

ZAKON O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

Priručnik za polaznike/ice

Izrada obrazovnog materijala:

Vlasta Horvat-Mataić
Županijski sud Zagreb

Zinka Bulka
Županijski sud Velika Gorica

Zagreb, srpanj 2016.

Copyright 2016.

Pravosudna akademija

Ulica grada Vukovara 49, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL 00385(0)1 371 4540 FAKS 00385(0)1 371 4549 WEB www.pak.hr

Sadržaj

1. UVOD	4
2. PRIKAZ ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU	7
3. SKLAPANJE I OTKAZ UGOVORA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU	20
3.1. Osnovni pojmovi vezani uz ugovor o potrošačkom kreditiranju	20
3.2. Polje primjene Zakona o potrošačkom kreditiranju	21
3.3. Sadržaj ugovora o kreditu	22
3.4. Prava potrošača kod ugovora o potrošačkom kreditiranju	24
3.4.1. Pravo na odustanak od ugovora	24
3.4.2. Pravo na prijevremenu otplatu kredita	24
3.4.3. Pravo na raskid (odustanak) povezanog ugovora	25
3.4.4. Pravo na raskid ugovora	25
4. NADLEŽNOST SUDA	28
5. NIŠTETNOST UGOVORA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU	37
6. ODGODA OVRHE	45
7. ZAKLJUČAK	47
LITERATURA	49
PRIMJERI	50
ZAKON O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU	57
UREDBA VIJEĆA BR. 44/2001 OD 22. PROSINCA 2000. O NADLEŽNOSTI I IZVRŠENJU SUDSKIH ODLUKA U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM PREDMETIMA	103
UREDBA (EU) BR. 1215/2012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 12. PROSINCA 2012. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU SUDSKIH ODLUKA U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM STVARIMA (PREINAČENA)	127
IZVOD IZ ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA	165
IZVOD IZ OVRŠNOG ZAKONA	169
IZVOD IZ ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA	171

1. UVOD

Zaštita potrošača u Europskoj uniji razvija se već više od 30 godina i jedna je od službenih politika Europske unije. Interesi potrošača moraju biti zaštićeni u svakom segmentu tržišta i u svakom gospodarskom sektoru u kojem potrošači djeluju. Stoga Europska unija predviđa minimum pravne zaštite kojeg se mora pridržavati svaka članica, a državama članicama se dopušta da svojim propisima omoguće i višu razinu zaštitu potrošača.

Politiku zaštite potrošača čini niz mjera kojima se pospješuju i štite interesi potrošača koji se javljaju na tržištu. Te mjere uključuju informiranje potrošača o svojstvima, cijeni robe i usluga, educiranje potrošača o njihovim pravima i obvezama, pravo izbora potrošača, određivanje sigurnosnih standarda i standarda kakvoće proizvoda, promicanje organiziranja potrošača kako bi učinkovitije štitili svoja prava te omogućavanje predstavnicima potrošača da sudjeluju u radu tijela koja odlučuju o njihovim pravima i obvezama.

Osnovni zakon koji uređuje pitanja zaštite potrošača je Zakon o zaštiti potrošača¹. Unutar politike zaštite potrošača javlja se jedan specifičan dio koji se odnosi na potrošačko kreditiranje.

Potrošačko kreditiranje je u početku bilo uređeno glavom 9. Pod nazivom „Potrošački zajam“ u Zakona o zaštiti potrošača/03 da bi zatim novi Zakon o zaštiti potrošača /07 preuzeo istu materiju u glavi IX. I to u člancima 71. do 86. navedenog Zakona. Donošenjem Zakona o potrošačkom kreditiranju, navedena materija uređena je posebnim propisom.

Zakon o potrošačkom kreditiranju² stupio je na snagu dana 1. siječnja 2010. godine a donošenjem ovoga zakona u zakonodavni okvir Republike Hrvatske transponira se Direktive 2008/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ (Službeni list L133, 22.5.2008., str. 66-92). Također su donošenjem navedenog zakona stavljene izvan snage odredbe Zakona o zaštiti potrošača koje su uređivale pitanje potrošačkog kreditiranja.³

Posljednjih se godina znatno proširila lepeza vrsta kredita koji se nude potrošačima i kojima se oni koriste. Pojavili su se novi kreditni instrumenti, a njihova

¹ Zaštita potrošača u RH je započela donošenjem Zakona o zaštiti potrošača Narodne novine 96/03- dalje ZP/03, , zatim se nastavlja donošenjem novog zakona o zaštiti potrošača 79/07, 125/07, 79/09, 89/09 - dalje ZP/07 da bi danas bio na snazi Zakon o zaštiti potrošača Narodne novine

² Zakon o potrošačkom kreditiranju Narodne novine 75/09 112/2012, 143/2013, 147/13, 9/15 78/2015.,,

³ Potrošačko kreditiranje je bilo propisano člancima 71. do 86 ZP/07

se uporaba i dalje nastavlja razvijati. Stoga je javila potreba za dopunu i izmjenu postojećih odredbi te proširiti njihov djelokrug primjene ondje gdje je to primjereno.

Zakon o potrošačkom kreditiranju – dalje ZPK uređuje ugovore o potrošačkom kreditiranju, uvjete i način na koji se mogu pružati usluge potrošačkog kreditiranja, obveze vjerovnika i kreditnog posrednika prema potrošaču, nadzor i zaštitu prava potrošača. Zakonom je uređen niz pitanja kojima se štite posebna prava potrošača te je sveobuhvatno uređena obveza informiranja potrošača prije i nakon zaključenja ugovora u cilju zaštite od nepoštenih ugovornih odredaba.

Novela iz 2013. godine (Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine) donesena je radi bolje zaštite potrošača u kreditnim odnosima s vjerovnicima. Zakon donosi niz mjera za poboljšanje položaja potrošača poput vezivanja naknada uz stvarni trošak odobravanja kredita, egzaktnog definiranja parametara koji se mogu koristiti kao podloga za promjenu kamatne stope, uvođenja obveze definiranja parametara i kod ranije sklopljenih ugovora o kreditu, određivanja maksimalno dozvoljene kamatne stope na stambene kredite i potrošačke kredite općenito, preciznijeg uređenja pitanja vezanih uz dopušteno prekoračenje po tekućem računu, te ograničenja efektivne kamatne stope.

U cilju zaštite ekonomski slabije strane u poslovnim transakcijama na tržištu, zakonodavac je zbog evidentnog nerazmjera uzajamnih činidbi, novelom ZPK iz 2015. godine osigurao zaštitu fizičkih osoba - potrošača kada kupuju na tržištu proizvode i usluge za svoje osobne potrebe. Isto je vezano uz kredite u švicarskim francima i dovođenje u bezizlaznu financijsku situaciju znatnog broja građana koji su podigli kredite u švicarskim francima, zbog promjene tečaja franka ali i zbog promjene kamatne stope.

Osim ZPK kao temeljnog propisa koji uređuje pitanje potrošačkog kreditiranja, postoji još niz podzakonskih akata koji detaljnije uređuju navedenu materiju. To su Pravilnik o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja⁴, Pravilnik o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope⁵ Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora⁶. Osim toga i neki drugi zakoni predstavljaju izvore vezane uz potrošačko kreditiranje, kao što su Zakon o obveznim odnosima⁷, Zakon o kreditnim ustanovama⁸ i sl.

⁴ Pravilnik o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (NN 14/10, 16/13)

⁵ Pravilnik o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (NN 14/10, 124/13)

⁶ Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora

⁷ Zakon o obveznim odnosima – dalje: ZOO („Narodne novine“ broj 35/05, 41/08 i 125/11 i 78/15)

⁸ Zakon o kreditnim institucijama (NN 159/13)

Radionica je osmišljena na način da približi navedenu problematiku polaznicima te upozna polaznike sa odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju ali i da pruži priliku svim polaznicima da kroz raspravu razmijene svoja stajališta i time upotpune svoje prosudbe o postojećim zakonskim rješenjima vezanim uz navedenu problematiku, kao i da ukaže na recentnu sudsku praksu.

Cilj ove radionice je upoznati polaznike sa prikazom sadržaja ZPK, odnosno što je sve uređeno navedenim zakonom, zatim sa sklapanjem i otkazom ugovora o potrošačkom kreditiranju, uz ukazivanje na odredbe zakona o obveznim odnosima⁹ koje uređuju istu materiju sklapanja i otkaza ugovora općenito o nadležnosti sudova u RH, vezano uz ugovore o potrošačkom kreditiranju, zatim o ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditiranju, o odgodi ovrhe koja je propisana ZPK te će upoznati polaznici na koje ugovore se ZPK ne odnosi. Radionica je podijeljena na nekoliko cjelina, a uz svaku cjelinu dani su i primjeri iz prakse koje će polaznici rješavati zajedno te na taj način još bolje svladati navedenu materiju.

2. PRIKAZ ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

(Narodne novine, broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15, 52/16)

2.1. U uvodu ovog materijala već je navedeno da je područje zaštite potrošača koji su korisnici i ugovorne stranke ugovora o potrošačkim kreditima bilo uređeno člancima 71. do 86. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, br. 79/07). Navedeno zakonsko uređenje pokazalo je manjkavosti koja se ogledala u nedovoljnoj zaštiti i različitoj sudskoj praksi. Stoga je područje koje obuhvaća potrošačko kreditiranje uređeno donošenjem posebnog zakona. Stoga je donesen Zakon o potrošačkom kreditiranju i tako je u zakonodavni okvir Republike Hrvatske implementirana Direktiva 2008/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom se opoziva Direktiva Vijeća 87/102/EEZ (Službeni list L133, 22.5.2008., str. 66-92).

Kako bi dobili što bolji pregled materije koja je obuhvaćena ZPK kao i početak važenja pojedinih odredbi u ovaj dio sadrži prikaz odredbi Zakona o potrošačkom kreditiranju kako je izvorno izgledao u vrijeme donošenja 2009., pa kroz sve izmjene i dopune.

2.2. Zakon potrošačkom kreditiranju koji je objavljen u Narodnim novinama broj 75/09 od 30.6.2009 (dalje: ZPK/09), a stupio je na snagu 1. siječnja 2010., osim odredbe čl. 9. koji se odnosi na pristup kreditnim registrima a za koju je propisano da će stupiti na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Prema tome, navedena odredba čl. 9. ZPK je na snazi od 1. srpnja 2013.

Osnovna pitanja koja su uređena ZPK su potrošačko kreditiranje, informacije i prava o ugovoru o kreditu, pristup bazi podataka, nadzor i zaštita prava potrošača, a u kojima kao korisnik kredita nastupa potrošač koji uzima kredit pod uvjetima i u svrhu koju određuje ZPK.

ZPK definira potrošačko kreditiranje kao pravni posao u kojem se jedna ugovorna strana obvezuje drugoj staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a druga se ugovorna strana obvezuje plaćati ugovorene kamate, odnosno ugovorene naknade, te iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno, kao i svaki drugi pravni posao, koji je po svojoj gospodarskoj biti jednak ovome pravnome poslu.

ZPK/09 propisuje obvezu pružanja informacije vezane uz ugovor o kreditu koje se potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu, a sve kako bi se potrošaču omogućila lakša usporedba različitih kredita, a osim toga potrošaču je dana mogućnost da odustane od ugovora o kreditu bez navođenja razloga.

Vjerovnicima je propisana obveza procjene kreditne sposobnosti potrošača s tim da se u slučaju prekograničnog kreditiranja vjerovnici iz država članica mogu koristiti podatke iz kreditnih registara za procjenu kreditne sposobnosti potrošača nakon 1. srpnja 2013.

ZPK/09 sadrži i odredbe kojima su regulirani i kreditni posrednici s tim da je pojam kreditnog posrednika konačno definiran izmjenama i dopunama ZPK iz 2013.

Vjerovnik odnosno kreditni posrednik je dužan prije nego što počne pružati uslugu odobravanja kredita potrošačima dobiti odobrenje za pružanje tih usluga s tim da odobrenje nije potrebno kreditnim institucijama i kreditnim unijama kojima odobrenje za odobravanje kredita izdaje Hrvatska narodna banka na temelju zakona koji uređuju poslovanje kreditnih institucija i kreditnih unija, a navedeno odobrenje izdaje Ministarstvo financija.

Određeno je da se efektivna kamatna stopa izračunava u skladu s metodologijom definiranom aktom Hrvatske narodne banke kojim se uređuje EKS.

Nadzor nad provođenjem Zakona obavljaju nadležni inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske.

Predviđen je i postupak izvansudskog rješavanja sporova pa tako u slučaju spora između potrošača i vjerovnika Zakona predviđa mirenje pri Centru za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Centru za mirenje Hrvatske obrtničke komore ili Centru za mirenje Hrvatske udruge poslodavaca, kao i prijavu Sudu časti Hrvatske gospodarske komore i Sudu časti Hrvatske obrtničke komore.

ZPK/09 nije sadržavao odredbe o sudskom rješavanju sporova.

2.3. Zakon i izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju objavljen je u Narodnim novinama 112/12 od 11. 10. 2012. i stupio je na snagu 19. listopada 2012. (dalje: ZIDZPK/12), osim odredbi čl. 5. i 7. ovoga Zakona koje su stupile na snagu danom isteka 90 dana od dana objave Zakona u »Narodnim novinama«.

Navedene izmjene i dopune rezultat su sagledavanja važnost i zaštite potrošača na financijskom tržištu i podizanje razine zaštite potrošača s ciljem učinkovitog funkcioniranja i stabilnosti financijskog tržišta. Budući da se proširio broj vjerovnika koji nude kredite potrošačima uz izrazito nepovoljne uvjete koristeći pojedine odredbe ZPK/09 prema kojima nisu dužni dobiti odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja od Ministarstva financija sklapajući ugovore o kreditu koji ne podliježu odredbama ZPK, pa navedeni vjerovnici potrošačima nude kredite s visokim kamatnim stopama koje potrošači nakon nekog vremena nisu u mogućnosti otplaćivati pa su uslijed velikog financijskog opterećenja dovedeni do ruba egzistencije. S obzirom da ZPK/09 u zakonodavni okvir Republike Hrvatske

implementira Direktivu 2008/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkom kreditu kojom je naglašena obveza zemalja članica voditi računa o odgovornom kreditiranju i zaštiti financijskih interesa potrošača, bilo je nužno izmijeniti i dopuniti postojeći ZPK/09 radi daljnje zaštite potrošača korisnika usluga potrošačkog kreditiranja.

Slijedom navedenoga, ukinuto je izuzeće od primjene Zakona za kredite manje od 1.500,00 kuna čime se osigurava zaštita potrošača i u tim kreditnim odnosima koji do sada nisu bili obuhvaćeni Zakonom, a također se detaljnije uređuju povezani ugovori o kreditu radi usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije i europskim standardima.

Izmjenama i dopunama ZIDZPK/12 uvedena je zaštitna ugovorna odredba kojom se potrošač štiti od prekomjernoga rasta kamatnih stopa.

Osim toga, regulirana je i efektivna kamatna stopa koja ne smije prijeći ograničenja visine kamatnih stopa utvrđena Zakonom o obveznim odnosima čime se osigurava zaštita potrošača od lihvarskih kamata.

Uređeni su uvjeti koje vjerovnici moraju ispuniti ukoliko namjeravaju pružiti usluge potrošačkog kreditiranja i slijedom toga dobiti odobrenje Ministarstva financija, a i detaljnije se reguliraju povezani ugovori o kreditu radi usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije i europskim standardima.

Naime, predloženim se izmjenama i dopunama uređuje se potrošačko kreditiranje koje pružaju vjerovnici, osim kreditnih institucija, kreditnih unija te leasing društava i ostalih iz čl. 3. ZPK, na način da ono mora biti namjensko te da potrošačko kreditiranje tim vjerovnicima ne može biti osnovna djelatnost nego se potrošački krediti daju u svrhu obavljanja osnovne djelatnosti toga vjerovnika.

Osim navedenoga, dopunjene su i odredbe koje uređuju nadzor nad provedbom Zakona na način da se uređuju ovlasti gospodarskim inspektorima za postupanje u slučajevima pružanja usluga potrošačkog kreditiranja odnosno posredovanja u potrošačkom kreditiranju ukoliko se iste obavljaju bez odobrenja Ministarstva financija.

2.4. U Narodnim novinama broj 143/13 koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. objavljen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje: ZIDZPK/13) a razlog njegovog donošenja bilo je daljnje podizanje razine zaštite potrošača kao slabije ugovorne strane koji su i dalje bili suočeni s velikim brojem problema u kreditnim odnosima s vjerovnicima.

Zakonom o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/2005 i 41/2008) načelo savjesnosti i poštenja konkretizirano je propisivanjem dužnosti suradnje tako

da su sudionici obveznih odnosa dužni surađivati radi potpunog ispunjenja obveza i ostvarivanja prava u tim odnosima.

Ekonomsko-socijalni okvir koji je rezultirao donošenjem ZIDZPK/13 ogledao se u sve većem broju slučajeva nemogućnosti podmirenja obveza jer je bilo 272.000 građana čiji su računi bili blokirani, odnosno bilo je gotovo 680.000 blokiranih računa i 21 milijardu kuna nepodmirenih obveza, a sve veći postotak kredita građani više nisu mogli otplaćivati.

Osim toga uočen problem i kod odobravanja, a posebice ukidanja prekoračenja po tekućim računima građana (tzv. minusa) jer su banke odluke o smanjenju minusa donosile jednostrano, a da potrošače prije toga nisu upozorile na primjeren način i na vrijeme niti su ponudile postepeni prijelaz na smanjeni iznos odobrenog prekoračenja.

Stoga se izmjenama i dopunama ZIDZPK/13 uređuju sljedeća temeljna pitanja - uvodi se odredba sukladno kojoj naknade vezane uz odobrene kredite moraju biti vezane uz stvarni trošak odobravanja kredita, a zabranjuje se uvođenje novih naknada nakon sklapanja ugovora o kreditu te se propisuje da će ministar financija pravilnikom detaljnije definirati naknade.

Vjerovnik je dužan pisanim putem potrošača upozoriti na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope te gubitkom prihoda samog potrošača.

Kod ugovaranja promjenjive kamatne stope, egzaktno se definiraju parametri koji se mogu koristiti kao osnova za promjenu ugovorene promjenjive kamatne stope. Uz to se uvodi i odredba kojom se sprječava rast kamatne marže nakon sklapanja ugovora o kreditu.

Isto tako, s ciljem izbjegavanja diskriminacije potrošača koji su sklopili ugovor prije stupanja na snagu ovog ZIDZPK/13 i kod kojih nisu bili definirani parametri temeljem čije će se promjene mijenjati ugovorena promjenjiva kamatna stopa, ZIDZPK/13 izričito propisuje da i u takvim ugovornim odnosima, vjerovnik mora kao podlogu za sve buduće promjene kamatne stope ugovoriti promjenjive parametre, fiksnu maržu i razdoblja promjena kamata. Pri tome, kod onih ugovora o kreditu kod kojih je tečaj tijekom otplatnog razdoblja aprecirao više od 20% (rast strane valute u odnosu na domaću), buduća fiksna marža ne smije biti veća od razlike početne kamatne stope i početne vrijednosti promjenjivog parametra (referentne kamatne stope).

Na taj način je zaštićena najugroženija skupina građana, koja je bila izložena ne samo rastu kamatne stope nego i značajnom rastu tečaja te su i vjerovnici na taj način preuzeli dio tereta koji su u proteklom razdoblju snosili isključivo potrošači.

Odredbom čl. 11.a st 5. ZIDZPK/13 konkretiziraju se već postojeća načela i odredbe Zakona o obveznim odnosima (određenost činidbe, ravnopravnost ugovornih strana, jednakost uzajamnih činidbi, savjesnost i poštenje, zabrana znatne neravnoteže u pravima i obvezama stranaka i dr.).

ZIDZPK/13 uveo je poseban članak kojim se određuje maksimalno dopuštena kamatna stopa na stambene kredite, koja ne smije biti viša od prosječne kamatne stope na odobrene stambene kredite po valutama u Republici Hrvatskoj uvećane za jednu trećinu (1/3), te članak kojim se uređuje maksimalno dopuštena kamatna stopa na potrošačke kredite ostalih kategorija (osim stambenih) koja ne smije biti viša od prosječne kamatne stope uvećane za jednu polovinu (1/2). Prosječnu kamatnu stopu po valutama objavljuje Hrvatska narodna banka na svojim internetskim stranicama.

Na taj način potrošačima je pružena dodatna zaštita od prekomjernog rasta kamatne stope, nepovoljnih kamatnih stopa i prekomjernog zaduženja što je osobito bitno kod stambenih kredita pri čemu se takvi krediti dugoročno otplaćuju (20 godina ili više) a mjesečna rata često iznosi i do 80% ili 90% primanja. Zakonodavac je imao u vidu da su kamatne stope na stambene kredite u Republici Hrvatskoj iznad prosjeka država članica Europske unije, posebice zemalja eurozone (prema podacima Eurostata, prosječna kamatna stopa u zemljama eurozone na stambene kredite iznosi 3,35% dok je u Republici Hrvatskoj 5,37%).

Osim toga, preciznije je uređeno pitanje vezano uz dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača o umanjenju ili ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja. Također, dužan je omogućiti potrošaču, protiv kojeg nije pokrenut postupak prisilne naplate, bez njegovog zahtjeva i bez ikakvog dopunskog troška otplate iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Potrošač nije dužan prihvatiti smanjenje, odnosno ukidanje dopuštenog prekoračenja ako mu vjerovnik ne ponudi navedenu otplatu iznosa. Poslovna politika banaka bila je, posebice nakon 2005. godine, izrazito ekspanzivna te su banke građanima svjesno nudile mogućnost odobrenja dopuštenog prekoračenja u visini čak i do tri mjesečna primanja, ne vodeći računa o potencijalnim rizicima za dužnike, ali ni za same banke.

Stoga ZIDZPK/13 sadrži norme koje potrošače štiti od rizika koje nosi smanjenje odnosno ukidanje dozvoljenog prekoračenja po tekućem računu.

Odredbama ZIDZPK/13 ograničen je i ukupni trošak potrošačkog kredita, a efektivna kamatna stopa smije doseći maksimalno jedan postotni bod nižu kamatnu stopu od zatezne kamatne stope propisane zakonom koji regulira zateznu kamatnu stopu. Maksimalna efektivna kamatna stopa za stambene kredite smije pak doseći tri

postotna boda nižu kamatnu stopu od zatezne kamatne stope propisane zakonom kojim se uređuje zatezna kamatna stopa, odnosno prema važećim uvjetima maksimalno 9%.

Pored navedenog, a s obzirom da su i dalje uočene pojave poput odobravanja kredita bez posjedovanja odobrenja za rad i uz efektivnu kamatnu stopu veću od propisane, propisano je da nadležno nadzorno tijelo, koje, ako inspekcijskim nadzorom ili na drugi način utvrdi ovakve prekršaje, može sudu predložiti i oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem ili kaznenim djelom.

2.5. ZIDZPK objavljen u Narodnim novima 147/13 sadrži ispravak pojedinih odredbi.

2.6. Povećana aktivnost oko izmjena i dopuna ZPK počinje 2015. i to donošenjem Zakona o dopuni Zakona o potrošačkom kreditiranju objavljenog u Narodnim novinama broj 9/15 (dalje: ZIDZPK/15-1) koji je stupio na snagu 27. siječnja 2015.

Budući da je bilo potrebno riješiti pitanja potrošača koji su sklopili ugovor o kreditu u valuti čija je vrijednost u odnosu na kunu u međuvremenu porasla za više od 20%, u tim slučajevima, primjenom utvrđene metodologije izračuna, utvrđena je kamatna stopa na razini 3,23% fiksno za sve vrijeme dok aprecijacija tečaja traje. Ovom mjerom, potrošačima je olakšana otplata mjesečnih anuiteta odnosno obroka.

Zbog očiglednog nerazmjera uzajamnih činidbi, ukazala se potreba zaštititi fizičke osobe - potrošače kada kupuju na tržištu proizvode i usluge za svoje osobne potrebe u okolnostima kada je Švicarska narodna banka 15. siječnja 2015. godine, neočekivano ukinula izvanrednu i privremenu mjeru ograničavanja tečaja švicarskog franka (CHF) prema euru, od 1,20 CHF za euro, koju je uvela u rujnu 2011. godine. Zbog toga su otplatni anuiteti, odnosno obroci hrvatskih građana s kreditima u CHF porasli su za čak u prosjeku 500-700 kn u odnosu na protekli mjesec.

S obzirom na činjenicu da su predmetnom odlukom Švicarske narodne banke dodatno pogođeni dužnici u CHF u Republici Hrvatskoj donošenjem ZIDZPK/15-1 fiksirani su otplatni anuiteti odnosno obroci na razinu tečaja 6,39 kuna za 1 CHF kod svih (ne samo stambenih) ranije sklopljenih ugovora o kreditu u CHF na razdoblje od najduže godinu dana.

Uvedena mjera primijenila se na sve anuitete odnosno obroke koji se dospjeli nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Izmjene i dopune Zakona koje se odnose na konverziju potrošačkih kredita, koje su sadržane u ZIDZPK/15-1 predložene su i pozivom na odredbu čl. 90. stavka 5. Ustava Republike Hrvatske, prema kojoj, iz posebno opravdanih razloga, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno (retroaktivno) djelovanje time da za

primjenu povratnog djelovanja postoje posebno opravdani razlozi. Ove posebne okolnosti predstavlja zaštita potrošača – korisnika kredita vezanih valutnom klauzulom uz CHF i ocijenjeno je da je taj razloga veći od značaja pravne nesigurnosti vjerovnika u tom ugovornom odnosu, pa je propisano retroaktivno djelovanje ZIDZPK/15-1.

2.7. Nakon toga, a što je posebno zanimljivo, ZPK izmijenjen je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima objavljenim u Narodnim novinama broj 78/15 koji je stupio na snagu 1. kolovoza 2015 (dalje: ZIDZPK/15-2)

Zakonom o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05., 41/08. i 125/11.-dalje ZOO) uređuju se osnove obveznih odnosa (opći dio) te ugovorni i izvanugovorni obvezni odnosi (posebni dio). ZOO je stupio na snagu od 1. siječnja 2006. s tim da je odgođena primjena odredbi čl. 26-29 kojom je regulirana stopa ugovornih i zateznih kamata uređena je odredbama članaka 26. i 29. toga Zakona pa se te odredbe primjenjuju od 1. siječnja 2008.

Visina stope zateznih kamata određuje se uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke kao referentne stope za određeni broj postotnih poena, po načelu *rationae personae*, ovisno o statusu subjekata u konkretnom obveznopravnom odnosu.

Tako se za odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava stopa zakonskih zateznih kamata određuje uvećanjem eskontne stope za osam postotnih poena, a za ostale odnose uvećanjem za pet postotnih poena.

Isto načelo primjenjuje se i za određivanje najviše dopuštene stope ugovornih kamata, s time da se stopa ugovornih kamata veže uz stopu zakonskih zateznih kamata. Potreba za referentnom stopom kao mjerodavnom stopom za određivanje visine stope zateznih kamata proizašla je iz potrebe usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s Direktivom 2000/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2000. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama.

Naime, tom je Direktivom propisano da se kao referentna stopa za utvrđivanje visine zateznih kamata u državama članicama eurozone koristi referentna stopa Europske središnje banke, dok u državama članicama koje ne sudjeluju u trećoj fazi gospodarske i monetarne unije referentna stopa mora biti jednaka stopi koju odredi njihova nacionalna središnja banka.

Stoga je Republika Hrvatska kao referentnu stopu odredila eskontnu stopu Hrvatske narodne banke. Međutim, u Republici Hrvatskoj ne postoji klasična referentna kamatna stopa kakva je za eurozonu referentna kamatna stopa Europske središnje banke. Eskontna stopa Hrvatske narodne banke ne primjenjuje se za provođenje monetarne politike već ima administrativno značenje.

Stoga pri donošenju Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi („Narodne novine“, broj 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13.), kojim su u pravni sustav Republike Hrvatske preuzete odredbe nove Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o suzbijanju zakašnjenja s plaćanjem u poslovnim transakcijama, kao referentna stopa za određivanje visine stope zateznih kamata nije propisana eskontna stopa, nego kamatna stopa koju temeljem stvarnih vrijednosti kamatnih stopa na tržištu utvrđuje i objavljuje Hrvatska narodna banka a to je prosječna kamatna stopa na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima, koja je izračunata za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu.

S obzirom na uočene razlike u propisanoj referentnoj stopi za određivanje visine stope zateznih kamata u općem propisu (Zakonu o obveznim odnosima) i posebnom propisu (Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi), ujednačene su referentne stope za određivanje visine stope zateznih kamata.

Stoga je ZIDZOO/15 i u Zakonu o obveznim odnosima, kao općem propisu, visinu stope zateznih kamata odredio na temelju prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima.

Visina najviše dopuštene stope ugovornih kamata u odnosima između osoba od kojih barem jedna nije trgovac ne može biti viša od stope zakonskih zateznih kamata uvećane za polovinu te stope, a u odnosima između trgovaca odnosno trgovca i osobe javnog prava ne može biti viša od stope zakonskih zateznih kamata uvećane za tri četvrtine te stope.

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o statističkom i bonitetnom izvješćivanju („Narodne novine“, broj 127/14.), radi usklađivanja s relevantnom regulativom Europske unije, kreditnim institucijama produljen je rok za dostavu mjesečnih statističkih izvješća Hrvatskoj narodnoj banci s 25 na 42 kalendarska dana nakon završetka izvještajnog mjeseca. Budući da su ovi podaci neophodni za izračune prosječnih kamatnih stopa koje sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, Zakonu o potrošačkom kreditiranju a koje objavljuje Hrvatska narodna banka, bilo je potrebno prema novim rokovima objave statističkih podataka prilagoditi i odredbu članka 12.a stavka 5. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi te odredbe članka 11.b stavka 3. i 11.c stavka 3. Zakona o potrošačkom kreditiranju.

S obzirom na predloženo sniženje stope zakonskih zateznih kamata, izmjenom Zakona o potrošačkom kreditiranju na drugačiji način se određuje maksimalna efektivna kamatna stopa za potrošačke i stambene kredite.

2.8 I konačno, za ovu radionicu najzanimljiviji je **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju objavljen se u Narodnim novinama 102/15 koje su stupile na snagu 30. rujna 2015. (dalje: ZIDZPK/15-3).**

Tijekom 2004. do 2008., kreditne institucije i drugi vjerovnici su svojom ponudom kredita intenzivno nudile kredite vezane uz CHF ili valutnu klauzulu u CHF. Takav kreditni proizvod bio je alternativa široko rasprostranjenom kreditnom proizvodu vezanom uz EUR ili valutnu klauzulu u EUR, s obzirom da su kamatne stope na takve kredite u to vrijeme bile više od kamatnih stopa na CHF te određeni broj potrošača nije ispunjavao uvjete za dobivanje kredita vezanih za EUR, ali je ispunjavao kreditne uvjete za dobivanje kredita vezanih u CHF, budući da im je iznos obroka odnosno anuiteta radi niže kamatne stope bio manji od iznosa obroka odnosno anuiteta koji bi bio da je isti kredit bio vezan uz EUR. Navedenim su kreditne institucije i ostali vjerovnici omogućili plasiranje kredita osobama koje nisu u potpunosti bile kreditno sposobne u odnosu na EUR ili kunu.

Iako je možda u trenutku odobravanja kredita, zaštitni mehanizam vezan uz CHF potrošačima nosio niži obrok ili anuitet, činjenica je da su podizanjem takvih kredita potrošači postali značajno izloženi u valuti u kojoj ne zarađuju svoj dohodak, koja nije istovjetna valuti (EUR) u kojoj su dominantno denominirana tržišta za koje svrhe su se takvi krediti podizali – tržište nekretnina, tržište najma, tržište automobila a što je predstavljalo značajan rizik da u slučaju značajnog porasta tečaja.

Problem kredita vezanih uz CHF nije karakterističan samo za Hrvatsku već se pojavio i u drugim državama srednje i jugoistočne Europe, radi čega je zakonodavac i u tim zemljama posegnuo za zakonskim rješavanjem problema, pri čemu se rješenja razlikuju od države do države, a nema niti jedinstvenog pristupa pri rješavanju problema u državama članicama Europske unije.

Na zakonske intervencije odlučile su se Mađarska, Poljska, Srbija i Crna Gora. Nadalje, problem kredita vezanih uz takve volatilne valute, koje nisu dominantno prisutne na domaćim tržištima pojavio se je i 80-ih godina u Australiji, a u novije vrijeme na Islandu. I u tim slučajevima zakonodavac je posegnuo za rješenjima kojima se je problematika rješavala ukidanjem ili konverzijom takvih zaštitnih mehanizama.

U sagledavanju aspekata nastale situacije, za donošenje ZIDZPK/15-3 bila je činjenica da efekti porasta vrijednosti zaštitnog mehanizma u CHF za vjerovnike u najvećem broju slučajeva i u najvećem opsegu predstavljaju nerealizirane dobitke i nisu posljedica stvarnih priljeva novca u navedenoj valuti, niti je početni odljev novca vjerovnika nastao u navedenoj valuti tj. u CHF, već u kunama. Nadalje, dužnici nisu u novcu primili iznose protuvrijednosti u CHF, već kunske iznose, te je i porast kreditnog zaduženja odraz revalorizacije po tečaju CHF, a što predstavlja nerealizirani pripis povećanja kreditnog zaduženja koji nije rezultat stvarnog priljeva

novca dužniku. Vjerovnici su izvore sredstava za novčane isplate po navedenim kreditima prvenstveno i u najvećoj mjeri pribavili u EUR u kojima su i njihova zaduženja i danas denominirana.

Stoga ugovorni odnosi koji vjerovniku jamče visoke povrate temeljem zaštitnog mehanizma u CHF dovode dužnika u neravno pravan i ovisan položaj uslijed kojeg mora vraćati iznos koji značajno premašuje iznos stvarnog novca koji je isti primio, a koji također vjerovnik nikada nije niti stvarno isplatio.

Navedenim ZIDZPK/15-3 uređena je konverzija kredita u CHF u kredite u EUR, odnosno konverzija kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Stoga je sam postupak konverzije usklađen s ciljevima konverzije, a to je osigurati redovitu otplatu kreditnih zaduženja dužnika, u iznosu i pod uvjetima koji dužnika ne dovode u neravno pravan i dužnički ovisan položaj u odnosu na vjerovnika.

Također, konverzijom se predviđa raspodjela troška konverzije između vjerovnika i dužnika na način da svaka strana snosi određeni trošak sukladno svojim mogućnostima, a uvažavajući pri tome osnovno načelo da stvarno isplaćeni iznos ne bude umanjen ili neravno pravo povećan na teret druge strane.

Sukladno tome, odredbama ZIDZPK/15-3 uređen je način izračuna konverzije kredita u CHF u kredit u EUR odnosno kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit u kunama s valutnom klauzulom u EUR na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

ZIDZPK/15-3 obuhvaćeni su svi krediti u CHF odnosno krediti s valutnom klauzulom u CHF, bez obzira na vrstu i namjenu te rok trajanja u kojima dužnikova obveza iz kredita ili obveza vraćanja primljenog koja je nastala zbog prestanka ugovora o kreditu nije ispunjena ili je prisilno ostvarena.

Navedenim se osigurava konverzija svih kredita koji su u redovitoj otplati, koji su raskinuti, koji su prodani ili na neki drugi način preneseni ili ustupljeni drugoj strani, te koji su u postupku namire, krediti kojima obveza nije prestala jer nisu namireni u potpunosti, krediti za koje su pokrenuti ovršni postupci. Isključeni su krediti koji su namireni u cijelosti ili su prethodno konvertirani u drugu valutu.

Potrošač ima mogućnost izbora konvertirati kredit u EUR ili nastaviti s otplatom vezanom uz CHF, pri čemu ako nastavi s otplatom vezanom uz CHF, istu nastavlja otplaćivati po tečaju od 6,39 do isteka roka iz odredbe članka 11.d Zakona, i uz kamatnu stopu definiranu člankom 11.a stavkom 5. Zakona, koja se primjenjuje dok je iznos aprecijacije CHF veći od 20%.

Donoseći ZIDZPK/15-3 zakonodavac je smatrao da će se postići će se još jedan važan cilj, a to je rasterećenje sudova jer je značajan broj potrošača podnio je (ili je namjeravao podnijeti) pojedinačne tužbe pred općinskim sudovima u kojima od vjerovnika traži povrat razlike između ugovorene i promjenjive kamate koje su im vjerovnici jednostrano odredili tijekom otplate. Prema dosada poznatim podacima, ovaj cilj je ostvaren.

2.9. Kada se sagleda u cjelini danas važeći ZPK vidljivo je da je ostao na 30 članaka, međutim pojedini članci su dopunjeni novim podčlancima i uvedene su nove glave, pa tako sada zapravo ima gotovo dvostruko veći broj članaka nego što ih je sadržavao ZPK/09 od koji je većina vrlo opširna i opterećena tekstom zbog pokušaja detaljnog razrađivanja kako ne bi bilo dvojbi u tumačenju pojedinih odredbi.

Za našu radionicu najzanimljivije su odredbe kojima je regulirano sklapanje ugovora o kreditu, odustanak od ugovora te zadnjim izmjenama uvedene odredbe kojima je propisana ništetnost ugovora o potrošačkom kreditiranju, zatim odgoda ovrhe i nadležnost sudova.

Kako bi se moglo bolje tumačiti pojedine odredbe i pravilno ih primijeniti u praksi i sudskim postupcima ZPK u članku 2. sadrži pojmovnik kojim je obuhvaćeno 16 važnijih pojmova kao na primjer pojam potrošača, vjerovnika, kreditnog posrednika, ugovora o kreditu, efektivne kamatne stope, povezanog ugovora o kreditu, troškova kredita i drugi.

Čl. 3. ZPK sadrži iznimke, odnosno ugovore na koje se ZPK ne primjenjuje.

Prema toj odredbi ZPK se ne primjenjuje: a) na ugovore o kreditu koji obuhvaćaju ukupan iznos kredita veći od 1.000.000,00 kuna, b) na ugovore o operativnom leasingu kada u glavnom ili posebnom ugovoru nije propisana obveza kupnje predmeta ugovora s tim da takva obveza postoji samo onda ako to jednostrano odluči vjerovnik, c) na ugovore o kreditu u obliku prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana, d) na ugovore o kreditu prema kojima se kredit odobrava bez kamata i bez ikakvih drugih naknada, e) te na ugovore o kreditu prema čijim se uvjetima kredit mora otplatiti u roku od tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 30 kuna, f) na ugovore o kreditu prema kojima poslodavac, izvan svoje poslovne djelatnosti, odobrava kredit posloprimcima bez kamata ili po EKS nižoj od stopa koje postoje na tržištu i koje se nude javnosti, g) na ugovore o kreditu koji se sklapaju s investicijskim društvima određenima zakonom koji uređuje tržište kapitala ili s kreditnim institucijama određenima zakonom koji uređuje kreditne institucije, a svrha kojih je omogućiti investitoru da provede transakciju koja se odnosi na jedan ili veći broj financijskih instrumenata prema zakonu koji uređuje tržište kapitala, ako je investicijsko društvo ili kreditna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana, h) na ugovore o kreditu koji su rezultat nagodbe postignute na sudu ili pred nekim drugim tijelom

određenim zakonom, i) na ugovore o kreditu koji se odnose na odgodu plaćanja postojećeg duga, bez plaćanja naknada, j) na ugovore o kreditu kojima se od potrošača traži da kod vjerovnika založi instrument osiguranja i onda kada je odgovornost potrošača strogo ograničena na taj zalog.

Iz nabrojenog vidimo da se na brojne ugovore ne primjenjuju odredbe ZPK i zato je bitno u postupku prema pojmovniku odrediti da li se konkretnom slučaju radi o takvom potrošačkom kreditu na koji se primjenjuju odredbe ZPK ili je riječ o ugovoru iz čl. 3. ZPK na koji se taj Zakon ne primjenjuje.

Posebno je regulirana primjena ZPK na ugovore o kreditu u obliku dopuštenog prekoračenja i onda kada se kredit otplaćuje na zahtjev ili u roku od tri mjeseca na koje se primjenjuju samo pojedine odredbe ZPK (čl. 3. st. 2.)

Iznimka je propisana i u odnosu na ugovore o kreditu koji propisuju dogovaranje mjera između vjerovnika i potrošača u pogledu odgođenog plaćanja ili metoda otplate kada potrošač već ne ispunjava obvezu plaćanja osnovnog ugovora o kreditu: ako je vjerojatno da bi takve mjere mogle spriječiti mogućnost sudskog postupka zbog neplaćanja i ako potrošač time ne bi podlijegao manje povoljnim uvjetima od onih propisanih osnovnim ugovorom o kreditu.

2.10 Tijekom izrade ovog materijala Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-3541/2015 i U-I-2780/15 od 4. svibnja 2016. objavljena u Narodnim novinama broj 52/15 od 6. lipnja 2016. donio je odluku koja glasi:

„I. Ukida se članak 13. stavak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 143/13. i 147/13.) u dijelu koji glasi: »najkasnije do 1. siječnja 2014.«.

II. Na temelju članka 31. stavka 5. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst) Ustavni sud utvrđuje da u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 1. travnja 2014. nitko nije smio podlijegati prekršajnoj odgovornosti za prekršaj iz članka 26. stavka 1. alineje 28. Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 75/09., 112/12., 143/13., 147/13. 9/15., 78/15. i 102/15.).

III. Odbija se zahtjev za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ne prihvaća prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom:

– članka 10. stavka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 143/13. i 147/13.) u dijelu kojim je u članku 26. stavku 1. Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 75/09. i 112/12.) dodana alineja 28.,

– dio članka 13. stavka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 143/13. i 147/13.) koji nije ukinut točkom I. ove izreke, i

– članka 15. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine« broj 143/13. i 147/13.).“

Navedeni ukinuti članak 13. stavak 2. ZIDZPK/13 odnosi se na prijelazne i završne odredbe i glasio:

3. SKLAPANJE I OTKAZ UGOVORA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

3.1. Osnovni pojmovi vezani uz ugovor o potrošačkom kreditiranju

Da bismo bolje razumjeli materiju ugovora o potrošačkom kreditiranju osvrnut ćemo se na opće odredbe o ugovorima o kreditu i zajmu, koji su propisani odredbama ZOO-a.

Tako je **ugovor o zajmu** ugovor kojim se zajmodavac obvezuje predati zajmoprimcu određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenjivih stvari, a zajmoprimac se obvezuje da mu, poslije određenog vremena, vrati isti iznos novca odnosno istu količinu stvari iste vrste i kakvoće¹⁰. Karakteristike ugovora o zajmu su da je to konsenzualan ugovor, dvostranoobvezni ugovor, naplatan ili besplatan ugovor, kauzalan ugovor i načelno, neformalan ugovor a objekt može biti novac ili neka zamjenjiva stvar.

Ugovor o kreditu¹¹ je ugovor kojim se banka obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorene kamate i dobiveni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je utvrđeno ugovorom. Prema tome, ugovor o kreditu je u suštini ugovor o zajmu koji se od „klasičnog zajma“ Vrsta zajma, koja se od “klasičnog zajma“ razlikuje po osobi zajmodavca, objektu ugovora, kriteriju naplatnosti i kriteriju oblika.

Zakon o potrošačkom kreditiranju također propisuje **ugovor o kreditu** i definira ga kao ugovor u kojem vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke proizvoda iste vrste kada potrošač plaća za takve usluge ili proizvode tijekom cjelokupne njihove isporuke u obliku obroka.

Vjerovnik je fizička ili pravna osobu koja na području Republike Hrvatske odobrava ili obećava odobriti kredit u okviru poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja, a posebno je to:

- pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje kreditnih institucija ili kreditnih unija, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje institucija za elektronički novac, institucija za platni promet koje pružaju

¹⁰ Ugovor o zajmu je propisan člancima 499-508 ZOO-a

¹¹ Ugovor o kreditu je propisan člancima 1021 do 1024 ZOO-a

usluge platnog prometa u skladu s posebnim zakonom, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje poduzetnika,
- fizička osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje obrtnika ili slobodnih zanimanja.

Potrošač je fizička osoba koja u transakcijama obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje izvan poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja.

Potrošačko kreditiranje definirano je kao pravni posao kojim se jedna ugovorna strana obvezuje drugoj staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a druga se ugovorna strana obvezuje plaćati ugovorene kamate, odnosno ugovorene naknade, te iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno, kao i svaki drugi pravni posao, koji je po svojoj gospodarskoj biti jednak ovome pravnome poslu.

Kreditni posrednik je fizička ili pravna osoba koja nije vjerovnik i koja u okviru svojeg posla ili zanimanja, za naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom financijskom obliku prezentira ili nudi ugovore o kreditu potrošačima, provodi druge pripremne radnje za potrošače vezane uz ugovor o kreditu ili sklapa ugovore o kreditu s potrošačima u ime vjerovnika.

3.2. Polje primjene Zakona o potrošačkom kreditiranju

Zakon o potrošačkom kreditiranju je definirao svoje polje primjene na način da je navedeno na koje ugovore se isti zakon ne primjenjuje.

Tako se ZPK ne primjenjuje na .

- ugovore o kreditu u kojima je iznos kredita veći od 1.000.000,00 kn,
- ugovore o operativnom *leasingu* kada u glavnom ili posebnom ugovoru nije propisana obveza kupnje predmeta ugovora. Takva obveza postoji samo onda ako to jednostrano odluči vjerovnik;
- ugovore o kreditu u obliku prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana,
- beskamatne ugovore o kreditu (bez kamate i drugih naknada),
- ugovore o kreditu koji se moraju isplatiti u roku od tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 30 kuna,
- ugovore o kreditu koje poslodavac, izvan svoje poslovne djelatnosti, odnosno sindikat odobrava kredit posloprimcima, odnosno članovima sindikata bez kamata ili po EKS nižoj od stopa koje postoje na tržištu pri čemu takvi ugovori o kreditu nisu u ponudi za širu javnost;

- ugovore o kreditu koji se sklapaju s investicijskim društvima ili kreditnim institucijama, a svrha kojih je omogućiti investitoru da provede transakciju koja se odnosi na jedan ili veći broj financijskih instrumenata, ako je investicijsko društvo ili kreditna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana,
- ugovor o kreditu koji su rezultat nagodbe pred sudom ili pred drugim tijelom određenim zakonom,
- ugovor o kreditu koji se odnose na odgodu plaćanja postojećeg duga, bez plaćanja naknada.

3.3. Sadržaj ugovora o kreditu

Ugovor o kreditu sklapa se u pisanom obliku ili uporabom naprednog elektroničkog potpisa ako posebnim zakonom ili na temelju zakona donesenim propisom nije određena uporaba vlastoručnog potpisa u dokumentima na papiru ili ovjera vlastoručnog potpisa.

Primjerak ugovora o kreditu vjerovnik mora odnosno kreditni posrednik dužan je dostaviti potrošaču.

Vjerovnik je dužan informirati potrošača i to prije sklapanja ugovora u oglašavanju i prije prihvaćanja ponude, zatim u trenutku sklapanja ugovora i za vrijeme trajanja ugovora.

Informacije u oglašavanju¹² kredita moraju na jasan, određen i vidljiv način putem reprezentativnog primjerka sadržavati kamatnu stopu s pojedinostima o svim naknadama uključenima u ukupne troškove kredita, iznos kredita, efektivnu kamatnu stopu, trajanje ugovora o kreditu, cijenu za gotovinu i iznos predujma, kad je posrijedi kredit u obliku odgode plaćanja, ukupan iznos kredita i iznos obroka te obvezno sklapanje ugovora o dodatnim uslugama.

Prije sklapanja ugovora¹³ vjerovnik i kreditni posrednik dužni su, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju obavijestiti potrošača o 20 elemenata i to o vrsti kredita, identitetu vjerovnika, ukupnom iznosu kredita, trajanju ugovora, predmetne proizvode ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu – ako je riječ o kreditu s odgodom plaćanja ili povezanim ugovorima o kreditu, kamatnoj stopi, EKS i ukupan iznos koji potrošač mora platiti, iznosu, broju i učestalosti uplata, pristojbi za vođenje računa za uplatu ili isplatu, upozorenje o troškovima javnog bilježnika, obvezi sklapanja ugovora o dodatnim uslugama, zateznoj kamatnoj stopi, upozorenje na posljedice izostalih uplata, traženim instrumentima osiguranja, postojanju ili nepostojanju prava na odustanak, pravu na prijevremenu otplatu, pravu potrošača na pravodobno i besplatno obavješćavanje i pravo potrošača da mu se na zahtjev

¹² Članak 4. Zakona o potrošačkom kreditiranju

¹³ Članak 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju

besplatno ustupi primjerak nacрта ugovora o kreditu, razdoblju tijekom kojeg vjerovnika obvezuje informacije dane u razdoblju prije sklapanja ugovora o kreditu i upozorenje na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope i posljedicama gubitka prihoda potrošača na otplatu kredita.

Prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu vjerovnik ili kreditni posrednik dužni su , na temelju uvjeta kredita koje nudi vjerovnik, izraženih postavki i informacija pruženih potrošaču, pravodobno potrošaču pružiti sve informacije koje su mu bili dužni pružiti i u oglašavanju odnosno prije sklapanja ugovora o kreditu.¹⁴ Velik broj obavijesti koje se moraju dati prije sklapanja ugovora, u ugovoru moraju biti detaljno opisane i objašnjene.

Ugovor o potrošačkom kreditu mora sadržavati sve obavijesti koje su navedene i u obavijesti prije sklapanja ugovore te sljedeće dodatne obavijesti o amortizaciji glavnice, u obliku otplatnog plana, pravnim posljedicama raskida povezanog ugovora, ostale ugovorne uvjete i odredbe, naziv i adresu nadležnog nadzornog tijela.

Da bismo bolje razumjeli sadržaj ugovora o potrošačkom kreditiranju potrebno je razjasniti još neke pojmove. Tako **ukupni troškovi kredita** za potrošača uključuju kamate, naknade, poreze i sve druge naknade koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu te koji su poznati vjerovniku, osim troškova javnog bilježnika. troškovi dodatnih usluga koje se odnose na ugovor o kreditu, posebice premije osiguranja, također su uključeni ako je sklapanje ugovora o pružanju drugih usluga obvezno u cilju dobivanja kredita ili dobivanja kredita prema uvjetima koji vrijede na tržištu.

Ukupan iznos koji plaća potrošač jest zbroj ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača.

Efektivna kamatna stopa iskazuje ukupne troškove kredita za potrošača, izražene kao godišnji postotak ukupnog iznosa kredita, uključujući sve troškove

Ukupan iznos kredita jest gornja granica ili ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje prema ugovoru o kreditu

Osim obavješćivanja prije sklapanja ugovora- u oglašavanju i prije prihvaćanja ponude, zatim u trenutku sklapanja ugovora vjerovnik je dužan obavješćivati potrošača i za vrijeme trajanja ugovora ¹⁵i to u slučaju ako je ugovorena

¹⁴ Članak 6. Zakona o potrošačkom kreditiranju

¹⁵ Članak 11. a. zakona o potrošačkom kreditiranju

promjenjiva kamatna stopa o svim promjenama kamatne stope, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, najmanje 15 dana prije početka primjene.

3.4. Prava potrošača kod ugovora o potrošačkom kreditiranju

Potrošač imaju određena prava vezana uz ugovore o potrošačkom kreditiranju i to pravo na odustanak od ugovora¹⁶, pravo na prijevremenu otplatu ugovora¹⁷ i pravo na raskid (odustanak) povezanog ugovora¹⁸.

3.4.1. Pravo na odustanak od ugovora

Potrošač ima pravo u roku od 14 dana odustati od ugovora o kreditu, bez navođenja razloga, a rok počinje teći od dana sklapanja ugovora odnosno od dana dostave potrošaču obavijesti o sadržaju ugovora, ako one potrošaču nisu dane u ugovoru.

Prilikom odustanka od ugovora potrošač ima i određene obveze pa tako potrošač mora, prije isteka roka od 14 dana obavijestiti vjerovnika o otkazu. Obavijest se mora dostaviti u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju koji je dostupan vjerovniku.

Potrošač je u slučaju odustanka od ugovora dužan platiti vjerovniku glavnice i kamatu na glavicu od dana povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu do datuma otplate glavnice bez odgode i ne kasnije od 30 dana nakon što je vjerovniku poslao obavijest o odustanku. Kamata se obračunava na temelju dogovorene kamatne stope.

Vjerovnik nema pravo na drugu naknadu od potrošača u slučaju odustanka od ugovora, osim naknade za jednokratne pristojbe koje vjerovnik plaća javnom upravnom tijelu.

3.4.2. Pravo na prijevremenu otplatu kredita

Potrošač ima pravo u svakom trenutku ispuniti djelomice ili u cijelosti svoje obveze iz ugovora o kreditu te ima pravo na diskontne kamate. Vjerovnik ima pravo naplatiti samo pravednu i objektivnu naknadu za moguće troškove izravno povezane s prijevremenom otplatom.

¹⁶ Članak 14. Zakona o potrošačkom kreditiranju

¹⁷ Članak 16. zakona o potrošačkom kreditiranju

¹⁸ Članak 15. zakona o potrošačkom kreditiranju

Prema tome, ZPK omogućava potrošačima podmirivanje njihovih obveza, djelomice ili u cijelosti, prije datuma određenog ugovorom o kreditu. U tom slučaju davatelj kredita odnosno vjerovnik ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu eventualnih troškova izravno povezanih s prijevremenom otplatom, pri čemu obračun naknade mora biti transparentan i razumljiv potrošačima kako prije, tako i tijekom sklapanja ugovora. Pored toga odredba zahtijeva i jednostavnost same metode obračuna naknade te propisuje ograničenje njezine visine.

Naknada za prijevremenu otplatu kredita ne plaća se ako se otplata izvršava prema ugovoru o osiguranju koje je jamstvo za otplatu kredita, ako se radi o dopuštenom prekoračenju ili ako je kredit otplaćen u razdoblju tijekom kojega nije određena fiksna kamatna stopa. Vjerovnik može tražiti naknadu iz stavka 2. ovoga članka samo pod uvjetom da iznos prijevremene otplate premašuje 75.000,00 kuna unutar 12 mjeseci.

Iznos naknade za prijevremenu otplatu kredita ne smije prelaziti iznos kamata koje bi potrošač platio tijekom razdoblja između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

3.4.3. Pravo na raskid (odustanak) povezanog ugovora

Ako, temeljem posebnog propisa, potrošač raskine ugovor o kupnji proizvoda ili usluga prije nego što su oni isplaćeni ili isporučeni potrošaču, dolazi do raskida ugovora o kreditu sklopljenog radi financiranja te transakcije. Dakle, ako potrošač ostvaruje svoje pravo sukladno posebnim propisima, na odustanak od ugovora o kupnji proizvoda ili usluga, prije nego što su oni isplaćeni ili isporučeni potrošača više ne obvezuje povezani ugovor o kreditu.

3.4.4. Pravo na raskid ugovora

Zakon o potrošačkom kreditiranju ne sadrži odredbe koje bi propisivale otkaz ugovora o potrošačkom kreditiranju, pa stoga na raskid ugovora treba primijeniti bilo odredbe Zakona o zaštiti potrošača¹⁹ ili ZOO.-a.

Zakon o zaštiti potrošača propisuje jednu posebnu vrstu potrošačkih ugovora te vezano uz tu vrstu ugovora propisuje i raskid istog. Radi se o **ugovoru o prodaji financijskih usluga sklopljenim na daljinu**. To je ugovor između trgovca i potrošača, čiji je predmet pružanje financijskih usluga, a sklopljen je u okviru plana organizirane prodaje na daljinu proizvoda ili usluga trgovca koji prije i u vrijeme sklapanja ugovora, za potrebe sklapanja takvih ugovora, isključivo koristi jedno ili više sredstava daljinske komunikacije. Financijske usluge na koje se odnosi navedeni ugovor jesu bankovne usluge, usluge kreditiranja, usluge osiguranja, uključujući

¹⁹ Zakon o zaštiti potrošača – dalje ZP (Narodne novine 41/14 i 110/15)

usluge dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, investicijske usluge, usluge stambene štednje te platne usluge

Svaki ugovor o financijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije potrošač može, ne navodeći za to razloge, raskinuti u roku od 14 dana, odnosno u roku od 30 dana ako je riječ o ugovoru o životnom osiguranju i dobrovoljnom mirovinskom osiguranju. Rok od 14 dana za raskid ugovora započinje teći od dana sklapanja ugovora, odnosno u slučaju sklapanja ugovora o životnom osiguranju i dobrovoljnom mirovinskom osiguranju od dana kada je potrošač obaviješten da je ugovor sklopljen. Ako je ugovor sklopljen prije nego što su potrošaču dostavljene ugovorne odredbe i uvjeti, te prethodna obavijest sa svim podacima rok za raskid ugovora započinje teći od dana kad su mu ugovorne odredbe i uvjeti te prethodna obavijest dostavljeni.²⁰

Raskid ugovora propisan je odredbama ZOO-a, a koje odredbe se primjenjuju i na ugovore o potrošačkom kreditiranju sukladno članku 4. stavak 2. ZPK-a.

Raskid je način prestanka pravno valjanih ugovora. Do raskida može doći u slučaju neispunjenja ili djelomičnog ispunjenja ugovora. Stranke mogu sporazumno raskinuti ugovor a u slučaju da ne postoji suglasnost volja ugovornih strana , postoji mogućnost jednostranog raskida ugovora.²¹

ZOO nije izričito propisao ali ugovorne strane mogu unaprijed predvidjeti pravo jedne ili obje ugovorne strane da jednostrano raskinu ugovor u slučaju nastupa unaprijed utvrđenih okolnosti. Tako je praksa da u ugovorima o potrošačkom kreditiranju banke ugovaraju pravo da u slučaju ne plaćanja dvije uzastopne dospjele rate kredita, banka raskine ugovor o kreditu s time da u tom slučaju ukupan iznos kredita dospijeva odmah na naplatu. Pri tome je bitno da su strane takvu mogućnost raskida ugovora unaprijed predvidjele i točno odredile okolnosti pod kojima je takav raskid dopušten.

Osim sporazumom ugovor se može raskinuti jednostrano , jednostavnom izjavom vjerovnika uz ostavljanje dužniku primjerenog naknadnog roka za ispunjenje²².

Raskid ugovora može nastupiti i po samom zakonu, a to se događa kad je ispunjenje u roku bitan sastojak ugovora.²³

Raskidom ugovora obje su strane oslobođene svojih obveza, osim obveze na naknadu štete. Ako je jedna strana ispunila ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo na povrat onoga što je dala. Ako obje strane imaju pravo zahtijevati vraćanje danog, uzajamna vraćanja obavljaju se po pravilima za ispunjenje dvostrano

²⁰ Ugovor o prodaji financijskih usluga na daljinu propisan je člancima 80 do 94 ZKP-a.

²¹ Raskid ugovora propisan je člancima 360-374. ZOO-a

²² Članak 362. stavak 2. i 3. ZOO-a

²³ Članak 361. stavak 1. ZOO-a

obveznih ugovora. Svaka strana dužuje drugoj naknadu za koristi koje je u međuvremenu imala od onoga što je dužna vratiti, odnosno nadoknaditi. Strana koja vraća novac dužna je platiti zatezne kamate od dana kad je isplatu primila.

4. NADLEŽNOST SUDA

4.1 Opći propisi kojima je uređeno pitanje nadležnosti sudova Republike Hrvatske, kao i nadležnosti sudova određene vrste za pojedine građanske sporove kao i pitanja mjesne nadležnosti su Zakon o sudovima („Narodne novine“, broj: 28/13, 33/15 i 82/15-dalje: ZS) i Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“, broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14- dalje: ZPP).

Prema odredbi čl. 33. ZPP u parničnom postupku sude sudovi u Republici Hrvatskoj u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

Za sporove kojima je predmet novčana obveza, što znači i za one proizašle iz ugovora o potrošačkim kreditima, prema odredbi čl. 34. st. 2. ZPP stvarno je nadležan općinski sud.

Što se tiče mjesne nadležnosti u slučaju kad nije određena isključiva mjesna nadležnost kojega suda, za suđenje je nadležan sud koji je općemjesno nadležan za tuženika (čl. 46. st. 1. ZPP), a to je prema odredbi čl. 47. st. 1. ZPP sud na čijem području tuženik ima prebivalište.

Navedene odredbe uvijek će se primijeniti u sporovima proizašlim iz ugovora o potrošačkom kreditiranju kad obje ugovorne strane imaju prebivalište odnosno kad pravna osoba ima sjedište u Republici Hrvatskoj.

4.2. Razgraničenje nadležnosti između domaćih sudova i inozemnih sudova i drugih inozemnih tijela vrši se po pravilima o međunarodnoj sudskoj nadležnosti unutrašnjeg prava države pred čijim se sudom pojavi takav problem razgraničenja.

Vrste međunarodne nadležnosti su: 1. isključiva i izberiva (opća i posebna) 2. zakonski određena i 3. sporazumno određena (prorogacija nadležnosti).

Isključiva međunarodna nadležnost postoji kad država svojim propisima bezuvjetno pridržava za svoju sudbenu vlast i druga tijela postupanje u određenim pravnim stvarima, bez obzira na postojanje nadležnosti sudova ili tijela drugih država.

Izberiva međunarodna nadležnost kad jedna država svojim propisima predvidi izboru mjesnu nadležnost svojih sudova i drugih tijela za određene pravne stvari. Na taj način država ne isključuje postojanje međunarodne nadležnosti sudova i tijela drugih država.

Opća međunarodna nadležnost jest nadležnost jednog pravosuđa za sve vrste sporova i drugih postupaka (najčešće na temelju prebivališta ili sjedišta tuženika – *actor sequitur forum rei*).

Posebna međunarodna nadležnost postoji kada se nadležnost nekog pravosuđa zasniva za posebne vrste situacija u kojima bez obzira na prebivalište ili

sjedište tuženika a postoji povezanost s pravosuđem te države (primjerice mjesto gdje se nekretnina nalazi).

Sporazum o međunarodnoj nadležnosti pretstavlja aspekt načela stranačke autonomije prema kojem se postupak neće voditi pred onim sudom pred kojim bi se vodio da nema sporazuma stranaka o izboru suda, nego će se voditi pred onim sudom koji su stranke izabrale.

Moguće je da se prorogacijom ustanovi nepostojeća nadležnost ili da se derogacijom se isključi postojeća nadležnost.

ZPP u odredbi čl. 27. propisuje nadležnost sudova u sporovima s međunarodnim elementom. Pa tako u sporu s međunarodnim elementom sud u Republici Hrvatskoj bit će nadležan kad je njegova nadležnost izričito određena zakonom ili međunarodnim ugovorom.

Ukoliko nema odredbi o izričitoj nadležnosti sudova u Republici Hrvatskoj, a radi se o sporu s međunarodnim elementom, sud u Republici Hrvatskoj bit će nadležan sukladno odredbama o nadležnosti sudova za određenu vrstu sporova.

4.3 Pitanje nadležnosti sudova Republike Hrvatske prije pristupanja u članstvo u Europskoj uniji ispitivalo se primjenom odredbi Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Narodne novine“, broj: 53/91, 88/01-dalje: ZRS).

Nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako tuženik ima prebivalište odnosno boravište odnosno sjedište u republici Hrvatskoj (čl. 46. st. 1. i 2. ZRS).

Isključiva nadležnost suda Republike Hrvatske postoji kad je to odredbama ZRS ili odredbama drugih zakona Republike Hrvatske izričito propisano (čl. 47. ZRS). Stranke se mogu sporazumjeti o nadležnosti stranog suda ako je barem jedna od njih strani državljanin ili pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu i ako za predmet spora nije propisana isključiva nadležnost suda u Republici Hrvatskoj (čl. 49. ZRS).

4.4 Nakon 1. srpnja 2013., kada je Republika Hrvatska postala punopravna članica Europske unije, propisi Europske unije postali su sastavni dio propisa koji se primjenjuju na području Republike Hrvatske s tim da se propisi EU primjenjuju i u slučaju kada su u suprotnosti sa propisima Republike Hrvatske i imaju prednost u svojoj primjeni u sporovima koji se vode pred sudovima Republike Hrvatske.

Potrebno je ukazati da je 1968. donesena Bruxelleska konvencija o sudskoj nadležnosti i ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima koja se prema odredbi čl. 1. st. 1. primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima, bez obzira na vrstu suda s izuzecima propisanim u čl. 1. st. 2. primjenjuje se na svaku državu koja je ugovorna stranka ove Konvencije ili država članica Europske zajednice (st.3).

Bruxelleska konvencija je po prvi puta na međunarodnoj razini uredila materiju međunarodnog građanskog procesnog prava. Uređeno je pitanje međunarodne nadležnosti u građanskim i trgovačkim predmetima, opća nadležnost i posebna

nadležnost, nadležnost u postupcima osiguranja, i sporovima iz potrošačkih ugovora. Propisana je isključiva nadležnost za određene vrste sporova, propisana je mogućnost i uvjeti za sporazum o nadležnosti, način ispitivanja nadležnosti i njene dopuštenosti, litispendencija i koneksni postupci kao i privremene mjere. Propisana su i pravila za priznanje stranih odluka sudova država ugovornica, izvršenje tih odluka te izvršavanje javnih isprava i sudskih nagodbi.

Tekst Bruxelleske konvencije je uz preinake i dopune implementiran u Uredbu Vijeća (EU) broj 44/2001 koja je predstavljala temeljni propis međunarodnog građanskog procesnog prava unutar EU.

Za pitanja međunarodne nadležnosti značajna je i Luganska konvencija. Luganska konvencija je međunarodna konvencija otvorenog tipa koju je sklopilo petnaest država članica Europske ekonomske zajednice koje su to bile prije svibnja 2004. godine i zemlje članice EFTE osim Lichtensteina, te Poljska u Luganu 1988. godine, a stupila na snagu 1. siječnja 1992. godine. Po svom sadržaju ova konvencija je gotovo identična Bruxelleskoj konvenciji. Tumačenje i primjena Luganske konvencije uređeno je Protokolom broj 2. o ujednačenom tumačenju Luganske konvencije. Protokol obvezuje sve zemlje potpisnice Protokola i Luganske konvencije, neovisno da li su članice EU s tim da se u tumačenju Luganske konvencije primjenjuju obvezujuća tumačenja Bruxelleske konvencije koja je dao Europski sud prije potpisivanja Luganske konvencije.

4.5 U sporovima s međunarodnim obilježjem u kojima se razgraničava sudska nadležnost između sudova zemlje članice Europske unije i sudova zemlje koja nije članica Europske unije primjenjuju se pravna pravila prema slijedećem redoslijedu:

1. dvostrani međunarodni ugovor o međunarodnoj sudskoj nadležnosti odnosnih zemalja, ako je takav ugovor sklopljen,
2. potom višestrani međunarodni ugovor o međunarodnoj sudskoj nadležnosti čije su članice obje zemlje, ako je takav ugovor sklopljen,
3. potom unutrašnje međunarodno građansko procesno pravo zemlje suda koji odlučuje o svojoj nadležnosti.

4.6. Potrebno je ukazati i na Konvenciju o nadležnosti i priznavanju te izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (L 147/5 Službeni list EU od 30.10.2007.) koja je uzela u obzir Bruxellesku konvenciju od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kako je izmijenjena Konvencijom o pristupanju zbog širenja Europske unije, Lugansku konvenciju od 16. rujna 1988. o nadležnosti i izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kojom se proširuje primjena pravila iz Bruxelleske konvencije iz 1968. na određene države članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu, Uredbu Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti i priznavanju te izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, koja zamjenjuje navedenu Bruxellesku konvenciju i Sporazum između Europske zajednice i Kraljevine Danske o nadležnosti i priznavanju te izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisan u Bruxellesu 19. listopada 2005.

Donošenjem navedene Konvencije željelo se postići širenje načela iz Uredbe (EZ) br.44/2001 na ugovorne stranke ovog instrumenta radi jačanja pravne i gospodarske suradnje.

4.7. Prema tome, kako je već navedeno, a što je značajno za našu temu, Europska unija je pitanje nadležnosti sudova u građanskim i trgovačkim predmetima uredila Uredbom Vijeća broj 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima koja je stupila na snagu 1. ožujka 2002. (dalje u tekstu: Uredba Bruxelles 1).

Člankom 76. Uredbe Bruxelles 1 propisano je da je Uredba obvezatna u cjelini i neposredno se primjenjuje u državama članicama u skladu s ugovorom o osnivanju Europske zajednice.

Uredba Bruxelles 1 se primjenjuje na u Republici Hrvatskoj na postupke pokrenute nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, što znači na postupke pokrenute nakon 1. srpnja 2013.

Navedena Uredba Bruxelles 1 stavljena je izvan snage (preinačena) Uredbom broj 1215/2012 od 12. prosinca 2012. godine o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (dalje u tekstu: Uredba Bruxelles 1 BIS).

Uredba Bruxelles 1 BIS primjenjuje se na sve postupke koji su započeli nakon 10. siječnja 2015.

Uredba Bruxelles 1 BIS i ranije važeća Uredba Bruxelles 1 sadrži identične propise o nadležnosti za slučaj spora kako je to nedvojbeno vidljivo iz koleracijske tablice koja je sastavni dio Uredbe.

Temeljno načelo u pogledu nadležnosti u tim Uredbama je da se nadležnost prosuđuje po prebivalištu (domicilu) tuženika s tim da odredba čl. 2. st. 1. Uredbe Bruxelles 1, odnosno čl. 4. st. 1. Uredba Bruxelles 1 BIS propisuje da se osobe s prebivalištem u jednoj od država članica, utužuju, bez obzira na njihovo državljanstvo, pred sudovima te države.

Uredba Bruxelles 1 BIS sadrži odredbe o općoj nadležnosti u člancima 4-6., zatim odredbe o posebnoj nadležnosti u člancima 7. i 8.

Propisani su i brojni izuzeci od tog načela, među ostalim i u odnosu na nadležnost u slučaju spora iz ugovora o potrošačkom kreditiranju. Pa je tako za odlučivanje o nadležnosti u tim sporovima potrebno je primijeniti odredbu čl. 15. i dalje Uredbe Bruxelles 1.

Uredba Bruxelles 1 BIS propisuje nadležnost u predmetima potrošačkih ugovora.

Prema čl. 17. st. 1. Uredbe Bruxelles 1 BIS potrošačkim kreditom smatraju se ugovori o kupoprodaji robe s obročnom otplatom, ugovori o zajmu s obročnom

otplatom ili ugovori o bilo kakvom drugom obliku kredita sklopljenim za financiranje prodaje robe ili ako je ugovor sklopljen s osobom koja obavlja trgovačku ili profesionalnu djelatnost u državi članici u kojoj potrošač ima domicil ili ako na bilo koji način usmjerava svoje djelatnosti u tu državu članicu ili više država uključujući tu državu članicu, ugovor spada u okvir te djelatnosti te u svim drugim slučajevima ako je ugovor sklopljen s osobom koja obavlja trgovačku ili profesionalnu djelatnost u državi članici u kojoj potrošač ima domicil, ili ako na bilo koji način usmjerava svoje djelatnosti u tu državu članicu ili više država uključujući tu državu članicu, ugovor spada u okvir te djelatnosti

Prema odredbi čl. 17. st. 2. Uredbe Bruxelles 1 BIS koji nam je vrlo interesantan s obzirom na brojne sporove kod naših sudova između stranih pravnih osoba-kreditora i potrošača s domicilom u Republici Hrvatskoj, ako potrošač sklopi ugovor sa strankom koja nema domicil u državi članici ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, za tu se stranku u sporovima koji proizlaze iz poslovanja te podružnice, predstavništva ili poslovne jedinice smatra da ima domicil u toj državi članici.

Potrošačkim kreditom smatrat će se i ugovor o prijevozu ako uz cijenu prijevoza sadrži i cijenu smještaja (čl. 17. st. 3. Uredbe Bruxelles 1 BIS).

Prema odredbi čl. 16. Uredbe Bruxelles 1 i čl. 18. Uredbe Bruxelles 1 BIS potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane pred sudovima države članice u kojoj ta stranka ima domicil ili pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil.

Iz ovih odredbi proizlazi dakle da spor koji je proizašao iz ugovora o potrošačkom kreditiranju potrošač može pokrenuti, bilo pred sudom u kojim tuženi kreditor, ima domicil ili pred sudom mjesta gdje potrošač ima domicil. Riječ je, dakle, o izberivoj nadležnosti, tako da je potrošač isključivo ovlašten odlučiti o tome kojem sudu će od dva moguća podnijeti tužbu u sporu nastalom u vezi s ugovorom o potrošačkom kreditiranju.

Prema tome potrošač ima pravo izbora suda države članice EU i to suda države u kojoj kreditor ima domicil, ili suda svojeg domicila. U oba slučaja tim odredbama propisana je i mjesna nadležnost i to ako se spor vodi pred sudom države u kojoj kreditor ima domicil, tada će mjesno biti nadležan sud kreditorovog domicila, a ako je potrošač tužbu podnio pred sudom svoje države, mjesno će biti nadležan sud njegovog domicila.

Međutim, ukoliko kreditor pokreće postupak protiv potrošača tužbu može podnijeti samo pred sudom države članice u kojoj potrošač ima domicil (čl. 18. st. 2. Uredbe Bruxelles 1 BIS).

Ako su kreditor i potrošač u ugovoru o kreditu ugovorili i nadležnost suda u slučaju nastanka spora, o valjanosti takvog sporazuma prosuđuje se prema odredbi čl. 70. Zakona o parničnom postupku. Međutim, nakon 1. srpnja 2013., prilikom ocjene valjanosti sporazuma o nadležnosti potrebno je primijeniti i Uredba Bruxelles 1 i Uredba Bruxelles 1 BIS.

Uredba Bruxelles 1 u čl. 17. kao i Uredba Bruxelles 1 BIS u čl.19. propisuje mogućnost stranaka da zaključe sporazum o nadležnosti suda u rješavanju njihovog spora.

Navedene odredbe propisuju da se od odredaba tog dijela Uredbe, dakle o nadležnosti u sporovima o ugovorima o kreditu, može odstupiti samo sporazumom koji je zaključen nakon nastanka spora i koji omogućuje potrošaču pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u ovom odjeljku.

Propisana je mogućnost i za sklapanje sporazuma o nadležnosti nakon nastanka spora takovog koji će biti sklopljen između potrošača i druge ugovorne stranke, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju domicil ili uobičajeno boravište u istoj državi članici i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države članice, pod uvjetom da taj sporazum nije suprotan pravu te države članice

Prema tome, potrebno je zaključiti da se odredbe ugovora o potrošačkom kreditu u kojem je već prilikom njegovog sklapanja ugovorena nadležnost suda ne mogu primijeniti. Takav sporazum bio bi valjan samo u slučaju da je sklopljen nakon nastanka spora.

Prema tome u svim sporovima koji su u tijeku pred našim sudovima kojima je predmet postupka utvrđenje ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditu, odnosno kojima je predmet spora proizašao iz ugovora o potrošačkom kreditiranju (a ne radi se o isključivoj nadležnosti nekog drugog suda) nadležan je sud u Republici Hrvatskoj jer nije valjan sporazum o nadležnosti ugovoren već prilikom sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu.

Pri tome će biti mjesno nadležan onaj sud prema mjestu prebivališta tužitelja.

Prema odredbama Uredbe Bruxelles 1, odnosno čl. 66. st. 1. Uredbe Bruxelles 1 BIS primjena tih Uredbi u pogledu nadležnosti suda određuje prema danu pokretanja sudske postupke jer je u stavku 1. propisano da se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su u tijeku, na vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015.

Prema odredbi čl. 66. st. 2. Uredbe Bruxelles 1 BIS neovisno o članku 80. (kojim je stavljena izvan snage Uredba Bruxelles 1), Uredba (EZ) br. 44/2001 nastavlja se primjenjivati na sudske odluke donesene u sudskim postupcima koji su u tijeku, na vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015., a koji spadaju u područje primjene ove Uredbe.

U predmetima u kojima je predmet spora neko pravo na nekretninama primjenom odredbe čl. 22. st. 1. toč. 1. ranije Uredbe Bruxelles 1 odnosno u čl. 24. st. 1. toč. 1. Uredbe Bruxelles 1 BIS propisana je isključiva nadležnost, neovisno o domicilu stranaka. Za postupke čiji su predmet stvarna prava na nekretninama isključivo su nadležni sudovi države članice u kojoj se nekretnina nalazi.

Potrebno je ponovno naglasiti zbog da se odredbe ZRS s propisima drugih država ne primjenjuju u sporovima u kojima je kreditor strana fizička ili pravna osoba, a potrošač fizička ili pravna osoba s domicilom u Republici Hrvatskoj zbog toga što se radi o ugovornim strankama koje imaju domicil u državama članicama Europske unije pa se u tom slučaju ne primjenjuje pozitivni propis Republike Hrvatske, već propisi Europske unije.

Nakon stupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju odredbe ZRS mogu primjenjivati samo u onim slučajevima kada je jedna stranka u sporu hrvatski državljanin ili osoba sa prebivalištem u Republici Hrvatskoj ili pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a druga osoba je fizička osoba sa prebivalištem u nekoj drugoj zemlji koja nije članica Europske unije ili pravna osoba u nekoj drugoj zemlji koja nije članica Europske unije.

4.8. Republika Hrvatska, potaknuta, između ostalog, i sporovima između austrijskih bankarskih institucija i hrvatskih fizičkih osoba, donijela je ZIDZPK/15-3 koji je stupio na snagu 30. rujna 2015. godine i kojom izmjenom je dodana odredba čl. 19.I.

U navedenu odredbu implementirane su odredbe Uredbe Bruxelles 1, odnosno Uredbe Bruxelles 1 BIS kojima je propisana nadležnost za sporove iz ugovora o potrošačkom kreditiranju.

Prema tome u sporovima koji nastanu u vezi s ugovorom o potrošačkom kreditu potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane bilo pred sudovima države u kojoj druga ugovorna strana ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu druge ugovorne strane, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima prebivalište.

Druga ugovorna strana može pokrenuti postupak protiv potrošača samo pred sudovima države u kojoj potrošač ima prebivalište.

Nadležnost za protutužbu određena je prema nadležnosti za tužbu (čl. 19.I. st. 3. ZIDZPK/15-3).

Prema tome, nadležnost suda prema čl. 19.I. ZIDZPK/15-3 procjenjuje se prema toj odredbi od 30. rujna 2015. a primjenjuje se na ugovore o potrošačkom kreditiranju koji su sklopljeni nakon tog datuma.

Dakle, radi se o sporovima koji još nisu pokrenuti pred našim sudovima i primjenu navedene odredbe još nemamo u sporovima koji se vode pred našim sudovima.

Odredba čl. 19.I. ZIDZPK/15-3 u stavku 4. propisala je mogućnost sklapanja sporazuma o nadležnosti. I u tom dijelu u potpunosti su implementirane odredbe Uredbe Bruxelles 1, odnosno Uredbe Bruxelles 1 BIS.

Dakle iznimke od propisane nadležnosti mogu se ugovoriti i to sporazumom koji je sklopljen nakon nastanka spora i koji omogućuje potrošaču pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u stavku 1. čl. 19.I. ili koji je

sklopljen između potrošača i druge ugovorne strane, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište u istoj državi i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države, pod pretpostavkom da taj sporazum nije suprotan pravu te države.

Navedena odredba predviđa takav sporazum koji će biti in favorem potrošača jer je propisano ispunjenje kumulativnih uvjeta i to da je sporazum o nadležnosti sklopljen nakon nastanka spora i da će na temelju toga sporazuma potrošaču biti omogućeno pokretanje postupka pred sudom različitim od suda iz čl. 19.I. st. 1. ZIDZPK/15-3.

Odnosno propisano je da sporazum može biti sklopljen i uz slijedeće uvjete: nakon nastanka spora ako potrošač i druga ugovorna strana u vrijeme sklapanja ugovora o nadležnosti imaju prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište u istoj državi i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države, pod pretpostavkom da taj sporazum nije suprotan pravu te države.

Ako su se strane sporazumjele o nadležnosti jednog ili više sudova država članica da riješe spor koji je nastao ili može nastati iz ugovora, smatrat će se da su izabrale i mjerodavno pravo te države članice (čl. 3. Uredbe RIM I).

U odnosu na ovršne postupke pokrenute pred stvarno nadležnim općinskim sudovima Republike Hrvatske temeljem odredbe čl. 18. st. 1. t. 1. ZS radi namirenja novčanih potraživanja kreditora protiv ovršenika potrošača u odnosu na nadležnost primjenjuju se odredbe Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13 i 94/14-dalje: OZ) a što je u skladu i s Uredbom Bruxelles 1, odnosno Uredbom Bruxelles 1 BIS.

Naime, odredbom čl. 38. OZ propisana je isključiva mjesna nadležnost.

Pa je tako propisana mjesna nadležnost suda na čijem području se nalazi prebivalište ovršenika u slučajevima odlučivanja o prijedlogu za ovrhu na novčanoj tražbini (čl. 171. st. 1. OZ), a koja se odredba primjenjuje i na ovrhu na plaći odnosno drugom stalnom novčanom primanju (čl. 196. i 203. OZ).

Zatim u postupcima odlučivanja o prijedlogu za ovrhu na pokretninama (čl. 133. OZ) predviđena je mjesna nadležnost suda na čijem se području te pokretnine nalaze, dok je odredbom čl. 134. OZ propisano da ovrhovoditelj može predložiti ovrhu na pokretninama ne naznačujući mjesto gdje se nalaze, a da je u tom slučaju mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ovršenika. Konačno, odredbom čl. 233. OZ-a propisano je da za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na nematerijaliziranim vrijednosnim papirima odnosno dionicama je mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ili sjedište ovršenika u Republici Hrvatskoj.

Stoga je potrebno zaključiti da je za određivanje i provođenje ovrhe na temelju ovršne isprave u kojoj je ovrhovoditelj strana fizička ili pravna osoba, nadležan sud u Republici Hrvatskoj i to općinski sud prema pravilima OZ o isključivoj mjesnoj nadležnosti.

I na kraju upućujemo vas na shvaćanje zauzeto na sastanku Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova održanog u Šibeniku 11. i 12. travnja 2016. u odnosu na problematiku nadležnosti sudova Republike Hrvatske u sporovima s međunarodnim elementom.

Navedeno shvaćanje glasi:

„U sporovima za ništetnost ugovora o kreditu između tužitelja fizičkih osoba (potrošača) i stranih (bankarskih) pravnih osoba, kada se o nadležnosti odlučuje nakon 1. srpnja 2013., uvijek je nadležan hrvatski sud prema odredbi čl. 16. Uredbe Bruxelles 1 BIS.“

Sažetak:

- na postupke koji su pokrenuti prije 2. srpnja 2013. primjenjuje se ZRS,
- na postupke između stranke koja ima domicil u Republici Hrvatskoj i one koja ima domicil u zemlji nečlanici EU
- na postupke pokrenute od 2. srpnja 2013. do 9. siječnja 2015. primjenjuje se Uredba Bruxelles I iz 2000.,
- na postupke pokrenute nakon 10. siječnja 2015. primjenjuje se Uredba Bruxelles I BIS iz 2012.,
- na sporove u kojima je ugovor o potrošačkom kreditiranju sklopljen nakon 30. rujna 2015. primjenjuje se ZIDZPK/15-3.

5. NIŠTETNOST UGOVORA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

NIŠTETNOST UGOVORA I POSLJEDICE NIŠTETNOSTI

5.1 Kao što je već uvodno navedeno ZIDZPK/15-3 („Narodne novine“ broj 102/05 od 30. rujna 2016.) dodana je nova glava IVb „Ništetnost i sudski postupci“ pa zbog kratkog vremena nema sudske prakse koja bi se temeljila na primjeni ove odredbe.

Odredbom čl. 19. j. st. 1. ZPK ništetnost ugovora o potrošačkom kreditiranju je vezana samo uz jedan razlog a on se odnosi na status vjerovnika, odnosno kreditnog posrednika.

Pojam vjerovnika definira odredba čl. 2. st. 1. t. 2. ZPK kao fizičke i pravne osobe kojima je poslovna djelatnost ili slobodno zanimanje odobravanje ili obećavanje kredita.

Navedene pravne ili fizičke osobe moraju poslovati u skladu sa zakonima koji uređuju kreditno poslovanje ili prema zakonima koji uređuju poslovanje institucija za elektronički novac, odnosno prema zakonima kojima je uređeno poslovanje poduzetnika.

Vjerovnik u smislu ZPK je i institucija za platni promet koja pruža usluge platnog prometa u skladu s posebnim zakonima.

Fizička ili pravna osoba koja nije vjerovnik može u okviru svojeg posla ili zanimanja, prezentirati ili nuditi ugovore o kreditu potrošačima, provoditi druge pripreme radnje za potrošače vezane uz ugovor o kreditu ili sklapati ugovore o kreditu s potrošačima u ime vjerovnika. Ta osoba je kreditni posrednik koji taj posao radi za naknadu u novcu ili neku drugu financijsku korist.

I vjerovnik i kreditni posrednik moraju imati odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja. Člankom 21. st. 1. ZPK propisano je da vjerovnik, odnosno kreditni posrednik ne mogu pružati usluge, odnosno posredovati pri potrošačkom kreditiranju bez odobrenja.

Odobrenje za obavljanje poslova potrošačkog kreditiranja izdaje Ministarstvo financija na rok od tri godine u upravnom postupku. Protiv rješenja kojim je odbijen zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja rješenja može se pokrenuti upravni spor.

Ministar financija pravilnikom propisuje obvezu izvješćivanja Ministarstva financija, zatim propisuje kadrovske, tehničke i organizacijske uvjete koje mora ispuniti vjerovnik, odnosno kreditni posrednik, u cilju dobivanja odobrenja, razloge za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja, dokumentaciju koju je potrebno priložiti zahtjevu, naknadu za izdavanje odobrenja, rok za podnošenje zahtjeva za dobivanje odobrenja te ostale uvjete izdavanja odobrenja za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (čl. 21. st. 6. ZPK).

Međutim i u odnosu na navedenu odredbu čl. 21. st. 6. ZPK su propisane iznimke, pa tako odobrenje nije potrebno kreditnim institucijama i kreditnim unijama kojima odobrenje za odobravanje kredita izdaje Hrvatska narodna banka na temelju zakona kojima se uređuje poslovanje tih institucija, kao ni institucijama za platni promet i institucijama za elektronički novac za odobravanje kredita koji su sastavni dio platnih usluga koje te institucije pružaju na temelju odobrenja Hrvatske narodne banke.

Osim toga odobrenje nije potrebno leasing društvima kojima odobrenje za obavljanje financijskog leasinga izdaje Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju posebnih zakona kojima se uređuje poslovanje leasing društava.

Odobrenje nije potrebno ni Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak.

Isto tako odobrenje nije potrebno ni onim vjerovnicima koji odobravaju kredite isključivo svojim zaposlenicima.

Odobrenje također nije potrebno vjerovnicima trgovcima prodavateljima koji omogućavaju potrošačima plaćanje robe ili usluga u četiri ili manje obroka u razdoblju od godine dana od dana kupnje.

Vjerovnici kojima je Ministarstvo financija izdalo odobrenje iz članka 21. ZPK mogu u skladu s odredbama ZPK pružati isključivo usluge namjenskog potrošačkog kreditiranja u svrhu razvitka glavne djelatnosti koju pretežito obavljaju (čl. 21a. ZPK).

Pri tome je važno naglasiti da djelatnost pružanja usluga potrošačkog kreditiranja ne može biti glavna djelatnost vjerovnika, osim ako je vjerovnik kreditna institucija, kreditna unija ili leasing društvo koje obavlja poslove financijskog leasinga kao poslove koji u smislu ovoga Zakona, po svojoj gospodarskoj biti odgovaraju poslovima potrošačkog kreditiranja.

Ako je ugovor o kreditu sklopio vjerovnik, odnosno kreditni posrednik koji nema odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja, odnosno za posredovanje pri potrošačkom kreditiranju, ugovor je ništetan (čl. 19.j. ZPK).

Odredba čl. 19.j ZPK primjenjuje se prema čl. 3. ZIDZPK/15-3 od 30. rujna 2015. i to na sve ugovore o potrošačkom kreditiranju koji su sklopljeni nakon 30. rujna 2015.

Potrebno je napomenuti da je većina sporova koji su i tijeku pred sudovima proizašla iz ugovora o potrošačkom kreditiranju koji su sklopljeni prije toga datuma, tako da se u tim sporovima neće primjenjivati navedena odredba o ništetnosti.

Iako je u odnosu na konverziju potrošačkih kredita iz CHF u druge valute u ZIDZPK/15-3 primjenom odredbe čl. 90. st. 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske uvedena retroaktivna primjena tih odredbi, isto načelo nije primijenjeno u odnosu na primjenu odredbe čl. 19.j ZPK što znači da se ta odredba primjenjuje danom stupanja na snagu ZIDZPK/15-3 tj. od 30. rujna 2015. godine na sve pravne poslove koji se mogu smatrati potrošačkim kreditima a koji su zaključeni nakon tog datuma.

Na taj način propušteno je zaštititi one potrošače koji su sklopili ugovore o potrošačkom kreditu s vjerovnicima koji su ili domaće ili strane fizičke odnosno pravne osobe a koji nisu imali odobrenje za obavljanje poslova kreditiranja na području Republike Hrvatske.

Prije stupanja na snagu odredbe čl. 19.j. st. 1. ZPK, pravno pitanje ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditiranju zbog razloga nedostatka odobrenja vjerovniku za obavljanje poslova pružanja kreditnih usluga procjenjivalo se primjenom odredbi Zakona o obveznim odnosima u vezi sa odredbama Zakona o bankama („Narodne novine“, broj: 84/02 i 141/06) i Zakona o kreditnim institucijama (NN 117/08, 74/09, 153/09, 108/12, 54/13 i 159/13).

U slučaju da su vjerovnici strane banke ili kreditne ustanove za prosudbu o tome jesu li ti ugovori ništetni odlučno je vrijeme sklapanja ugovora o potrošačkom kreditiranju, odnosno jesu li potrošački krediti sklapani prije stupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. ili nakon stupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Naime, odredbe Zakona o bankama i Zakona o financijskim institucijama kojima je regulirano pitanje kreditnog poslovanja stranih banaka odnosno kreditnih ustanova na području Republike Hrvatske stupile su na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Dakako to se odnosi samo na banke ili kreditne ustanove koje imaju poslovni nastan u nekoj od zemalja članica Europske unije.

Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) u čl. 4. st. 1 . propisano je da 1. Unija nadležnost dijeli s državama članicama ako joj je Ugovorima dodijeljena nadležnost koja se ne odnosi na područja iz članaka 3. i 6. 2. , dok je stavkom 2. t. f.

propisano da se podijeljena nadležnost između Unije i država članica primjenjuje se u zaštiti potrošača.

To konkretno znači da je i na pitanja ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditiranju potrebno primijeniti i odredbe Europskog prava koje reguliraju pitanje odobrenja vjerovnicima koji imaju poslovni nastan u nekoj zemlji članici EU za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja potrošačima s domicilom u Republici Hrvatskoj.

Pitanje poslovnog nastana definirano je čl. 49. UFEU, a odredbama UFEU propisana je sloboda pružanja usluga i kretanje kapitala.

Radi lakšeg snalaženja potrebno je ukazati na neke bitne odredbe UFEU:

čl. 49. st. 1. ograničavanje slobode poslovnog nastana državljana jedne države članice na državnom području druge države članice se zabranjuje. Ta se zabrana odnosi i na ograničavanje osnivanja zastupništva, podružnica ili društava kćeri od strane državljana bilo koje države članice s poslovnim nastanom na državnom području bilo koje druge države članice.

Čl. 56(1) UFEU zabranjuju se ograničenja slobode pružanja usluga unutar Unije u odnosu na državljane država članica s poslovnim nastanom u državi članici koja nije država osobe kojoj su usluge namijenjene.

Čl. 57. st.1. pojam usluge: "koje se uobičajeno obavljaju uz naknadu, u mjeri u kojoj nisu uređene odredbama koje se odnose na slobodu kretanja robe, kapitala i osoba.

Čl. 57.st. 3. osoba koja pruža neku uslugu može, u svrhu pružanja te usluge, privremeno obavljati svoju djelatnost u državi članici u kojoj se usluga pruža, i to prema istim uvjetima koje ta država propisuje za svoje državljane.

U brojnim postupcima koji su vođeni ili su još uvijek u tijeku pred našim sudovima utvrđeno je da su sporni ugovori o potrošačkim kreditima sklopljeni na području Republike Hrvatske prije 30. rujna 2015., da vjerovnik, strana bankarska institucija, nije imala dozvolu za pružanje bankarskih usluga na području Republike Hrvatske.

Mjerodavno materijalno koje je primijenjeno je odredba čl. 322. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15-dalje:ZOO) prema kojoj su ništetni ugovori koji su protivni Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu društva (st. 1.), dok je st. 2. propisano da ako je sklapanje određenog ugovora zabranjeno samo jednoj strani, ugovor je valjan ako u zakonu nije što drugo predviđeno za određeni slučaj, a strana koja je povrijedila zakonsku zabranu snosit će odgovarajuće posljedice.

Zakonom o bankama i Zakonom o kreditnim institucijama nije bila propisana ništetnost ugovora koje je sklopio vjerovnik bez potrebnog odobrenja. Prema odredbi čl. 322. st. 1. ZOO ti ugovori bi bili ništetni samo u slučaju da je poslovanje vjerovnika bez odobrenja na području Republike Hrvatske imalo za posljedicu ništetnost propisanu posebnim propisom.

Budući da je sklapanje takvih ugovora bilo zabranjeno samo vjerovniku na temelju Zakona o bankama i Zakona o kreditnim institucijama, a ne i potrošaču, ugovori o potrošačkom kreditiranju koje su sklopili vjerovnici bez potrebnog odobrenja nisu ništetni ni primjenom odredbe čl. 322. st. 2. ZOO.

Odredbom čl. 25. ZPK propisana supsidijarna primjena zakona uređuje zaštitu potrošača.

Pitanje ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditiranju koje su sklopile na području Republike Hrvatske strane banke ili kreditne ustanove ili drugi vjerovnici moguće je prosuđivati i prema odredbama Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj: 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09, 78/12 i 56/13), te Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj:41/14 i 110/15) s obzirom da je potrošačko kreditiranje samo jedan segment u okviru ukupne zaštite potrošača.

Zakon o zaštiti potrošača pak u čl. 4. st. 2. upućuje na primjenu Zakona o obveznim odnosima.

Ovime želimo ukazati da potrošačima ostaju na raspolaganju odredbe Zakona o zaštiti potrošača, koji mogu osporavati ugovore o potrošačkom kreditiranju i zbog drugih razloga, a ne samo onih koji se odnose na nedostatak odobrenja vjerovniku za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja.

Pa tako potrošači mogu ugovore o potrošačkom kreditiranju pobijati zbog razloga koji se odnose na nepoštene ugovorne odredbe jer je prema odredbi čl. 55. Zakona o zaštiti potrošača nepoštena ugovorna odredba ništetna.

Naravno da potrošačima ostaje i pravo zahtijevati utvrđenje ništetnosti i zbog razloga propisanih odredbama Zakona o obveznim odnosima (npr. zbog prividnog pravnog posla, zelenaškog pravnog posla i slično).

Kada je riječi o primjeni odredbe čl. 19.j. ZPK potrebno je ukazati da se ta odredba ne primjenjuje se na one ugovore o kreditu čiji je ukupni iznos veći od 1.000.000,00 kn (čl. 3. ZPK) bez obzira je li takav ugovor sklopljen nakon 30. rujna 2015., kao ni na ostale ugovore iz odredbe čl. 3. st. 1. ZPK.

Osim toga potrebno je skrenuti pažnju, a s obzirom na veliki broj predmeta kod naših sudova i na slučajeve kada je utvrđeno u sudskom postupku da su ugovori o potrošačkom kreditiranju sklopljeni u Republici Austriji, a pred sudom u Republici Hrvatskoj je postupak radi utvrđenja ništetnosti takovog ugovora.

U odnosu na ove slučajeve želimo skrenuti pažnju na izvod iz referata Damira Ronića, suca Županijskog suda u Varaždinu, Stalne služba u Koprivnici sa zajedničkog sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova u Republici Hrvatskoj od 11. i 12. travnja 2016. koji glasi:

„Potrebno je ukazati da u nekim predmetima naših sudova su sudovi utvrdili činjenično stanje na način da su zaključili da su ugovori o kreditu zaključeni na području Republike Austrije. U tom slučaju, što se tiče nadležnosti naših sudova, ona je ostala nepromijenjena u odnosu na one predmete u kojima je utvrđeno da su ugovori zaključeni na području Republike Hrvatske, odnosno nadležnost se procjenjuje prema Uredbama Vijeća Europe broj 44/2001 ili Uredbom broj 1215/2012 tako da se u pogledu nadležnosti i u takvim predmetima trebaju donositi odluke da su naši sudovi nadležni za provođenje takvog postupka. Razlika u tom slučaju postoji samo u primjeni materijalnog prava temeljem kojeg će se utvrditi da li postoje razlozi za ništetnost takvih ugovora i to zbog toga što se u takvim predmetima kao materijalno pravo primjenjuje pravo Republike Austrije kao mjerodavno, s obzirom na mjesto zaključenja ugovora i mjesto ispunjenja ugovora o kreditu. S obzirom da se radi o ugovorima o kreditu koji su u svim zakonodavstvima zemalja članica Europske Unije dopušteni, o dopuštenosti takvih ugovora o kreditu prema austrijskom pravu nije potrebno posebno navoditi da su takvi ugovori o kreditu dopušteni u Republici Austriji. Eventualni razlozi za ništetnost tih ugovora mogli bi biti zbog nedopuštene ugovorne ili zatezne kamate, međutim, odredbom paragrafa 1333. Općeg građanskog zakonika Republike Austrije određeno je da je dužnik koji je uzrokovao štetu svom vjerovniku uslijed zakašnjenja s plaćanjem novčane tražbine dužan istu nadoknaditi putem zakonskih kamata (paragraf 1000/1). Odredbom paragrafa 1000. st. 2. Općeg građanskog zakonika Republike Austrije određeno je da se mogu utužiti i kamate na kamatu ukoliko su stranke to ugovorile, a temeljem odredbe paragrafa 6. st. 1. toč. 13. Zakona o zaštiti potrošača Republike Austrije propisano je da se kamate za zakašnjenje moraju platiti uvećano za 5 postotnih bodova godišnje tako da kada se i primijeni pravo Republike Austrije, ovi ugovori o kreditu nisu ništetni tako da i u takvim slučajevima kada bi se utvrdilo da su ugovori zaključeni i izvršeni na području Republike Austrije, ne postoje uvjeti za utvrđenje da su takvi ugovori ništetni.“

5.2. Prema odredbi čl. 19.j st. 2. ZPK u slučaju postojanja obveze vraćanja primljenog iz stavka 1. ovoga članka potrošač je na primljeni iznos dužan platiti kamate od dana pravomoćnosti odluke kojom se utvrđuje ništetnost.

Posljedice ništetnosti propisuje odredba čl. 323. st. 1. ZOO. pa u slučaju da je utvrđeno da je ugovor ništetan svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takva ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se narav onoga što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje.

Prema tome potrošač je dužan vratiti upravo ono što je primio. Ako je primio iznos u stranoj valuti, dužan je vratiti isti iznos strane valute koju je primio. U slučaju da je primio iznos kredita u kunama, tada je dužan vratiti iznos koji je primio u kunama, a ako je primio iznos u kunama koji predstavlja protuvrijednost strane valute, tada je dužan vratiti iznos u kunama koji odgovara iznosu protuvrijednosti strane valute koji je primio.

Naknadni nestanak uzroka ništetnosti, ne dovodi do toga da bi ništetan ugovor postao valjan (čl. 326. ZOO) jer su ugovori ništetni ex tunc i smatra se da nisu ni nastali.

Na iznos koji vraća, potrošač prema odredbi čl. 19.j. st. 2. ZPK dužan je vjerovniku platiti zatezne kamate koje teku od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđena ništetnost.

Ova odredba razlikuje se od općeg pravila o plaćanju zateznih kamata u slučaju kada je pravni posao utvrđen ništetnim.

Naime, u slučaju ništetnosti ugovora, svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj ono što je primila po osnovi takvog ugovora, a budući da je otpala osnova te se smatra da pravni posao nije ni nastao, prema odredbi čl.1115. ZOO, kad se vraća ono što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezna kamata i to, ako je stjecatelj nesavjestan od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva.

Prema tome potrošač koji je dužan vratiti primljeni iznos na temelju ništetnog ugovora je primjenom odredbe čl. 19.j.st.2. ZPK stavljen u povoljniji položaj u odnosu na druge dužnike koji vraćaju primljeno po stečenom bez osnove primjenom općih propisa obveznoga prava, jer zatezne kamate mora platiti od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđena ništetnost ugovora o potrošačkom kreditu. S obzirom na dugotrajnost sudskih postupaka, ova odredba štiti potrošača od plaćanja velikih iznosa s osnove zateznih kamata.

Potrošač, prema općim propisima obveznoga prava ima pravo i na naknadu štete od vjerovnika koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora.

Takav vjerovnik odgovoran je potrošaču za štetu koju trpi zbog ništetnosti ugovora pod uvjetom da potrošač nije znao ili prema okolnostima nije morao znati za postojanje uzroka ništetnosti.

Stranka u postupku za utvrđenje ništetnosti ugovora o potrošačkom kreditu ne bi s uspjehom mogla istaknuti prigovor zastare jer se pravo na isticanje ništetnosti ne gasi (čl. 328. ZOO).

Radi ujednačavanja sudske prakse u navodimo i zaključak sa zajedničkog sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova u Republici Hrvatskoj od 11. i 12. travnja 2016. u odnosu na ništetnost ugovora o potrošačkom kreditiranju sklopljenih prije 30. rujna 2015.:

„Iako je sklapanje takvih ugovora zabranjeno bankarskim institucijama koje nisu imale odobrenje za pružanje takvih usluga u Republici Hrvatskoj, takvi ugovori nisu ništetni jer ta posljedica nije propisana niti Zakonom o bankama niti Zakonom o kreditnim institucijama sve do 30. rujna 2015., kada je takva posljedica propisana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju“.

6. ODGODA OVRHE

Zadnjom izmjenom Zakona o potrošačkom kreditiranju u navedeni zakon unesene su odredbe koje govore o odgodi ovrhe²⁴. Na taj način je jedan specijalni zakon koji uređuje jedan segment i to potrošačko kreditiranje riješio pitanje odgode ovrhe koja je inače uređena Ovršnim zakonom.²⁵

Tako ZPK propisuje da ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem vodi ovršni postupak protiv potrošača koji je podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti, sud će, na prijedlog ovršenika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugih zakonom propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

U slučaju da se odgoda ovrhe zatraži po odredbama ZPK ovrhovoditelj ne može uvjetovati odgodu ovrhe davanjem jamčevine.

Prijedlog za odgodu ovrhe prema ovom Zakonu potrošač kao ovršenik može zatražiti neovisno od toga je li podnio prijedlog za odgodu ovrhe u ovršnom postupku koji je u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Dakle, ZPK je uveo institut odgode ovrhe na način da za određivanje odgode ovrhe po prijedlogu ovršenika, sukladno odredbama ZPK nije potrebno da su ispunjeni uvjeti iz OZ-a, za odgodom ovrhe. Potrebno je da se radi o ostvarenju tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, što upućuje na okolnost da je vjerovnik strana pravna osoba, da je ovrha protiv ovršenika već u tijeku te da je ovršenik, kao tužitelj podnio tužbu radi utvrđenja ništavosti navedenog ugovora.

Pri tome je dana mogućnost da ovršenik ponese prijedlog za odgodom ovrhe prema ZPK neovisno o tome da li je ovršni postupak pokrenut prije stupanja na snagu navedene odredbe ZPK²⁶.

Kod odlučivanja o prijedlozima za odgodom ovrhe u praksi se javljaju problemi vezani uz članak 29. stavak 1. ZPK koji propisuje da se odredbe navedenog zakona ne primjenjuju na ugovore o kreditu sklopljene prije stupanja na snagu navedenog zakona (1.1.2010. godine) . Iz navedenog razloga sudovi odbijaju prijedloge ovršenika za odgodom ovrhe.

²⁴ Članak 19.k. ZPK

²⁵ Ovršni zakon (Narodne Novine 112/12 i 25/13 i 93/14)

²⁶ Člankom 3. Zakona o izmjenama i dopunama ZPK, Narodne novine 102/15 propisan je Članak 19.k.ZPK koji je stupio na snagu 30. rujna 2015. godine

Da je navedena tema i te kako aktualna upućuje i to da je na zajedničkoj sjednici predsjednika građanskih odjela županijskih sudova sa predsjednikom građanskog odjela Vrhovnog suda i sucima Vrhovnog suda, održanog u Šibeniku 1. i 12. travnja 2016. godine donesen zaključak koji glasi:

„U ovršnim postupcima koji su proizašli iz takvih ugovora o kreditu kao ovršnim ispravama, ovršenici mogu nakon 30. rujna 2015. tražiti odgodu ovrhe ako je ukupan iznos kredita manji od 1,000.000,00 kn, bez obzira kada su ti ugovori zaključeni, uz uvjet da su pokrenuli parnični postupak za utvrđenje ništetnosti takvih ugovora.“

7. ZAKLJUČAK

Područje zaštite potrošača koji su korisnici i ugovorne stranke potrošačkih kredita uređeno je Zakonom o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“, broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15 i 102/15) i tako su u zakonodavni okvir Republike Hrvatske inplementirane sve odgovarajuće direktive EU koje reguliraju problematiku potrošačkog kreditiranja.

Zakonom uređuju ugovori o potrošačkom kreditu, informacije i prava o ugovoru o kreditu, pristup bazi podataka, nadzor i zaštita prava potrošača, a u kojima kao korisnik kredita nastupa potrošač koji uzima kredit pod uvjetima i u svrhu koju određuje ovaj Zakon.

Nakon što je donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju objavljen u „Narodnim novinama“ broj. 102/15 koji je stupio na snagu 30. rujna 2015. razina zaštite potrošača stranaka ugovora o potrošačkom kreditiranju podignuta je na višu razinu.

Kao trajno navedenim ZIDZPK/15 uređena je konverzija kredita u CHF u kredite u EUR, odnosno konverzija kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Predviđa raspodjela troška konverzije između vjerovnika i dužnika na način da svaka strana snosi određeni trošak sukladno svojim mogućnostima.

Uređuje se način izračuna konverzije kredita u CHF u kredit u EUR odnosno kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit u kunama s valutnom klauzulom u EUR na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Potrošač ima mogućnost izbora konvertirati kredit u EUR ili nastaviti s otplatom vezanom uz CHF.

Smatramo da je ostvareno na taj način i rasterećenje sudova jer je izbjegnuto da brojni potrošači podnesu tužbe općinskim sudovima radi povrata razlike između ugovorene i promjenjive kamate koje su im vjerovnici jednostrano odredili tijekom otplate.

Kroz ovu radionicu ukazali smo na pregled odredbi Zakona o potrošačkom kreditiranju s posebnim osvrtom na odredbe kojima je regulirano sklapanje ugovora o kreditu, odustanak od ugovora te zadnjim izmjenama uvedene odredbe kojima je propisana ništetnost ugovora o potrošačkom kreditiranju, zatim odgoda ovrhe i nadležnost sudova.

Budući da je uočena različita sudska praksa u primjeni odredbi koje su razmatrane a posebno one koje se odnose na ništetnost ugovora o potrošačkom kreditiranju, odgodu ovrhe i nadležnost sudova Republike Hrvatske u postupcima u kojima su potrošači osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj a kreditori strane pravne osobe, vjerujemo da smo uspjeli ostvariti zadane ciljeve ove radionice osobito u dijelu koji se odnosi na novine u zakonu o potrošačkom kreditiranju s posebnim osvrtom na zaključke donesene na zajedničkom sastanku Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova u odnosu na problematiku ništetnosti ugovora, odgodu ovrhe i nadležnost.

Vjerujemo da smo kroz teoretski prikaz i radom na primjerima iz sudske prakse i na hipotetskim primjerima zajednički doprinijeli ujednačavanju sudske prakse.

LITERATURA

1. Zakon o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine: 75/09 112/2012, 143/2013, 147/13, 9/15 78/2015, 52/16)
2. Zakon o obveznim odnosima , („Narodne novine“ broj: 35/05 , 41/08, 125/11 i 78/15)
3. Ovršni zakon (Narodne novine: 112/12, 25/13, 94/14)
4. Bruxelleska konvencija o sudskoj nadležnosti I ovrši sudskih odluka u građanskim I trgovačkim stvarima iz 1968.
5. Luganska konvencija iz 1988.
6. Konvencija o nadležnosti I priznavanju te izvršavanju sudskih odluka u građanskim I trgovačkim stvarima (L 147/5 Službeni list EU od 30. 10. 2007)
7. Uredba Vijeća Europe broj 44/2001 od 22. prosinca 2000. (Uredba Bruxelles 1)
8. Uredba broj 1215/2012 od 12. prosinca 2012. (Uredba Bruxelles 1 BIS)
9. Dr.sc. Emilija Čikara- Prijevremena otplata kredita prema novom zakonu o potrošačkom kreditiranju – Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci 2010.
10. Damir Ronić- referat sa zajedničkog sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske I predsjednika građanskih odjela županijskih sudova- travanj 2016.
11. Sudska praksa Vrhovnog suda RH
12. Supra nova –produkcija

PRIMJERI

CJELINA 3. SKLAPANJE I OTKAZ UGOVORA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

1. PRIMJER

Suvlasnici zgrade u Savskoj ulici broj 45. u Zagrebu i to M.M., N.N. A.B. R.R. S.Š. T.U. V.Z. i Ž.A. zastupani po upravitelju zgrade Gradsko stambeno komunalno poduzeće Zagreb, podigli su kredit kod Zagrebačke banke d.d. u zagrebu u iznosu od 500.000,00 kn na rok otplate od 10 godina, sa fiksnom kamatnom stopom od 5 % godišnje. Sredstva podignutog kredita utrošit će se za izradu termo fasade na zgradi te za popravak krova. Ugovor je potpisao u ime suvlasnika upravitelj zgrade a u ime banke ovlaštena osoba.

1. Da li se ovdje radi o ugovoru o potrošačkom kreditiranju?

2. Ako da zašto/ako ne zašto.

3. Ukoliko bi se radilo o ugovoru o potrošačkom kreditiranju tko je vjerovnik , tko potrošač.

4. Da li bi nešto promijenila okolnost da su suvlasnici podigli nenamjenski kredit.

5. Što su to ukupni troškovi kredita, ukupan iznos koji plaća potrošač a što ukupan iznos kredita.

2. PRIMJER

Tužitelj Kolar Branko iz Rijeke, Korzo 256. kao i Istarska banka d.d. Pula zaključili su ugovor o kreditu dana 22. travnja 1988.g. sa rokom otplate od 5 godina, a temeljem kojeg je ugovora tuženica isplatila tužitelju kredit u iznosu od 12,400.000,- tadašnjih dinara, tužitelj prije ugovorenog roka otplatio cijeli kredit u vrijednosti primljene glavnice, i to uplatom iznosa na dane 3., 5., 11. i 12. kolovoza 1988.g. Tuženica, očito smatrajući se ne podmirenom samo isplatom glavnice od 12,400.000,- tadašnjih dinara, tereti tuženika i za iznose kamata i obavlja indeksaciju duga za VII. i VIII. mjesec sve do 22.kolovoza 1988.g., pa tek od tog iznosa odbija uplaćeni iznos po tuženiku, a tako dobivenu razliku od 3,773.754,- tadašnjih dinara pretvara u glavnice, pa na tako dobiveni iznos obavlja daljnju indeksaciju do 30. travnja 1992.g. slijedom čega dobiva iznos od 72.070 HRD. Taj iznos utužuje protutužbenim zahtjevom.

1.) O kojoj pravnoj situaciji se radi i koje propise treba primijeniti.

2.) Koja su prava a koje obveze ugovornih stranaka u ovom slučaju.

3.) Koja su prava a koje obveze ugovornih stranaka u slučaju prijevremene otplate kredita po odredbama ZPK-a.

CJELINA 4. NADLEŽNOST

1.PRIMJER

Tužitelj Mario Perić i tuženik Raiffeisenbank Riegersburg, Republika Austrija sklopili su dana 9. rujna 2006. Ugovor o jednokratnom kreditu na iznos 100.000 EUR uz kamatnu stopu od 9,25% godišnje i zateznom kamatom po stopi od 5 % godišnje koji je potpisan i istog dana ga je solemnizirao javni bilježnik u Varaždinu i u kojem je radi osiguranja vraćanja kredita ugovoreno zasnivanje založnog prava na nekretninama Maria Perića upisanih u zk.ul. br. 1. k.o. Varaždin. Navedeno založno pravo upisano je u zemljišnim knjigama. Tužitelj je dana 1. prosinca 2010. podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora i brisanja založnog prava.

PITANJA:

1. koje je mjerodavno pravo za ocjenu nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj?
2. je li nadležan sud u RH?

2.PRIMJER

Tužitelj Pero Zerić iz Zagreba podnio je tužbu 11. studenoga 2015. Općinskom građanskom sudu u Zagrebu protiv tuženika Zveza bank reg.z.z. o.j. Celovec, Republika Austrija radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu.

U postupku je utvrđeno da su tužitelj i tuženik sklopili 17. lipnja 2005. u Klagenfurtu (Celovcu) Republika Austrija Ugovor o kreditu za iznos kredita od 250.000 EUR sa kamatama od 5,5% godišnje s rokom otplate od 7 godina u jednakim mjesečnim anuitetima. Tuženik nije imao potrebno odobrenje za pružanje usluge potrošačkog kreditiranja na području Republike Hrvatske a tužitelj zbog tog razloga traži utvrđenje ništetnosti. Tuženik prigovara nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj

Pitanja:

1. po kojim propisima treba ocijeniti je li nadležan sud u Republici Hrvatskoj?
2. da li tužbu treba ocbaciti?

3.PRIMJER

Marko Markić iz Bjelovara sklopio je Ugovor o potrošačkom kreditu s štedionicom Beta sa sjedištem u Ljubljani, Republika Slovenija dana 13. lipnja 2016. za iznos 10.000,00 EUR sa kamatama po stopi od 6% i uz rok otplate 24 mjeseca u Bregani. Potrošač tvrdi da je ugovor ništetan jer ga je sklopio vjerovnik bez potrebnog odobrenja pa je podnio tužbu Općinskom sudu u Bjelovaru. Vjerovnik prigovara nadležnosti suda Republike Hrvatske.

Pitanja:

1. po kojem propisu se ocjenjuje prigovor nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj?
2. je li nadležan sud RH?

4.PRIMJER

Marta Makić iz Osijeka i Omega štedionica iz Budimpešte sklopile su ugovor o potrošačkom kreditiranju dana 13. veljače 2016. u Osijeku na iznos 20.000 EUR na rok otplate 36 mjeseci i uz kamatu po stopi 7%. i ugovorile nadležnost suda u Budimpešti. Utvrđeno je da Omega štedionica nije zatražila odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja u Republici Hrvatskoj. Potrošač je podnio tužbu Općinskom sudu u Osijeku. Vjerovnik stavlja prigovor i tvrdi da sud u Osijeku nije nadležan jer su stranke već prilikom sklapanja ugovora o kreditu ugovorile nadležnost suda u Budimpešti.

Pitanja:

1. primjenom kojeg propisa ćete ispitivati prigovor nenadležnosti?
2. je li valjan sporazum o nadležnosti suda u Budimpešti?

Obrazložite

5.PRIMJER

Tomo Tomić iz Dubrovnika i štedionica Capitol bank iz Rima sklopili su u Dubrovniku ugovor o potrošačkom kreditiranju dana 25. svibnja 2014. na iznos 30.000 EUR d kamatom po stopi 7% godišnje i s rokom otplate 60 mjeseci u jednakim anuitetima. Talijanska štedionica nije imala odbrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja pa je potrošač podnio tužbu sudu 1. lipnja 2015.u Dubrovniku. Nakon podnošenja tužbe stranke su sklopile sporazum o nadležnosti suda u Rimu, Republika Italija i prvostupanjskom sudu su dostavile sporazum.

Pitanja:

1. po kojim propisima će sud ispitivati valjanost sporazuma?
2. je li sporazum valjan?

CJELINA 5. NIŠTETNOST

1.PRIMJER

Tužitelj Mario Perić i tuženik Raiffeisenbank Riegersburg, Republika Austrija sklopili su dana 9. rujna 2008. Ugovor o jednokratnom kreditu na iznos 100.000 EUR uz kamatnu stopu od 9,25% godišnje i zateznom kamatom po stopi od 5 % godišnje koji je potpisan i istog dana ga je solemnizirao javni bilježnik u Varaždinu i u kojem je radi osiguranja vraćanja kredita ugovoreno zasnivanje založnog prava na nekretninama Maria Perića upisanih u zk.ul. br. 1. k.o. Varaždin. Navedeno založno pravo upisano je u zemljišnim knjigama.

Tužitelj je postavio slijedeći tužbeni zahtjev:

1. radi utvrđenja ništenim Ugovora o jednokratnom kreditu od 9.rujna 2008. zbog toga što tuženik nije imao odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja na području RH
2. radi brisanja tereta založnog prava na nekretninama jer je ništetan Ugovor na temelju kojega je teret upisan

Pitanja:

1. koje materijalno pravo se primjenjuje na konkretni ugovor za ocjenu ništetnosti?
2. ima li mjesta primjeni odredbe čl. 19.j. st. 1. ZIDZPK/15-3

-obrazložite odgovor

2.PRIMJER

Jadranska banka d.d. iz Šibenika i Šime Šimić iz Šibenika sklopili su Ugovor o namjenskom kreditu dana 22. siječnja 2007. na iznos 86.000 EUR u kunskoj protuvrijednosti na rok od 5 godina s vraćanjem u jednakim mjesečnim anuitetima u iznosu 1.520 EUR u kunskoj protuvrijednosti s promjenjivom kamatnom stopom od 5,5% godišnje u skladu s odlukama vjerovnika, te su potrošaču predloženi uvjeti kredita i efektivna kamatna stopa.

Da je u vrijeme podnošenja tužbe 2015. anuitet iznosio 1.510 EUR.

1. tužitelj-potrošač tužbom od 30. 7. 2015. traži utvrđenje ništetnosti Ugovor o namjenskom kreditu dana 22. siječnja 2007. zbog toga što ugovor u vrijeme

sklapanja bio protivan pozitivnim propisima i to čl. 59. Zakona o zaštiti potrošača (NN 96/03) jer nije sadržavao podatke potrebne za identifikaciju ugovora, odredbe pod kojim uvjetima se zajam odobrava, osobito upire na činjenice da ugovor nije sadržavao pretpostavke pod kojima se nominalna godišnja kamatna stopa može promijeniti, odredbu o efektivnoj kamatnoj stopi i pod kojim uvjetima se može promijeniti kao ni odredbu o ukupnom trošku kredita što je protivno odredbi čl. 322. st. 1. ZOO.

Pitanja:

1. je li sud vezan materijalnom pravom na koje se poziva tužitelj.?
2. koje je mjerodavno materijalno pravo u odnosu na ovu tužbu Zakon o zaštiti potrošača (NN 96/03)na koji se poziva tužitelj, odredbe ZOO ili Zakon o potrošačkom kreditiranju?
3. je li ugovor ništetan?
4. ako smatrate da je ništetan, je li ništetan u cijelosti ili djelomično?

CJELINA 6. ODGODA OVRHE

1. PRIMJER

U ovršnom predmetu ovrhovoditelja Posojilnica –Bank Zila , Registrirana zadruga z omejenim jamstvom, Villach/Beljak , Kaiser Josef platz 6 protiv ovršenika Miljenka Smrekara, radi ovrhe na nekretninama ovršenika a temeljem ovršne isprave solemniziranog ugovora o kreditu od dana 10.10.2008. godine na iznos kredita od 25.000,00 EUR-a koji postupak je započeo podnošenjem prijedloga 1.4.2009. godine, ovršenik je zatražio odgodu ovrhe, prijedlogom od 1.12.2015. godine, pozivajući se na članak 19. k. ZPK. Uz prijedlog je dostavio tužbu radi utvrđenja ništetnosti navedenog ugovora o kreditu kojim je ovrhovoditelj kao kreditor dao kredit ovršeniku koju je ovršenik kao tužitelj podnio dana 10. studenog 2015. godine.

1) Kakvu odluku bi sud prvog stupnja trebao donijeti.

2) o kojim okolnostima sud prvog stupnja vodi računa prilikom donošenja navedene odluke.

3.) Da li sud ispituje da li su ispunjeni uvjeti za odgodu ovrhe iz članka 65. točka 2. OZ-a

4.) Da li okolnost da je ugovor zaključen prije stupanja na snagu ZPK, odnosno da je zaključen prije stupanja na snagu ZIDZPK/2015 , te da je ovrha pokrenuta prije stupanja na snagu ZIDZPK/2015 utječe na odluku suda.

5) Zašto okolnost da je ugovor o kreditu zaključen prije stupanja na snagu ZPK, utječe odnosno zašto ne utječe na odluku suda?

2. PRIMJER

U ovršnom postupku ovrhovoditelja Raiffeisen bank St. Stefan-Jagerberg-Wolfsberg eGen protiv ovršenice Zlatke Gojak, u premetu broj Ovr-2454/15 koji je započeo podnošenjem ovršnog prijedloga 20. studenog 2012. godine, doneseno je ROO dana 23. studenog 2012. godine na nekretninama ovršenice, te je ovršenica podnijela prijedlog za odgodu ovrhe dana 2. studenog 2015. godine, pozivajući se na članak 19.k. ZPK, Priložila je ovršnu ispravu – solemnizirani ugovor o kreditu na 250.000,00 EUR-a od 25. studenog 2011. godine te tužbu radi proglašenja navedenog ugovora ništetnim.

- 1) Kakvu odluku treba donijeti sud o prijedlogu za ovrhu i zašto.**
- 2) Da li okolnost da je i ovršni postupak započeo i ugovor o kreditu koji predstavljaju ovršnu ispravu zaključeni nakon donošenja ZPK utjecalo na odluku suda?**
- 3) Da li bi u slučaju da je ugovor o kreditu zaključen prije 1.siječnja 2010. godine trebalo odbiti prijedlog za odgodom ovrhe?**

3. PRIMJER

U ovršnom postupku ovrhovoditelja Raiffeisen bank St. Stefan-Jagerberg-Wolfsberg eGen protiv ovršenika Draka Tomića iz Zagreba, Rakoševa 2, radi ovrhe na nekretninama, a temeljem ugovora o kreditu koji su stranke sklopile dana 23. prosinca 2013. godine za iznos kredita od 230.000,00 EUR-a , ovršenik je dana 20. prosinca 2015. godine podnio prijedlog za odgodom ovrhe, pozivajući se na članak 19. k. ZPK. Uz prijedlog je podnio tužbu radi utvrđenja da je navedeni ugovor ništetan. Sud prvog stupnja odbio je prijedlog , uz obrazloženje da je cijela glava IV.a. ZID ZPK (članci 19.a. do 19. k) odnosi na ugovore o kreditu u švicarskim francima, a kako je ovaj ugovor o kreditu u EUR-ima stoga se navedena odredba en odnosi na taj ugovor.

- 1.) Da li je okolnost u kojoj valuti je odobren kredit utječe na pravo ovršenika na odgodu ovrhe?**
- 2) Kakvu odluku je o prijedlogu ovršenika trebao donijeti sud prvog stupnja i zašto?**

4. PRIMJER

U ovršnom postupku ovrhovoditelja Raiffeisen bank St. Stefan-Jagerberg-Wolfsberg eGen protiv ovršenika Draka Tomića iz Zagreba, Rakoševa 2, radi ovrhe na nekretninama, a temeljem ugovora o kreditu koji su stranke sklopile dana 23. prosinca 2013. godine za iznos kredita od 23.000,00 EUR-a , ovršenik je dana 20. prosinca 2015. godine podnio prijedlog za odgodom ovrhe, pozivajući se na članak 19. k. ZPK.Uz prijedlog nije dostavio tužbu već je samo naveo „ da je podnio tužbu radi utvrđenja da je ugovor o zajmu ništetan te radi stavljanja van snage javno bilježničke isprave“.

Sud je dostavio prijedlog za odgodom ovrhe ovrhovoditelju koji se prijedlogu protivio navodeći da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 65. OZ-a te je naveo da u slučaju da sud ipak odobri odgodu traži da sud odredi jamčevinu u iznosu od 23.000,00 EUR-a u kunsjoj protuvrijednosti.

- 1. Kakvu odluku treba donijeti sud u ovom predmetu?**
- 2. Da je ovršenik uz prijedlog za odgodom ovrhe dostavio tužbu, da li bi sud ispitivao da li ispunjava pretpostavke iz članka 65. OZ-a.**
- 3. Da li bi sud, mogao odgoditi ovrhu uz uvjet da po prijedlogu ovrhovoditelj odredi jamčevinu.**
- 4. Kakva bi odluka suda bila da je prijedlog za odgodom ovrhe ovršenik stavio 20. srpnja 2015. godine a o prijedlogu sud odlučio svojom odlukom od 1. prosinca 2015. godine,**

ZAKON O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju ugovori o potrošačkom kreditu, informacije i prava o ugovoru o kreditu, pristup bazi podataka, nadzor i zaštita prava potrošača, a u kojima kao korisnik kredita nastupa potrošač koji uzima kredit pod uvjetima i u svrhu koju određuje ovaj Zakon.

Pojmovi

Članak 2. (NN 143/13)

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. potrošač je fizička osoba koja u transakcijama obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje izvan poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja;

2. vjerovnik je fizička ili pravna osobu koja na području Republike Hrvatske odobrava ili obećava odobriti kredit u okviru poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja, a posebno je to:

– pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje kreditnih institucija ili kreditnih unija, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje institucija za elektronički novac, institucija za platni promet koje pružaju usluge platnog prometa u skladu s posebnim zakonom, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje poduzetnika,

– fizička osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje obrtnika ili slobodnih zanimanja;

3. ugovor o kreditu, u smislu ovoga Zakona, je ugovor u kojem vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke proizvoda iste vrste kada potrošač plaća za takve usluge ili proizvode tijekom cjelokupne njihove isporuke u obliku obroka;

4. dopušteno prekoračenje je iznos sredstava koji vjerovnik stavlja na raspolaganje potrošaču na temelju ugovora o tekućem računu sklopljenog u pisanom obliku;

5. prešutno prihvaćeno prekoračenje je prekoračenje pri kojemu vjerovnik potrošaču stavlja na raspolaganje sredstva koja nadmašuju trenutno stanje tekućeg računa potrošača ili dogovoreno prekoračenje;

6. kreditni posrednik je fizička osoba ili pravna osoba koja nije vjerovnik i koja u okviru svoje djelatnosti ili slobodnog zanimanja i na temelju punomoći vjerovnika, za naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom financijskom obliku:

- prezentira ili nudi ugovore o kreditu potrošačima,
- provodi druge pripremne radnje za potrošače vezane uz ugovor o kreditu ili,
- sklapa ugovore o kreditu s potrošačima u ime vjerovnika;

7. ukupni troškovi kredita za potrošača uključuju kamate, naknade, poreze i sve druge naknade koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu te koji su poznati vjerovniku, osim troškova javnog bilježnika. Naknade na odobrene kredite moraju biti vezane uz stvarni trošak odobravanja kredita. Nakon sklapanja ugovora o kreditu, nije dopušteno uvođenje novih naknada. Troškovi dodatnih usluga koje se odnose na ugovor o kreditu, posebice premije osiguranja, također su uključeni ako je sklapanje ugovora o pružanju drugih usluga obvezno u cilju dobivanja kredita ili dobivanja kredita prema uvjetima koji vrijede na tržištu;

8. ukupan iznos koji plaća potrošač jest zbroj ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača;

9. efektivna kamatna stopa (dalje u tekstu: EKS) iskazuje ukupne troškove kredita za potrošača, izražene kao godišnji postotak ukupnog iznosa kredita, uključujući troškove iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Određena je metodologijom definiranom aktom Hrvatske narodne banke kojim se uređuje EKS;

10. kamatna stopa jest kamatna stopa izražena kao fiksni ili varijabilni postotak koja se primjenjuje godišnje na iznos dobivenog kredita;

11. fiksna kamatna stopa iskazuje da su vjerovnik i potrošač u ugovoru o kreditu dogovorili jedinstvenu kamatnu stopu za cjelokupno trajanje ugovora o kreditu ili nekoliko kamatnih stopa za pojedina razdoblja koristeći se isključivo određenim fiksnim postotkom. Ako u ugovoru o kreditu nisu utvrđene sve kamatne stope, smatra se da je kamatna stopa fiksna samo za djelomična razdoblja za koja se kamatne stope određuju isključivo određenim fiksnim postotkom koji je dogovoren prilikom sklapanja ugovora o kreditu;

12. ukupan iznos kredita jest gornja granica ili ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje prema ugovoru o kreditu;

13. trajni medij je Pravilnikom propisan instrument koji potrošaču omogućuje pohranu isključivo njemu upućenih informacija na način da ih može koristiti u razdoblju relevantnom za te informacije i koji omogućuje reprodukciju pohranjenih informacija bez ikakve promjene;

14. povezani ugovor o kreditu jest ugovor u kojem:

– predmetni kredit služi isključivo za financiranje ugovora o prodaji određenih proizvoda ili o pružanju određenih usluga, te u kojem

– oba ugovora tvore poslovnu cjelinu. Poslovna cjelina postoji kada dobavljač proizvoda ili pružatelj usluga sam financira kredit za potrošača ili, ako ga financira neka treća strana, kada se vjerovnik koristi uslugama dobavljača proizvoda ili pružatelja usluga u vezi sa sklapanjem ili pripremom ugovora o kreditu, odnosno kada su u ugovoru o kreditu izričito navedeni predmetni proizvodi ili pružanje predmetnih usluga;

15. potrošačko kreditiranje je pravni posao kojim se jedna ugovorna strana obvezuje drugoj staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a druga se ugovorna strana obvezuje plaćati ugovorene kamate, odnosno ugovorene naknade, te iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno, kao i svaki drugi pravni posao, koji je po svojoj gospodarskoj biti jednak ovome pravnome poslu;

16. Nacionalna referentna stopa prosječnog troška financiranja hrvatskog bankovnog sektora (NRS) je prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankovnog sektora (banaka i štednih banaka) s obzirom na određeni protekli period, vrstu izvora i relevantnu valutu, odnosno, NRS je prosječna kamata koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje.

(2) Ministar financija pravilnikom će pobliže definirati naknade i druga pitanja s tim u vezi iz stavka 1. točke 7. ovoga članka.

Iznimke

Članak 3.

(1) Ovaj se Zakon ne primjenjuje na:

a) ugovore o kreditu koji obuhvaćaju ukupan iznos kredita veći od 1.000.000,00 kuna,

b) ugovore o operativnom leasingu kada u glavnom ili posebnom ugovoru nije propisana obveza kupnje predmeta ugovora. Takva obveza postoji samo onda ako to jednostrano odluči vjerovnik,

c) ugovore o kreditu u obliku prekoračenja po tekućem računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana,

d) ugovore o kreditu prema kojima se kredit odobrava bez kamata i bez ikakvih drugih naknada te ugovore o kreditu prema čijim se uvjetima kredit mora otplatiti u roku od tri mjeseca, a plaćaju se samo naknade u iznosu od najviše 30 kuna,

e) ugovore o kreditu prema kojima poslodavac, izvan svoje poslovne djelatnosti, odnosno sindikat odobrava kredit posloprimcima, odnosno članovima sindikata bez kamata ili po EKS nižoj od stopa koje postoje na tržištu, pri čemu takvi ugovori o kreditu nisu u ponudi za širu javnost,

f) ugovore o kreditu koji se sklapaju s investicijskim društvima određenima zakonom koji uređuje tržište kapitala ili s kreditnim institucijama određenima zakonom koji uređuje kreditne institucije, a svrha kojih je omogućiti investitoru da provede transakciju koja se odnosi na jedan ili veći broj financijskih instrumenata prema zakonu koji uređuje tržište kapitala, ako je investicijsko društvo ili kreditna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana,

g) ugovore o kreditu koji su rezultat nagodbe postignute na sudu ili pred nekim drugim tijelom određenim zakonom,

h) ugovore o kreditu koji se odnose na odgodu plaćanja postojećeg duga, bez plaćanja naknada.

(2) Na ugovore o kreditu u obliku dopuštenog prekoračenja i onda kada se kredit otplaćuje na zahtjev ili u roku od tri mjeseca primjenjuju se članci 1. do 3., članak 4. stavak 1., članak 4. stavak 2. točke a) do c), članci 6. do 9., članak 10. stavak 1., članak 10. stavak 4. i 5., članci 12., 15., 17. i 20. do 28. ovoga Zakona.

(3) Na ugovore o kreditu u obliku prešutno prihvaćenog prekoračenja primjenjuju se samo članci 1. do 3., članak 18., 20. i 24. do 28. ovoga Zakona.

(4) Na ugovore o kreditu koji propisuju dogovaranje mjera između vjerovnika i potrošača u pogledu odgođenog plaćanja ili metoda otplate kada potrošač već ne ispunjava obvezu plaćanja osnovnog ugovora o kreditu:

a) ako je vjerojatno da bi takve mjere mogle spriječiti mogućnost sudskog postupka zbog neplaćanja i

b) ako potrošač time ne bi podlijegao manje povoljnim uvjetima od onih propisanih osnovnim ugovorom o kreditu, primjenjuju se članci 1. do 4., 6., 7., 9., članak 10. stavak 1., članak 10. stavak 2. točke a) do i), l) i r), članak 10. stavak 4., članci 11., 13., 16. i 18. do 28. ovoga Zakona.

Ako ovakav ugovor o kreditu podliježe odredbama stavka 2. ovoga članka, primjenjuju se samo odredbe toga stavka.

II. INFORMACIJE VEZANE UZ UGOVOR O KREDITU

Standardne informacije koje se moraju uključiti u oglašavanje

Članak 4.

(1) Oglašavanje koje se odnosi na ugovore o kreditu mora sadržavati informacije propisane ovim člankom.

(2) Informacije moraju na jasan, određen i vidljiv način putem reprezentativnog primjera sadržavati:

a) kamatnu stopu s pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošača,

b) iznos kredita,

c) efektivnu kamatnu stopu,

d) trajanje ugovora o kreditu,

e) cijenu za gotovinu i iznos predujma, kad je posrijedi kredit u obliku odgode plaćanja za određene proizvode ili usluge vjerovnika,

f) ukupan iznos koji potrošač treba platiti i iznos obroka.

(3) Kad je za dobivanje kredita ili za dobivanje kredita prema uvjetima na tržištu obvezno sklapanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, posebice o osiguranju, te kada se troškovi te usluge ne mogu utvrditi unaprijed, obveza sklapanja takva ugovora također će se navesti na jasan, određen i vidljiv način, zajedno s EKS-om.

(4) Reprezentativni primjer je onaj primjer prema čijim uvjetima, ili boljim, najmanje dvije trećine potrošača može sklopiti ugovor o kreditu.

Informacije prije sklapanja ugovora

Članak 5. (NN 143/13)

(1) Prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu, vjerovnik i kreditni posrednik dužni su, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, na temelju kreditnih uvjeta koje nudi vjerovnik, pravodobno potrošaču pružiti sve informacije iz ovoga članka, a koje sadrže:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika te ime i prezime, odnosno naziv i adresu kreditnog posrednika,

c) ukupan iznos kredita, uključujući valutu u kojoj je nominirana glavnica ili uz koju je vezana glavnica i vrsta tečaja po kojoj se obavlja isplata i naplata kredita, te uvjete kojima je uređeno povlačenje iznosa iskorištenog kredita (tranše),

d) trajanje ugovora o kreditu,

- e) predmetne proizvode ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu, u slučaju kredita s odgodom njihova plaćanja i povezanih ugovora o kreditu,
- f) kamatnu stopu, uvjete kojima je uređena primjena kamatne stope i, kada su dostupni, bilo koji indeks ili referentna stopa koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, te razdoblja, uvjete i postupke promjene kamatne stope. Ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, potrebno je navesti informacije iz ove točke za sve stope koje se primjenjuju,
- g) EKS i ukupan iznos koji potrošač mora platiti, predočene reprezentativnim primjerom u kojemu se navode sve pretpostavke kojima se koristilo u izračunu te stope. Ako je potrošač obavijestio vjerovnika o jednom ili većem broju uvjeta svoga kredita, kao što je trajanje ugovora o kreditu i ukupan iznos kredita, vjerovnik je dužan u obzir uzeti i te uvjete. Ako su ugovorom o kreditu predviđeni različiti načini povlačenja iznosa iskorištenog kredita s različitim naknadama ili kamatnim stopama te ako se vjerovnik koristi pretpostavkom iz stavka 9. ovoga članka, dužan je naznačiti da drugačiji mehanizmi povlačenja iznosa iskorištenog kredita za tu vrstu kredita mogu rezultirati višim EKS-om,
- h) iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti i redoslijed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu povrata,
- i) pristojbe za vođenje jednog ili većeg broja računa na kojima su vidljivi i transakcije uplata i povlačenja iznosa iskorištenog kredita, osim ako je otvaranje računa opcionalno, zajedno s naknadama za uporabu određenog sredstva plaćanja za obje transakcije uplate i povlačenja iznosa iskorištenog kredita te sve druge naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu te uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati,
- j) upozorenje na troškove koje je potrošač dužan platiti javnom bilježniku prilikom sklapanja ugovora o kreditu,
- k) obvezu, ako takva postoji, sklapanja dodatnog ugovora o dodatnim uslugama uz ugovor o kreditu, posebice police osiguranja, kada je sklapanje takvog ugovora obvezno u cilju dobivanja kredita ili u cilju njegova dobivanja prema uvjetima i odredbama oglašenim na tržištu,
- l) zateznu kamatnu stopu koja se primjenjuje pri zakašnjelim uplatama i mjere njezine prilagodbe te naknade koje se plaćaju za neispunjenje obveze plaćanja,
- m) upozorenje na posljedice izostalih uplata,
- n) tražene instrumente osiguranja,
- o) postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora o kreditu,

p) pravo na prijevremenu otplatu i pravo vjerovnika na naknadu, te način na koji se određuje takva naknada u skladu sa člankom 16. ovoga Zakona,

r) pravo potrošača na pravodobno i besplatno obavještanje, sukladno članku 9. stavku 2. ovoga Zakona, o rezultatima konzultiranja baze podataka koje se provodi radi procjene kreditne sposobnosti,

s) pravo potrošača da mu se na zahtjev besplatno ustupi primjerak nacрта ugovora o kreditu. Ova odredba ne primjenjuje se ako vjerovnik u vrijeme podnošenja zahtjeva nije voljan nastaviti sa sklapanjem ugovora o kreditu s potrošačem,

t) razdoblje tijekom kojega vjerovnika obvezuju informacije dane u razdoblju prije sklapanja ugovora o kreditu,

u) upozorenje na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope i posljedicama gubitka prihoda potrošača na otplatu kredita.

(2) Sadržaj i oblik informacija pravilnikom propisuje ministar financija.

(3) Sve dodatne informacije u odnosu na informacije iz stavka 1. ovoga članka, koje bi vjerovnik eventualno mogao dati potrošaču, moraju se dati u posebnom dokumentu, odvojenom od dokumenta u kojem se daju informacije iz stavka 1. ovoga članka.

(4) U slučaju glasovne telefonske komunikacije, opis glavnih značajki financijskih usluga koje je potrebno pružiti mora obuhvaćati barem elemente iz točaka c), d), e), f) i h) stavka 1. ovoga članka, zajedno s EKS-om predloženim reprezentativnim primjerom i ukupnim iznosom koji je potrošač dužan platiti.

(5) Ako je ugovor, na zahtjev potrošača, sklopljen pomoću sredstava daljinske komunikacije sukladno zakonu koji propisuje zaštitu potrošača, a koja ne omogućavaju pružanje informacija u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, posebice u slučaju iz stavka 4., vjerovnik je odmah nakon sklapanja ugovora o kreditu dužan potrošaču pismeno pružiti sve informacije iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Potrošaču je na njegov zahtjev, osim informacija iz Pravilnika o obvezi informiranja potrošača, potrebno dati i primjerak nacрта ugovora o kreditu. Ova se odredba ne primjenjuje ako vjerovnik ne želi nastaviti sa sklapanjem ugovora o kreditu s potrošačem.

(7) U slučaju ugovora o kreditu prema kojemu uplate potrošača ne rezultiraju trenutnom odgovarajućom otplatom ukupnog iznosa kredita, ali se koriste za stvaranje glavnice kredita tijekom tih razdoblja i prema uvjetima utvrđenima ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom, informacije koje se pružaju prije sklapanja ugovora, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, moraju sadržavati jasnu i određenu izjavu da se takvim ugovorom o kreditu ne osigurava otplata ukupnog iznosa

iskorištenoga kredita prema ugovoru o kreditu, osim ako se ne pruži takvo osiguranje naplate.

(8) Vjerovnici i kreditni posrednici dužni su potrošaču pružiti odgovarajuća objašnjenja kako bi ga doveli u položaj koji mu omogućuje da procijeni je li predloženi ugovor o kreditu prilagođen njegovim potrebama i njegovoj financijskoj situaciji, i kad je primjereno, pojašnjavanjem informacija koje se pružaju u razdoblju prije sklapanja ugovora u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, bitnih značajki predloženih proizvoda i posebnih učinaka koje bi oni mogli imati na potrošača, uključujući i posljedice ako potrošač ne ispuni obvezu plaćanja.

(9) Pri izračunu EKS-a za ugovore o kreditu u kojima su predviđeni različiti načini povlačenja sredstava s različitim naknadama ili kamatnim stopama, vjerovnik može koristiti pretpostavku da se ukupan iznos kredita povlači po najvišoj naknadi i kamatnoj stopi koje se primjenjuju na najčešće mehanizme povlačenja iznosa iskorištenog kredita za ovu vrstu ugovora.

Zahtjevi za pružanje informacija prije sklapanja određenih ugovora o dopuštenom prekoračenju na tekućem računu i za određene posebne ugovore o kreditu

Članak 6.

(1) Prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ili 4. ovoga Zakona, vjerovnik i kreditni posrednik dužni su, na temelju uvjeta kredita koje nudi vjerovnik, izraženih postavki i informacija pruženih potrošaču, pravodobno potrošaču pružiti sve informacije iz stavka 2., odnosno stavka 4. ovoga članka koje su mu potrebne za usporedbu različitih ponuda u cilju donošenja odluke o sklapanju ugovora o kreditu.

(2) Informacije iz stavka 1. ovoga članka moraju sadržavati:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika te ime i prezime, odnosno naziv i adresu uključenoga kreditnog posrednika,

c) ukupan iznos kredita,

d) trajanje ugovora o kreditu,

e) kamatnu stopu, uvjete koji uređuju primjenu te stope, indeksnu ili referentnu stopu koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, naknade koje se primjenjuju od trenutka sklapanja ugovora i uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati,

f) EKS, uz navođenje primjera koji pokazuje sve pretpostavke kojima se koristilo u izračunu te stope,

g) uvjete i postupak otkazivanja ugovora o kreditu,

h) u slučaju ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona, naznaku da se od potrošača u svako doba može zahtijevati u cijelosti otplata iznosa kredita,

i) kamatnu stopu koja se primjenjuje u slučaju zakašnjenja i mjere za njezinu prilagodbu, te sve naknade koje se moraju platiti u slučaju neispunjenja obveze plaćanja,

j) pravo potrošača na pravodobno i besplatno obavještanje, prema članku 9. stavku 2. ovoga Zakona, o rezultatima uvida u bazu podataka koje se provodi u svrhu procjene kreditne sposobnosti,

k) u slučaju ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona, informacije o svim naknadama koje se primjenjuju od trenutka sklapanja ugovora, te uvjete pod kojima se naknade mogu mijenjati,

l) razdoblje na koje vjerovnika obvezuju informacije pružene u razdoblju prije sklapanja ugovora o kreditu.

Informacije iz ovoga stavka moraju biti u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju te moraju biti jednako vidljive. Smatra se da je vjerovnik ispunio sve zahtjeve za pružanje informacija iz ovoga stavka ako je potrošaču pružio informacije sukladno Pravilniku iz članka 5. ovoga Zakona.

(3) U slučaju ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. nije potrebno pružiti informaciju o EKS-u.

(4) U slučaju ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 4. i 5. ovoga Zakona, informacije koje se pružaju potrošaču u skladu sa stavkom 1. ovoga članka moraju obuhvaćati i:

a) iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti i redoslijed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta po kreditu koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhe povrata,

b) pravo na raniju otplatu te informacije koje se odnose na pravo vjerovnika na naknadu i način na koji će se utvrditi takva naknada.

Ako se na ugovor o kreditu primjenjuje članak 3. stavak 2. ovoga Zakona, onda se primjenjuju samo odredbe iz stavka 1. ovoga članka.

(5) U slučaju glasovnih telefonskih komunikacija i onda kada potrošač zahtijeva da mu se na raspolaganje stavi prekoračenje po tekućem računu s trenutnim učinkom, opis glavnih značajki financijskih usluga obuhvaća barem elemente iz stavka 2. točaka c), e), f) i h) ovoga članka. U ugovorima o kreditu iz stavka 4. ovoga članka opis glavnih značajki obuhvaća i specifikaciju trajanja ugovora o kreditu.

(6) Iznimno od odredbi članka 3. stavka 1. točke c) ovoga Zakona, na ugovore o kreditu u obliku prekoračenja po tekućem računu primjenjuju se odredbe prve rečenice stavka 5. ovoga članka i onda kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana.

(7) Potrošaču se na njegov zahtjev, osim informacija iz stavka 2. do 5. ovoga članka, besplatno stavlja na raspolaganje i primjerak nacрта ugovora o kreditu koji sadrži ugovorne podatke predviđene člankom 10. ovoga Zakona ukoliko se taj članak primjenjuje.

Odredba ovoga stavka ne primjenjuje se ako vjerovnik tijekom obrade ne želi nastaviti sa sklapanjem ugovora o kreditu s potrošačem.

(8) Ako je ugovor o kreditu sklopljen na zahtjev potrošača uz pomoć sredstava daljinske komunikacije koji ne omogućuju pružanje informacija u skladu sa stavkom 2. i 4. ovoga članka, uključujući i slučajeve iz stavka 5. ovoga članka, vjerovnik je dužan odmah po sklapanju ugovora o kreditu ispuniti svoje obveze sukladno stavku 2. i 4. ovoga članka pružajući potrošaču ugovorne informacije sukladno članku 10. ovoga Zakona, budući da se taj članak primjenjuje.

Izuzeće od zahtjeva za pružanje informacija prije sklapanja ugovora o kreditu

Članak 7.

(1) Članci 5. i 6. ovoga Zakona ne primjenjuju se na dobavljače proizvoda ili pružatelje usluga koji djeluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi. To ne dovodi u pitanje obvezu vjerovnika na informiranje potrošača u razdoblju prije sklapanja ugovora iz tih članaka.

(2) Dobavljači proizvoda ili pružatelji usluga djeluju kao kreditni posrednici u pomoćnoj ulozi ako njihova djelatnost kao kreditnih posrednika nije glavna svrha njihove poslovne djelatnosti ili zanimanja.

Obveza procjene kreditne sposobnosti potrošača

Članak 8.

(1) Prije sklapanja ugovora o kreditu vjerovnik je obvezan procijeniti kreditnu sposobnost potrošača na temelju primjerenih informacija koje zatraži i dobije od potrošača ili, ako je nužno, uvidom u dostupne kreditne registre.

(2) Vjerovnik je obvezan dopuniti dostupne financijske informacije o potrošaču te ponovo procijeniti kreditnu sposobnost potrošača prije znatnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita.

III. PRISTUP KREDITNIM REGISTRIMA

Pristup kreditnim registrima za potrebe zaštite od kreditnog rizika

Članak 9.

(1) Ako se kredit odobrava u drugoj državi članici, vjerovnici iz država članica mogu koristiti podatke iz dostupnih kreditnih registara za procjenu kreditne sposobnosti potrošača.

(2) Ako se zahtjev za kredit odbije na temelju podataka iz dostupnog kreditnog registra, vjerovnik je dužan smjesta i besplatno obavijestiti potrošača o tim informacijama i o pojedinostima kreditnog registra iz kojeg je pribavio informacije.

(3) Obavijest iz stavka 2. ovoga članka daje se u svim slučajevima, osim ako je pružanje informacija zabranjeno posebnim propisima.

IV. SADRŽAJ UGOVORA O KREDITU

Informacije koje moraju biti uključene u ugovore o kreditu

Članak 10.

(1) Ugovori o kreditu sklapaju se u pisanom obliku ili uporabom naprednog elektroničkog potpisa ako posebnim zakonom ili na temelju zakona donesenim propisom nije izričito određena uporaba vlastoručnog potpisa u dokumentima na papiru ili ovjera vlastitog potpisa. Primjerak ugovora o kreditu vjerovnik, odnosno kreditni posrednik dužan je dostaviti potrošaču.

(2) Ugovor o kreditu mora jasno i sažeto sadržavati:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika i potrošača te ime i prezime, odnosno naziv i adresu uključenoga kreditnog posrednika,

c) trajanje ugovora o kreditu,

d) ukupan iznos kredita uključujući valutu u kojoj je nominirana glavnica ili uz koju je vezana glavnica i vrsta tečaja po kojoj se obavlja isplata i naplata kredita, te uvjete kojima je uređeno povlačenje iznosa iskorištenog kredita (tranše),

e) naziv proizvoda ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu u slučaju kredita u obliku odgode plaćanja za specifične proizvode ili usluge ili u slučaju povezanih ugovora o kreditu,

f) kamatnu stopu, uvjete koji uređuju njezinu primjenu te, kada su ti podaci dostupni, indeksnu ili referentnu stopu koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, kao i razdoblja, uvjete i postupke promjene te kamatne stope i, ako se u različitim

okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, informacije iz ove točke u odnosu na sve stope koje se primjenjuju,

g) EKS i ukupan iznos koji potrošač plaća izračunan u trenutku sklapanja ugovora o kreditu. Potrebno je navesti sve pretpostavke kojima se koristilo u izračunu te stope,

h) iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti te, kada je to primjereno, redoslijed korištenja tih uplata za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu povrata,

i) kada je uključena amortizacija glavnice kredita ugovora o kreditu s fiksnim trajanjem, pravo potrošača na primanje, na zahtjev i besplatno, u bilo kojem trenutku tijekom trajanja ugovora o kreditu, izvještaj u obliku otplatnog plana. U otplatnom planu naznačene su preostale uplate i razdoblja te uvjeti koji se odnose na plaćanje iznosa. Plan sadrži specifikaciju svake uplate iskazujući amortizaciju glavnice, kamate izračunane na temelju kamatne stope i sve eventualne dodatne troškove. Ako kamatna stopa nije fiksna ili ako se dodatni troškovi mogu promijeniti prema ugovoru o kreditu, otplatni plan naznačuje, jasno i određeno, da će podaci ostati valjanima samo do onog trenutka u kojemu se promijene kamatna stopa ili dodatni troškovi u skladu s ugovorom o kreditu,

j) ako treba platiti naknade i kamate bez amortizacije glavnice, otplatni plan koji pokazuje razdoblja i uvjete plaćanja kamata i svih povezanih jednokratnih i višekratnih naknadi,

k) ako je primjenjivo, naknade za vođenje jednog ili većeg broja računa na kojima su vidljivi i transakcije uplata i povlačenje iznosa iskorištenog kredita, osim ako je otvaranje računa opcionalno, zajedno s pristojbama za korištenje sredstava plaćanja, za transakcije uplata i za povlačenje novca na osnovi ugovora o kreditu, te sve druge eventualne naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu i uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati,

l) stopu zatezних kamata koja se primjenjuje pri zakašnjelim uplatama u trenutku sklapanja ugovora o kreditu i mjere za njezinu prilagodbu te sve druge naknade koje se moraju platiti zbog neispunjavanja obveze plaćanja,

m) upozorenje na posljedice izostalih uplata,

n) ako je primjenjivo, izjavu o obvezi plaćanja naknada javnog bilježnika,

o) ime i prezime, odnosno naziv jamaca te druge vrste instrumenata, ako se zahtijevaju,

p) postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora o kreditu, razdoblje tijekom kojega se to pravo može ostvarivati i druge uvjete koji uređuju njegovo ostvarivanje, uključujući i informacije koje se odnose na obvezu potrošača da plati

iskorišteni iznos glavnice i kamate u skladu sa člankom 14. stavkom 2. točkom b) ovoga Zakona te iznos kamata koji se plaća dnevno,

r) informacije koje se odnose na prava koja proistječu iz članka 15. ovoga Zakona, kao i uvjete za ostvarivanje tih prava,

s) pravo na prijevremenu otplatu i postupak ranije otplate te informacije o pravu vjerovnika na naknadu i način na koji će se ona utvrđivati,

t) postupak prilikom ostvarivanja prava na otkazivanje ugovora o kreditu,

u) postoji li izvansudska pritužba i mehanizam obeštećenja za potrošače te, ako postoje, metode pristupa njima,

v) ako je primjenjivo, ostale ugovorne uvjete i odredbe,

z) ako je primjenjivo, naziv i adresu nadležnog nadzornog tijela.

(3) Sukladno stavku 2. točki i) ovoga članka, vjerovnik je dužan potrošaču, besplatno i u svakom trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, staviti na raspolaganje izvještaj u obliku otplatnog plana.

(4) U slučaju ugovora o kreditu prema kojemu uplate potrošača ne rezultiraju trenutačnom odgovarajućom otplatom ukupnog iznosa kredita, ali se koriste za stvaranje glavnice kredita tijekom razdoblja i prema uvjetima utvrđenima ugovorom o kreditu ili nekim dodatnim ugovorom, informacije koje se traže u stavku 2. ovoga članka obuhvaćaju jasnu i određenu izjavu da takav ugovor o kreditu ne predstavlja instrument osiguranja naplate ukupnog iznosa iskorištenog kredita prema ugovoru o kreditu, osim ako se ne pruži takvo osiguranje naplate.

(5) Ugovor o kreditu u obliku prekoračenja iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona mora sadržavati sljedeće:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika te ime i prezime, odnosno naziv i adresu uključenoga kreditnog posrednika,

c) trajanje ugovora o kreditu,

d) ukupan iznos kredita i uvjete kojima se uređuje povlačenje novca na osnovi ugovora o kreditu,

e) kamatnu stopu, uvjete kojima se uređuje njezina primjena, kada su ti podaci dostupni, indeksnu ili referentnu stopu koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, kao i razdoblja, uvjete i postupak promjene kamatne stope te, ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, navedene informacije u odnosu na sve stope koje se primjenjuju,

f) naznaku da se od potrošača može u svakom trenutku zatražiti otplata kredita u cijelosti,

g) uvjete kojima se uređuje ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora o kreditu,

h) informacije o naknadama koje se primjenjuju od trenutka sklapanja ugovora i uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati.

Informacije o kamatnoj stopi

Članak 11.

(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača o svim promjenama tih stopa, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, najmanje 15 dana prije nego što se one počnu primjenjivati. Informacije moraju sadržavati iznos anuiteta koji se trebaju uplaćivati nakon stupanja na snagu nove kamatne stope te, ako se promijeni broj ili učestalost anuiteta, pojedinosti o anuitetima.

(2) U ugovoru o kreditu stranke mogu ugovoriti da se informacije iz stavka 1. ovoga članka potrošaču pružaju periodično ako je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope, pod uvjetom da je nova referentna stopa javno dostupna, odnosno da je dostupna u poslovnim prostorima vjerovnika.

Promjenjiva kamatna stopa

Članak 11.a (NN 143/13)

(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan:

a) definirati parametar koji prati u kontekstu donošenja odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, a koji je jasan i poznat potrošačima i

b) kvalitativno i kvantitativno razraditi uzročno-posljedične veze kretanja parametra iz točke a) ovoga stavka i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope i

c) odrediti u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja).

(2) Parametar iz stavka 1. ovoga članka je jedna od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti. Promjenjiva kamatna stopa definira se kao zbroj ugovorenog parametra i fiksne marže banke koja ne smije rasti tijekom otplate kredita i koja se mora ugovoriti zajedno s parametrom.

(3) Promjena kamatne stope u jednom referentnom razdoblju ne može biti veća, odnosno kod smanjenja manja od promjene parametra iz stavka 1. ovoga članka izražene u postotnim bodovima.

(4) Ako vjerovnik nudi ugovaranje promjenjive kamatne stope, dužan je jasno i nedvojbeno predočiti potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu elemente iz stavka 1. ovoga članka, kao i upozoriti potrošača na sve rizike ove promjenjivosti te jasno i nedvojbeno ugovoriti u samome ugovoru o kreditu promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa.

(5) Za sve postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze, vjerovnik u skladu s ovim člankom, mora definirati parametar, i to jednu od sljedećih varijabli:

- referentnu kamatnu stopu (EURIBOR, LIBOR) ili
- NRS ili
- prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili
- prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti

te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjena kamatnih stopa. Pri tome, promjenjiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu sklopljenih uz valutnu klauzulu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao za više od 20 %, za sve vrijeme dok takva aprecijacija postoji, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope hrvatskih kreditnih institucija uz koju su stambeni krediti u odnosnoj valuti odobravani, umanjene za 30 %, zaokruženo na dva decimalna mjesta. To zakonsko ograničenje visine kamatne stope se primjenjuje isključivo jednokratno i tijekom ograničenja kamatna stopa je nepromjenjiva, a ovo ograničenje konačno se prestaje primjenjivati s prvim dospelom kreditne obveze nakon što ugovoreni tečaj odnosne valute deprecira na razinu ispod navedene aprecijacije, kontinuirano u razdoblju od 30 kalendarskih dana. Hrvatska narodna banka će do 15. prosinca 2013. godine objaviti podatak o prosječnoj kamatnoj stopi iz ovoga stavka.

Vjerovnici su u roku od šest mjeseci nakon prestanka primjenjivanja zakonskog ograničenja visine kamatne stope dužni, ponuditi konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR. Ako dužnik ne pristane na konverziju u roku od mjesec dana od datuma ponude, nastavak otplate kredita vrši se prema ugovorenim uvjetima, pri čemu ne vrijedi ograničenje maksimalne kamatne stope iz članka 11.b ovoga Zakona u odnosnoj valuti, nego najpovoljnije ograničenje koje vrijedi za ostale valute sukladno članku 11.b stavku 1. ovoga Zakona. Troškovi ugovaranja u skladu s ovim stavkom i svi popratni troškovi u vezi s tim, ne smiju se zaračunati korisniku kredita.

(6) Ako se uslijed promjene ugovorene promjenjive kamatne stope treba provesti povećanje kamatne stope, vjerovnik je dužan potrošaču dostaviti obavijest o takvom

povećanju 15 dana prije njegove provedbe. U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. U tom slučaju vjerovnik nema pravo na naknadu štete zbog ranijeg povrata.

Maksimalna kamatna stopa na stambene kredite

Članak 11.b (NN 143/13, 78/15)

(1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite s ugovorenim promjenjivom kamatnom stopom (a) u kunama bez valutne klauzule, (b) u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, kao i (c) u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta uvećane za 1/3.

(2) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ovoga članka ne smije biti viša od najniže prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka uvećane za 1/3.

(3) Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka prema utvrđenoj metodologiji i podacima dostupnim na dan 31. listopada Hrvatska narodna banka dužna je objaviti u »Narodnim novinama« 1. siječnja, a podatke dostupne na dan 30. travnja dužna je objaviti 1. srpnja.

(4) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu ponderiranu kamatnu stopu na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka u roku od 10 dana od dana objave ovoga Zakona u »Narodnim novinama« prema posljednjim poznatim podacima, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne ponderirane kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Maksimalna kamatna stopa na ostale potrošačke kredite

Članak 11.c (NN 143/13, 147/13, 78/15)

(1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na ostale potrošačke kredite s ugovorenim promjenjivom kamatnom stopom (osim stambenih) (a) u kunama bez valutne klauzule, (b) u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, kao i (c) u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope na stanja takvih kredita odobrenih u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta, uvećane za 1/2.

(2) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na ostale potrošačke kredite koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ovoga članka ne smije biti viša od najniže prosječne

ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka uvećane za 1/2.

(3) Prosječne ponderirane kamatne stope na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka prema utvrđenoj metodologiji i podacima dostupnim na dan 31. listopada Hrvatska narodna banka dužna je objaviti u »Narodnim novinama« 1. siječnja, a podatke dostupne na dan 30. travnja dužna je objaviti 1. srpnja.

(4) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu ponderiranu kamatnu stopu na stanja kredita iz stavka 1. ovoga članka u roku od 10 dana od dana objave ovoga Zakona u »Narodnim novinama«, prema posljednjim poznatim podacima, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne ponderirane kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Članak 11.d (NN 09/15)

(1) Za ugovore o kreditu u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, za anuitete odnosno obroke u redovitoj otplati, tečaj CHF prema kuni utvrđuje se na razini 6,39 kuna za 1 CHF za razdoblje od jedne godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Razlika visine anuiteta odnosno obroka primjenom tečaja iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na tečaj slobodno formiran na tržištu stranih sredstava plaćanja na temelju ponude i potražnje je trošak kreditne institucije.

Obveze u vezi s ugovorom o dopuštenom prekoračenju na tekućem računu

Članak 12. (NN 143/13)

(1) Kada ugovor o kreditu obuhvaća kredit u obliku dopuštenog prekoračenja po tekućem računu, vjerovnik je dužan redovito izvještajem obavještavati potrošača o stanju i prometu po računu, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, koji sadrži sljedeće pojedinosti:

- a) točno razdoblje na koje se izvještaj odnosi,
- b) iznose i datume povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu,
- c) stanje s prethodnog izvještaja te datum njegova izdavanja,
- d) novo stanje,
- e) datume i iznose uplata,
- f) primijenjenu kamatnu stopu,
- g) sve eventualne naknade koje su bile uključene,

h) minimalni iznos koji je potrebno platiti.

(2) Vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti najmanje 15 dana prije nego što promjene stupe na snagu.

(3) Ugovorom o kreditu dopušteno je dogovoriti da se informacije o promjenama kamatne stope pružaju na način predviđen stavkom 1. ovoga članka u slučajevima:

– promjene kamatne stope prouzročene promjenom referentne stope

– nove referentne stope, pod uvjetom da je ta referentna stopa javno dostupna

– stavljanjem na raspolaganje informacija o novoj referentnoj stopi u prostorima vjerovnika.

(4) Vjerovnik je dužan na ugovoreni način obavijestiti potrošača o umanjenju ili ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja.

(5) Vjerovnik je dužan omogućiti potrošaču, protiv kojeg vjerovnik nije pokrenuo postupak prisilne naplate, bez njegova zahtjeva i bez ikakvog dopunskog troška otplate iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja je važeća za dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Ukoliko potrošaču nije omogućena navedena otplata iznosa za koji je prekoračenje umanjeno ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, nije dužan prihvatiti smanjenje, odnosno ukidanje odobrenog prekoračenja po tekućem računu.

Ugovori o kreditu bez roka dospijeća (revolving)

Članak 13.

(1) Potrošač može otkazati ugovor o kreditu bez roka dospijeća, bez naknade, u svakom trenutku, osim ako su stranke ugovorile rok otkazivanja ugovora o kreditu. Navedeni rok ne može biti dulji od mjesec dana.

(2) Vjerovnik može otkazati ugovor bez roka dospijeća najmanje dva mjeseca unaprijed i o tome je u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju dužan obavijestiti potrošača.

(3) Ako je tako dogovoreno u ugovoru o kreditu, vjerovnik može iz opravdanih razloga otkazati pravo potrošača na povlačenje iznosa iskorištenog kredita kod ugovora o kreditu bez roka dospijeća. Vjerovnik je dužan o otkazivanju i razlozima otkazivanja obavijestiti potrošača u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, kada je to moguće, prije samog otkazivanja, a najkasnije odmah nakon otkazivanja, osim ako je pružanje informacija zabranjeno posebnim propisima.

(4) Opravdani razlozi iz stavka 3. ovoga članka mogu obuhvaćati opravdanu sumnju o neovlaštenom korištenju kredita, opravdanu sumnju o prijevari vezanoj za kredit, značajno povećanje rizika da potrošač neće ispuniti svoju obvezu otplate kredita vjerovniku i druge slične situacije.

Pravo na odustanak od ugovora

Članak 14.

(1) Potrošač ima pravo u roku od 14 dana odustati od ugovora o kreditu bez navođenja razloga. Rok od 14 dana počinje teći:

a) od dana sklapanja ugovora o kreditu ili

b) od dana primitka od vjerovnika uvjeta i informacija u skladu sa člankom 10. ovoga Zakona ako je taj dan iza dana iz točke a) ovoga stavka.

(2) Prilikom odustanka od ugovora o kreditu potrošač je dužan:

a) u cilju valjanosti odustanka prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, obavijestiti o tome vjerovnika u skladu s informacijama koje mu je pružio vjerovnik sukladno članku 10. stavku 2. točki p) ovoga Zakona. Obavijest se mora dostaviti u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju koji je dostupan vjerovniku,

b) platiti vjerovniku glavnica i kamatu na glavnica od dana povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu do datuma otplate glavnice bez odgode i ne kasnije od 30 dana nakon što je vjerovniku poslao obavijest o odustanku. Kamata se obračunava na temelju dogovorene kamatne stope. Vjerovnik nema pravo na drugu naknadu od potrošača u slučaju odustanka od ugovora, osim naknade za jednokratne pristojbe koje vjerovnik plaća javnom upravnom tijelu.

(3) Ako vjerovnik ili treća strana pružaju i dodatne usluge u pogledu ugovora o kreditu na temelju ugovora između treće strane i vjerovnika, potrošača više ne obvezuje taj ugovor o dodatnim uslugama ako potrošač ostvaruje svoje pravo na odustanak od ugovora o kreditu u skladu s ovim člankom.

(4) Ako potrošač ima pravo na odustanak od ugovora o kreditu prema stavku 1., 2. i 3. ovoga članka, ne primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje zaštitu potrošača u dijelu koji se odnosi na pravo potrošača na jednostrani raskid ugovora o financijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije.

(5) Odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka ne primjenjuju se na ugovore o kreditu kod kojih se zakonom zahtijeva da budu sklopljeni kod javnog bilježnika, pod uvjetom da javni bilježnik potvrdi da se potrošaču jamče prava predviđena člancima 5. i 10. ovoga Zakona.

Povezani ugovori o kreditu

Članak 15.

(1) Ako potrošač ostvaruje svoje pravo sukladno posebnim propisima, na odustanak od ugovora o kupnji proizvoda ili usluga, prije nego što su oni isplaćeni ili isporučeni potrošača više ne obvezuje povezani ugovor o kreditu.

(2) Ako obveze iz ugovora o kupnji proizvoda ili usluga koje su predmet povezanog ugovora o kreditu nisu ispunjene ili nisu uredno ispunjene, potrošač ima pravo tražiti ispunjenje od vjerovnika, ako je ispunjenje, na koje je ovlašten na temelju zakonskih propisa ili ugovora o kupnji proizvoda ili usluga, prethodno bez uspjeha zatražio od dobavljača.

Prijevremena otplata

Članak 16.

(1) Potrošač ima pravo u svakom trenutku ispuniti djelomice ili u cijelosti svoje obveze iz ugovora o kreditu. U tom slučaju ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita, a smanjenje sastoji se od kamata i drugih troškova koji se odnose na preostalo trajanje ugovora o kreditu.

(2) U slučaju prijevremene otplate kredita vjerovnik ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu za moguće troškove izravno povezane s prijevremenom otplatom kredita, pod uvjetom da je kredit prijevremeno otplaćen u razdoblju tijekom kojega se primjenjivala fiksna kamatna stopa.

(3) Iznos naknade iz stavka 2. ovoga članka ne smije premašiti 1% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje ako je razdoblje između dana prijevremene otplate i roka dospijea iz ugovora o kreditu dulje od godinu dana. Ako je to razdoblje kraće od godine dana, iznos naknade ne smije premašiti 0,5% iznosa kredita koji se ranije otplaćuje.

(4) Naknada iz stavka 2. ovoga članka ne plaća se:

- a) ako se otplata izvršava prema ugovoru o osiguranju koje je jamstvo otplate kredita,
- b) ako se radi o dopuštenom prekoračenju ili
- c) ako je kredit otplaćen u razdoblju tijekom kojega nije određena fiksna kamatna stopa.

(5) Vjerovnik može tražiti naknadu iz stavka 2. ovoga članka samo pod uvjetom da iznos prijevremene otplate premašuje 75.000,00 kuna unutar 12 mjeseci.

(6) Iznos naknade iz stavka 3. ovoga članka ne smije prelaziti iznos kamata koje bi potrošač platio tijekom razdoblja između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

Prijenos prava

Članak 17.

(1) U slučaju prijenosa vjerovnikovih prava na treću osobu sukladno odredbama ugovora o kreditu, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom vjerovniku, isticati i sve one prigovore koje je mogao istaknuti izvornom vjerovniku.

(2) Izvorni vjerovnik dužan je obavijestiti potrošača o prijenosu prava iz stavka 1. ovoga članka, osim ako na temelju ugovora s novim vjerovnikom nastavi pružati kreditne usluge potrošaču.

Prešutno prihvaćeno prekoračenje

Članak 18.

(1) Ako prema ugovoru o tekućem računu postoji prešutna mogućnost da potrošač koristi prekoračenje, takav ugovor mora sadržavati i informacije iz članka 6. stavka 2. točke e). Vjerovnik je dužan redovito pružati navedene informacije u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju.

(2) U slučaju značajnog prekoračenja duljeg od mjesec dana, vjerovnik je dužan bez odgode obavijestiti potrošača u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju:

- a) o činjenici da je došlo do prekoračenja,
- b) o iznosu prekoračenja,
- c) o kamatnoj stopi,
- d) o svim mogućim kaznama, naknadama ili kamatama na dospelje neplaćene obveze.

Obveze kreditnih posrednika prema potrošaču

Članak 19. (NN 143/13)

Kreditni posrednici dužni su:

- a) u oglašavanju ili dokumentu namijenjenom potrošaču navesti djelokrug svojih ovlasti, a posebice obavljaju li poslove posredovanja za jednog ili više vjerovnika ili kao neovisni posrednici;
- b) navesti iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge, te dogovoriti naknadu s potrošačem u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju prije sklapanja ugovora;
- c) priopćiti vjerovniku iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge u svrhu izračuna EKS-a.

IV.a KONVERZIJA KREDITA DENOMINIRANIH U CHF I DENOMINIRANIH U KUNAMA S VALUTNOM KLAUZULOM U CHF

Predmet konverzije

Članak 19.a (NN 102/15)

(1) Ovom glavom uređuju se obveze vjerovnika i potrošača:

- u postupku konverzije kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR,
- u postupku konverzije kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR i
- u postupku konverzije tražbine nastale zbog prestanka ugovora o kreditu iz podstavaka 1. i 2. ovoga stavka iz tražbine denominirane u CHF u denominiranu u EUR odnosno iz tražbine denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF u denominiranu u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

(2) Odredbe ove glave primjenjuju se na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF, bez obzira na vrstu i namjenu, u kojima dužnikova obveza iz kredita ili obveza vraćanja primljenog nastala zbog prestanka ugovora o kreditu nije ispunjena ili prisilno ostvarena.

(3) Odredbe ove glave ne primjenjuju se na kredite iz stavka 2. ovoga članka za koje je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona provedena konverzija kredita iz CHF u drugu valutu ili kune ili valutne klauzule u CHF u drugu valutnu klauzulu ili kune i na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF i na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF kod kojih je dužnikova obveza ispunjena ili prisilno ostvarena.

(4) Iznimno od članka 3. stavka 1. točke a) ovoga Zakona, odredbe ove glave primjenjuju se i na ugovore o kreditu koji obuhvaćaju ukupan iznos kredita veći od 1.000.000,00 kuna.

(5) U smislu ove glave vjerovnik je i osoba na koju je prenesena tražbina iz obveznih odnosa navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Načelo konverzije kredita

Članak 19.b (NN 102/15)

Konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s

položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

Način izračuna konverzije kredita

Članak 19.c (NN 102/15)

(1) Konverzija kredita podrazumijeva konverziju radi promjene valute odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i izračunava se na način da se:

1. na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike zbog kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita,

2. umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF primijeni kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu, uvažavajući smanjenja kamatnih stopa, tečaj ili uvjete odobrene određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF,

3. početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s točkama 1. i 2. ovoga stavka, i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeca glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenu početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta,

4. iznosi uplaćeni radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (osim uplata na ime naplaćenih zatezних kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) pretvore u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz točke 3. ovoga stavka, pri čemu se poštuje redoslijed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate,

5. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka smatra preplatom koja se:

– ako iznos preplate ne prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se sukcesivno kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR namiri preplatom, sve dok se preplata u potpunosti ne iskoristi, pri čemu ako iznos preplate prelazi više od 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vjerovnik i potrošač sporazumom definiraju način iskorištavanja iznosa preplate iznad 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR,

– ako iznos preplate prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vraća potrošaču od strane vjerovnika u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije od strane potrošača,

Iznos preplate iz ove točke preračunava se u kune po tečaju na dan 30. rujna 2015. i na njega vjerovnik nije dužan obračunati kamatu niti tečajnu razliku, već njih snosi potrošač.

6. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka, namiri vjerovniku od strane potrošača sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača, a obveze po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR nastave ispunjavati od strane potrošača,

7. iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđuje na dan 30. rujna 2015., kao razlika novog otplatnog plana utvrđenog sukladno točki 3. ovoga stavka i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno točki 4. ovoga stavka, pri čemu iznos preplate utvrđen u točki 5. ovoga stavka ne umanjuje iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR, a manje uplaćeni iznos utvrđen u točki 6. ovoga stavka namiruje se sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača,

8. učinak konverzije utvrdi kao razlika:

– stanja neotplaćene glavnice u CHF i valutnoj klauzuli u CHF evidentirane u poslovnim knjigama vjerovnika na dan 30. rujna 2015. izračunata u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na dan 30. rujna 2015., a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se ograničenje tečaja iz članka 11.d ovoga Zakona odnosi na obroke odnosno anuitete u CHF i valutnoj klauzuli u CHF koji dospijevaju do isteka roka ograničenja iz članka 11.d ovoga Zakona i

– iznosa neotplaćene glavnice iz točke 7. ovoga stavka.

(2) Stavak 1. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na izračun obveze vraćanja primljenog nastale zbog prestanka ugovora o kreditu pri čemu se konverzija provodi na dan 30. rujna 2015. odnosno na dan prestanka ugovora o kreditu.

Informiranje

Članak 19.d (NN 102/15)

(1) Za potrebe provjere izračuna konverzije vjerovnik je dužan izraditi kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija, koji uključuje detaljan pregled izračuna svih elemenata izračuna konverzije utvrđene u članku 19.c ovoga Zakona, te ga učiniti dostupnim svakom pojedinom potrošaču preko svojih mrežnih stranica, a kojem će potrošač pristupiti preko svog osobnog identifikacijskog broja.

(2) Za potrebe provjere izračuna konverzije vjerovnik je dužan potrošaču omogućiti pristup povijesnom pregledu općih uvjeta kreditiranja, povijesnom pregledu odluka o kamatnim stopama, povijesnom pregledu dnevnih tečajeva primjenjivih na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR koje je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

(3) Prije objave kalkulatora iz stavka 1. ovoga članka na mrežnoj stranici vjerovnik je dužan pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator

izrađen u skladu s načinom izračuna propisanim člankom 19.c ovoga Zakona te takvo mišljenje objaviti na svojim mrežnim stranicama u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Konverzija kredita

Članak 19.e (NN 102/15)

(1) Vjerovnik je dužan u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona preporučenom pošiljkom uz povratnicu dostaviti potrošaču izračun konverzije kredita, sa stanjem na dan 30. rujna 2015. izračunatim u skladu s člankom 19.c ovoga Zakona, zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu.

(2) Također, zajedno s izračunom konverzije vjerovnik je dužan dostaviti i pregled stanja svih pojedinačnih vrsta tražbina, odnosno izvod otvorenih stavaka od potrošača na temelju ugovora o kreditu denominiranom u CHF i denominiranom u kunama s valutnom klauzulom u CHF koji je predmet konverzije na dan 30. rujna 2015., preračunato u kune po tečaju one vrste koji je vjerovnik primijenio za izračun konverzije.

(3) Vjerovnik je dužan izračun konverzije iz stavka 1. ovoga članka zajedno s pregledom stanja svih pojedinačnih tražbina od potrošača, odnosno izvodom otvorenih stavaka u skladu sa stavkom 2. ovoga članka dostaviti preporučenom pošiljkom s povratnicom i osobama od kojih je zahtijevao ili ima pravo zahtijevati ispunjenje obveze iz kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF.

(4) Izračun konverzije iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati jasan pregled svih promjena i iz kojega mora biti razumljivo na koji je način utvrđen iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR iz članka 19.c stavka 1. točke 7. ovoga Zakona, iznos preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona ako je ona utvrđena, odnosno manje plaćeni iznos iz članka 19.c stavka 1. točke 6. ovoga Zakona ako je on utvrđen.

(5) U slučaju prihvata konverzije kredita potrošač je o prijehu izračuna konverzije dužan, preporučenom pošiljkom uz povratnicu ili osobno, obavijestiti vjerovnika u roku od 30 dana od dana primitka izračuna konverzije iz stavka 1. ovoga članka i pregleda stanja svih tražbina vjerovnika, odnosno izvoda otvorenih stavaka iz stavka 2. ovoga članka.

(6) Ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita ili ne sklopi s vjerovnikom sporazum iz članka 19.c stavka 1. točke 6. ovoga Zakona, otplata kredita nastavlja se prema važećim ugovorenim uvjetima i sukladno odredbama ovoga Zakona.

(7) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita:

– učinak konverzije iz članka 19.c stavka 1. točke 8. ovoga Zakona snosi vjerovnik, a ona se u poslovnim knjigama vjerovnika iskazuje kao usklađenje tražbine zbog promjene tečajeva, odnosno rashod temeljem povrata preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. podtočaka 1. i 2. ovoga Zakona,

– razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz članka 19.c stavka 1. točke 1. ovoga Zakona, iznos naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova iz članka 19.c stavka 1. točke 4. ovoga Zakona, iznos kamate i tečajnih razlika na ime preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona snosi potrošač.

(8) Ako su ugovorom o kreditu denominiranom u CHF i denominiranom u kunama u valutnoj klauzuli u CHF potrošaču bile odobrene pogodnosti u vidu smanjene kamatne stope, posebnog tečaja ili druge specifične pogodnosti po odluci vjerovnika, vjerovnik ih nije dužan primijeniti na izračun konverzije iz članka 19.c ovoga Zakona, već one padaju na teret potrošača. Pritom se pogodnostima ne smatraju posebna smanjenja kamatnih stopa, posebni tečaj ili povoljniji uvjeti odobreni određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF.

(9) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente osiguranja plaćanja, u odnosu na ugovorene, niti postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima bi se derogirala njegova druga prava.

(10) Svi popratni troškovi konverzije kredita ne smiju se zaračunati potrošaču.

Prijelazno razdoblje

Članak 19.f (NN 102/15)

(1) Potrošač je dužan nastaviti plaćati obroke odnosno anuitete utvrđene otplatnim planom važećim prije konverzije kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF do dana sklapanja novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu.

(2) Razlika između uplaćenog iznosa u prijelaznom razdoblju i iznosa za uplatu po obroku odnosno anuitetu u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđenom novim otplatnim planom iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona utvrdit će se prilikom dospijeca prvog sljedećeg anuiteta odnosno obroka u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR novog otplatnog plana iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona te će se tako utvrđena razlika smatrati preplatom iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona ili manje uplaćenim iznosom iz članka 19.c stavka 1. točke 6. ovoga Zakona.

Prava osobe koja je ispunila obvezu iz kredita

Članak 19.g (NN 102/15)

(1) Jamac ili druga osoba iz članka 19.e stavka 3. ovoga Zakona od koje je vjerovnik zahtijevao ili ima pravo zahtijevati ispunjenje obveze iz kredita u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF može s vjerovnikom u svoje ime ugovoriti tražbinu u korist potrošača ako je utvrđen iznos preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. ovoga Zakona i ako potrošač ne prihvati izračun konverzije kredita.

(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka potrošač stječe vlastito i neposredno pravo prema vjerovniku kao da je prihvatio izračun konverzije, a ugovaratelj ima pravo zahtijevati da vjerovnik ispuni prema potrošaču što je ugovoreno u korist tog potrošača.

(3) Ako potrošač izjavi da ne prihvaća ili odbije korist koja je ugovorena za njega, korist pripada ugovaratelju.

(4) Vjerovnik može isticati potrošaču sve prigovore koje ima prema ugovaratelju po osnovi ugovora kojim je ugovorena korist za potrošača.

(5) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik pristaje umanjiti tražbinu prema potrošaču odgovarajućom primjenom načela i pravila iz članka 19.b do 19.f ovoga Zakona.

Porezni tretman učinka konverzije

Članak 19.h (NN 102/15)

(1) Učinak konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona koji rezultira rashodom u poslovnim knjigama vjerovnika, porezno je priznati rashod vjerovnika u smislu posebnog propisa o porezu na dobit, vodeći se načelom izbjegavanja dvostrukog oporezivanja i načelom izbjegavanja dvostrukog umanjenja porezne osnovice.

(2) Vjerovnik je dužan uz poreznu prijavu poreza na dobit za razdoblje u kojem je u poslovnim knjigama evidentiran rashod iz stavka 1. ovoga članka, dostaviti kumulativni sažetak izračuna konverzija iz članka 19.e ovoga Zakona temeljem kojeg je evidentirao rashod u poslovnim knjigama, kao i dokaz iz kojeg nedvojbeno proizlazi da je rashod porezno tretiran u skladu s odredbama stavka 1. ovoga članka.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju na oporezivanje učinka konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona ako vjerovnik podliježe oporezivanju porezom na dohodak.

(4) Učinak konverzije iz članka 19.e stavka 7. ovoga Zakona ne smatra se dohotkom potrošača u smislu posebnog propisa o porezu na dohodak.

(5) Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na rashod temeljem povrata preplate iz članka 19.c stavka 1. točke 5. podtočaka 1. i 2. ovoga Zakona i povrata iz članka 19.c stavka 2. ovoga Zakona.

Izvešće o provedbi konverzije kredita

Članak 19.i (NN 102/15)

Vjerovnik je dužan dostaviti Ministarstvu financija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita, koje sadrži najmanje sljedeće podatke:

- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju kredita denominiranih u CHF u kredite denominirane u EUR,
- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredite denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR,
- broj potrošača koji su prihvatili, odnosno nisu prihvatili konverziju tražbine nastale zbog prestanka ugovora o kreditu denominiranih u CHF i kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF,
- stanje kredita denominiranih u CHF i kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF po vrstama kredita, odnosno tražbina nastalih zbog prestanka ugovora o kreditu denominiranih u CHF odnosno kredita denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF, na dan prije konverzije i nakon konverzije, zajedno s iznosima učinka konverzije.

IV.b NIŠTETNOST I SUDSKI POSTUPCI

Ništetnost ugovora i posljedice ništetnosti

Članak 19.j (NN 102/15)

(1) Ako je ugovor o kreditu sklopio vjerovnik, odnosno kreditni posrednik koji nema odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja, odnosno za posredovanje pri potrošačkom kreditiranju, ugovor je ništetan.

(2) U slučaju postojanja obveze vraćanja primljenog iz stavka 1. ovoga članka potrošač je na primljeni iznos dužan platiti kamate od dana pravomoćnosti odluke kojom se utvrđuje ništetnost.

Odgoda ovrhe

Članak 19.k (NN 102/15)

(1) Ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem vodi ovršni postupak protiv potrošača koji je podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti, sud će, na prijedlog ovršenika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugih zakonom propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka ovrhovoditelj ne može uvjetovati odgodu ovrhe davanjem jamčevine.

(3) Prijedlog za odgodu ovrhe prema ovom Zakonu potrošač kao ovršenik može zatražiti neovisno od toga je li podnio prijedlog za odgodu ovrhe u ovršnom postupku koji je u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Nadležnost suda

Članak 19.I (NN 102/15)

(1) U sporovima koji nastanu u vezi s ugovorom o kreditu potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane bilo pred sudovima države u kojoj druga ugovorna strana ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu druge ugovorne strane, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima prebivalište.

(2) Druga ugovorna strana može pokrenuti postupak protiv potrošača samo pred sudovima države u kojoj potrošač ima prebivalište.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka ne utječu na pravo podnošenja protutužbe pred sudom pred kojim teče parnični postupak po tužbi.

(4) Od odredbi stavaka 1. i 2. ovoga članka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon nastanka spora

2. koji omogućuje potrošaču pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u stavku 1. ovoga članka ili

3. koji je sklopljen između potrošača i druge ugovorne strane, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište u istoj državi i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države, pod pretpostavkom da taj sporazum nije suprotan pravu te države.

V. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Izračun efektivne kamatne stope

Članak 20. (NN 143/13)

(1) Efektivna kamatna stopa, izjednačujući na godišnjoj osnovi sadašnju vrijednost svih obveza (iskorišteni iznos kredita, otplata i naknada), budućih ili postojećih,

dogovorenih između vjerovnika i potrošača, izračunava se u skladu s metodologijom definiranom aktom Hrvatske narodne banke kojim se uređuje EKS.

(2) U svrhu izračuna EKS-a moraju se odrediti ukupni troškovi kredita za potrošača, uz iznimku naknada koje je potrošač dužan platiti za nepoštovanje obveza ugovora o kreditu i drugih naknada osim kupovne cijene za kupnju proizvoda ili usluga koju je potrošač obavezan platiti neovisno o tome provodi li se transakcija u gotovini ili na kredit.

Troškove upravljanja računom na kojemu su vidljive i transakcije uplata i iskorišteni iznos kredita, troškove uporabe sredstava plaćanja i za transakcije uplata i iskorišteni iznos kredita te sve druge troškove koji se odnose na transakcije uplata potrebno je obuhvatiti ukupnim troškovima kredita za potrošača osim ako je otvaranje računa opcionalno i ako su troškovi računa jasno i zasebno pokazani u ugovoru o kreditu ili u kojemu drugom ugovoru sklopljenom s potrošačem.

(3) Izračun EKS-a temelji se na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati valjanim tijekom dogovorenog razdoblja te će vjerovnik i potrošač ispuniti svoje obveze prema uvjetima i datumima navedenima u ugovoru o kreditu.

(4) Kod ugovora o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom, pristojbe sadržane u EKS-u, a koje se ne mogu izmjeriti u trenutku izračuna, EKS se izračunava prema pretpostavci da će kamatna stopa i ostale naknade ostati fiksnima u odnosu na početnu kamatnu stopu i da će se primjenjivati do kraja ugovora o kreditu.

(5) Ako je potrebno, mogu se koristiti i dodatne pretpostavke za izračun EKS-a navedene u Prilogu III Pravilnika o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (»Narodne novine«, br. 14/10. i 124/13.) koji donosi ministar financija.

Gornja granica EKS-a

Članak 20.a (NN 143/13, 78/15)

(1) Maksimalna EKS za potrošačke kredite sukladno ovome Zakonu jednaka je stopi zakonskih zatezних kamata uvećanoj za dva postotna boda.

(2) Maksimalna EKS za stambene kredite sukladno ovome Zakonu jednaka je stopi zakonskih zatezних kamata.

VI. ODOBRENJE ZA PRUŽANJE USLUGA

Odobrenje za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja

Članak 21.

(1) Vjerovnik, odnosno kreditni posrednik, ne može pružati, odnosno posredovati pri potrošačkom kreditiranju bez odobrenja (u nastavku teksta: odobrenje).

(2) Odobrenje nije potrebno kreditnim institucijama i kreditnim unijama kojima odobrenje za odobravanje kredita izdaje Hrvatska narodna banka na temelju zakona kojima se uređuje poslovanje tih institucija, kao ni institucijama za platni promet i institucijama za elektronički novac za odobravanje kredita koji su sastavni dio platnih usluga koje te institucije pružaju na temelju odobrenja Hrvatske narodne banke. Odobrenje nije potrebno leasing društvima kojima odobrenje za obavljanje financijskog leasinga izdaje Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju posebnih zakona kojima se uređuje poslovanje leasing društava. Odobrenje nije potrebno ni Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, kao ni vjerovnicima koji odobravaju kredite isključivo svojim zaposlenicima. Odobrenje također nije potrebno vjerovnicima trgovcima prodavateljima koji omogućavaju potrošačima plaćanje robe ili usluga u četiri ili manje obroka u razdoblju od godine dana od dana kupnje.

(3) Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka izdaje Ministarstvo financija na rok od tri godine.

(4) Protiv rješenja u upravnom postupku povodom zahtjeva za izdavanje odobrenja žalba nije dopuštena i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

(5) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, na postupak odlučivanja Ministarstva financija primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

(6) Ministar financija pravilnikom propisuje obvezu izvješćivanja Ministarstva financija, kadrovske, tehničke i organizacijske uvjete koje mora ispuniti vjerovnik, odnosno kreditni posrednik, u cilju dobivanja odobrenja, razloge za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja, dokumentaciju koju je potrebno priložiti zahtjevu, naknadu za izdavanje odobrenja, rok za podnošenje zahtjeva za dobivanje odobrenja te ostale uvjete izdavanja odobrenja za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja.

Članak 21.a

(1) Vjerovnici kojima je Ministarstvo financija izdalo odobrenje iz članka 21. ovoga Zakona mogu sukladno ovome Zakonu pružati isključivo usluge namjenskog potrošačkog kreditiranja u svrhu razvitka glavne djelatnosti koju pretežito obavljaju.

(2) Djelatnost pružanja usluga potrošačkog kreditiranja ne može biti glavna djelatnost vjerovnika, osim ako je vjerovnik kreditna institucija, kreditna unija ili leasing društvo koje obavlja poslove financijskog leasinga kao poslove koji u smislu ovoga Zakona, po svojoj gospodarskoj biti odgovaraju poslovima potrošačkog kreditiranja.

VII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Nadzor

Članak 22.

(1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, osim u slučajevima iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, obavlja Državni inspektorat.

(2) Nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona kod kreditnih institucija i kreditnih unija kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za odobravanje kredita te kod institucija za platni promet i institucija za elektronički novac koje odobravaju kredite koji su sastavni dio platnih usluga koje te institucije pružaju na temelju odobrenja Hrvatske narodne banke, obavlja Hrvatska narodna banka na način propisan posebnim zakonima kojima se uređuje poslovanje tih vjerovnika. Hrvatska narodna banka također provodi nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona i nad drugim vjerovnicima koji sukladno zakonu koji uređuje poslovanje kreditnih institucija, pružaju uslugu odobravanja kredita u Republici Hrvatskoj neposredno ili preko podružnice.

(3) Nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona kod vjerovnika koji posluju na temelju odobrenja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga izdanog prema posebnim zakonima koji uređuju poslovanje tih vjerovnika, obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

(4) Nadzorna tijela iz ovoga članka mogu za potrebe nadzora donijeti provedbene propise iz svoje nadležnosti.

Članak 23.

(1) Vjerovnik, odnosno kreditni posrednik dužan je nadležnom inspektoru ili drugom nadležnom nadzornom tijelu u svom sjedištu i u ostalim prostorijama u kojima obavlja djelatnost i poslove u vezi s kojima nadležni inspektor ili drugo nadležno nadzorno tijelo provodi nadzor omogućiti pregled sklopljenih ugovora i dati njihove preslike te dostaviti druge podatke i poslovnu dokumentaciju potrebnu za utvrđivanje činjeničnog stanja u provođenju nadzora.

(2) Vjerovnik, odnosno kreditni posrednik dužan je nadležnom inspektoru ili drugom nadležnom nadzornom tijelu osigurati prikladne prostore, u kojima mogu neometano i bez nazočnosti drugih osoba obavljati nadzor.

(3) Vjerovnik, odnosno kreditni posrednik dužan je omogućiti da tijekom nadzora u prostorima iz stavka 1. ovoga članka budu nazočne i ovlaštene osobe vjerovnika, odnosno kreditnog posrednika, koje mogu dati odgovarajuća objašnjenja u vezi s poslovnim događajima te administrativnim, odnosno poslovnim evidencijama, koje su predmet nadzora.

(4) Vjerovnik, odnosno kreditni posrednik, koji pruža usluge potrošačkog kreditiranja, odnosno posreduje pri potrošačkom kreditiranju na temelju odobrenja Ministarstva financija dužan je na propisanom obrascu voditi evidenciju sklopljenih ugovora, koja mora biti u poslovnom prostoru i dostupna na uvid nadležnom inspektor.

(5) Nadležni inspektor ili drugo nadležno nadzorno tijelo dužni su podatke do kojih su došli u postupku nadzora čuvati kao poslovnu tajnu.

(6) Nadležni inspektor dužan je o utvrđenim nezakonitostima u nadzoru obavijestiti Ministarstvo financija.

(7) Ministar financija pravilnikom će propisati sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 23.a

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora nadležni inspektor usmenim će rješenjem u zapisniku zabraniti pružanje usluga potrošačkog kreditiranja, odnosno posredovanje pri potrošačkom kreditiranju ako utvrdi da:

1) vjerovnik pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez odobrenja Ministarstva financija,

2) posrednik posreduje pri potrošačkom kreditiranju bez odobrenja Ministarstva financija.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršava se bez odgode, po obavljenom nadzoru, pečaćenjem poslovnih prostorija ili ako to nije moguće na drugi pogodan način.

(3) Zabrana pružanja usluga potrošačkog kreditiranja, odnosno posredovanja pri potrošačkom kreditiranju važi do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, a najkraće 30 dana od dana donošenja usmenog rješenja.

(4) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se u pisanom obliku bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja.

(5) Žalba izjavljena na rješenje iz stavka 4. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 23.b

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora nadležni inspektor će rješenjem narediti vjerovniku, odnosno kreditnom posredniku otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti određujući rok u kojemu se te nepravilnosti moraju otkloniti ako utvrdi da:

- 1) oglašavanje koje se odnosi na ugovore o kreditu ne sadrži informacije sukladno odredbama članka 4. ovoga Zakona,
- 2) prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu nije obavijestio potrošača sukladno odredbama članka 5. ovoga Zakona,
- 3) prije sklapanja ugovora ne izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača sukladno odredbama članka 8. ovoga Zakona,
- 4) ugovor o kreditu nije sklopljen u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju,
- 5) ugovor o kreditu ne sadrži ugovorne odredbe propisane ovim Zakonom,
- 6) ugovor o kreditu sadrži ugovorne odredbe protivne ovom Zakonu i na štetu potrošača,
- 7) odobrava kredite protivno odredbama ovoga Zakona.

(2) Ako nadležni inspektor utvrdi da vjerovnik, odnosno kreditni posrednik nije otklonio nepravilnosti u ostavljenom roku, rješenjem će vjerovniku, odnosno kreditnom posredniku zabraniti sklapanje ugovora o kreditu.

(3) Žalba izjavljena na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.

VIII. ZAŠTITA PRAVA POTROŠAČA

Izvansudsko rješavanje spora

Članak 24.

(1) U svim sporovima između potrošača i vjerovnika koji nastanu u primjeni odredbi ovoga Zakona može se podnijeti prijedlog za mirenje Centru za mirenje Hrvatske gospodarske komore.

(2) Mirenje pred Centrom za mirenje iz stavka 1. ovoga članka provodi se sukladno Pravilniku o mirenju Hrvatske gospodarske komore.

(3) Hrvatska gospodarska komora, uz suglasnost ministra financija, donijet će odluku o troškovima mirenja u potrošačkim sporovima, kojom će odrediti visinu naknada i nagrada te ostalih troškova mirenja i postupaka iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Nagodba koja se sklopi u postupku mirenja pred Centrom za mirenje Hrvatske gospodarske komore ima svojstvo ovršne isprave.

(5) Sredstva za troškove mirenja pred Centrom za mirenje Hrvatske gospodarske komore, iz stavka 1. ovoga članka osigurati će se u državnom proračunu.

Primjena drugih propisa

Članak 25.

Ako nije drugačije propisano ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje zaštitu potrošača.

IX. PREKRŠAJNE ODREDBE

Kazne

Članak 26. (NN 143/13)

(1) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik:

- ako oglašavanje ne sadrži informacije u skladu sa člankom 4. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora ne pruži pravodobno potrošaču sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona odmah nakon sklapanja ugovora o kreditu u slučaju iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije u skladu sa člankom 6. stavkom 8. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ili 4. ovoga Zakona ne pruži pravodobno sve informacije iz članka 6. stavka 2., odnosno iz članka 6. stavka 2. i 4. ovoga Zakona
- ako ugovor o kreditu nije sklopljen u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju
- ako ne preda potrošaču primjerak ugovora o kreditu,
- ako ugovor o kreditu ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona, izuzevši informacije navedene u točki i) stavka 2.
- ako ugovor o kreditu u obliku prekoračenja iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o svim promjenama kamatne stope u skladu sa člankom 11. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavještava potrošača o stanju i prometu po tekućem računu u skladu sa člankom 12. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti u skladu sa člankom 12. stavkom 2. ovoga Zakona

- ako ne obavijesti potrošača o otkazivanju i razlozima otkazivanja ugovora u skladu sa člankom 13. stavkom 3. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući odustanak od ugovora sukladno članku 14. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o prijenosu prava iz članka 17. ovoga Zakona
- ako ne pruža redovito informacije iz članka 6. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući prijevremenu otplatu sukladno članku 16. ovoga Zakona
- ako u slučaju znatnijeg prekoračenja dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača u skladu sa člankom 18. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako ne postupa u skladu sa člankom 19. ovoga Zakona
- ako pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez odobrenja iz članka 21. ovoga Zakona
- ako nadležnom inspektor i drugim osobama ovlaštenima za nadzor ne omogući provođenje nadzora sukladno članku 23. stavku 1. ovoga Zakona
- ako protivno odredbama članka 10. stavka 3. ovoga Zakona potrošaču, besplatno i u svakom trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, ne stavi na raspolaganje izvještaj u obliku otplatnog plana
- ako ne dostavi izvješće Ministarstvu financija u skladu sa člankom 22. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (»Narodne novine«, br. 14/10. i 16/13.)
- ako odobrava kredite protivno ovom Zakonu
- ako se ne pridržava propisa donesenih na temelju ovoga Zakona i to članka 21. stavka 2. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (»Narodne novine«, br. 14/10. i 16/13.), članka 3. Pravilnika o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (»Narodne novine«, br. 14/10. i 124/13.) i članaka 1. do 5. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora (»Narodne novine«, br. 1/13.),
- ako protivno odredbama članka 11.a stavka 1. ovoga Zakona ne definira parametar koji će koristiti za donošenje odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, ne razradi uzročno-posljedične veze kretanja parametra i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope, ne odredi razdoblja u kojima se razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope
- ako protivno odredbama članka 11.a stavka 4. ovoga Zakona potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu ne predoči propisane elemente, ne upozori ga na rizike

promjenjivosti, ne ugovori promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 5. ovoga Zakona za postojeće ugovore o kreditu u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze ne ugovori s dužnikom parametar, i to jednu od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa ili kod stambenih ugovora o kreditu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao više od 20 %, ne primjenjuje zakonsko ograničenje visine kamatne stope ili po prestanku aprecijacije ne ponudi potrošaču konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR bez naknade ili potrošaču zaračuna bilo kakve troškove ugovaranja i popratne troškove u vezi s tim

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 6. ovoga Zakona potrošaču kod kojeg treba provesti povećanje kamatne stope ne dostavi obavijest o povećanju 15 dana prije njegove provedbe ili obračuna naknadu za prijevremeno vraćanje kredita i

– ako protivno odredbama članka 20.a ovoga Zakona ugovori maksimalnu EKS veću od propisane

– ako u propisanom roku protivno odredbama članka 12. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona ne ponudi potrošaču kojemu je umanjeno ili ukinuto prekoračenje po tekućem računu, obročnu otplatu iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodnog dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 26.a (NN 102/15)

(1) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kn kaznit će se vjerovnik iz članka 2. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona:

– ako konverziju kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR ne provodi na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR sukladno članku 19.b ovoga Zakona,

– ako na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF ne izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike uslijed kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita sukladno članku 19.c stavku 1. točki 1. ovoga Zakona,

– ako umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF ne primjeni kamatnu stopu jednaku kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu sukladno članku 19.c stavku 1. točki 2. ovoga Zakona,

– ako početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s člankom 19.c stavkom 1. točkama 1. i 2. ovoga Zakona i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeća glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenju početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta sukladno članku 19.c stavku 1. točki 3. ovoga Zakona,

– ako iznose uplaćene radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (izuzev uplata na ime naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) ne pretvori u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR s time da takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, pri čemu se poštuje redosljed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate sukladno članku 19.c stavku 1. točki 4. ovoga Zakona,

– ako ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, na način iz članka 19.c stavka 1. točke 4. ovoga Zakona koji je veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona ne utvrdi kao preplatu sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. ovoga Zakona,

– ako iznos preplate koji ne prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR može zatvoriti preplatom, sve dok

se preplata u potpunosti ne iskoristi sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. podtočki 1. ovoga Zakona,

– ako iznos preplate koji prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne vrati potrošaču u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. podtočki 2. ovoga Zakona,

– ako ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz članka 19.c točke 4. ovoga Zakona koji je manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne sklopi sporazum s potrošačem sukladno članku 19.c stavku 1. točki 6. ovoga Zakona,

– ako ne utvrdi iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR na dan 30. rujna 2015., kao razliku novog otplatnog plana utvrđenog sukladno članku 19.c stavku 1. točki 3. ovoga Zakona i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno članku 19.c stavku 1. točki 4. ovoga Zakona, a sukladno članku 19.c stavku 1. točki 7. ovoga Zakona,

– ako ne utvrdi učinak konverzije na način propisan u članku 19.c stavku 1. točki 8. ovoga Zakona,

– ako u propisanom roku ne izradi kalkulator i ne učini ga dostupnim svakom pojedinom potrošaču putem svoje mrežne stranice sukladno članku 19.d stavku 1. ovoga Zakona,

– ako prije objave kalkulatora na mrežnoj stranici ne pribavi mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izrađen u skladu s načinom izračuna

propisanim člankom 19.c ovoga Zakona te mišljenje u propisanom roku ne objavi na svojim mrežnim stranicama sukladno članku 19.d stavku 3. ovoga Zakona,

– ako potrošaču i/ili osobama od kojih je zahtijevao ili imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze ne dostavi u propisanom roku i na propisan način izračun konverzije zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu sukladno članku 19.e stavicima 1., 2. i 3. ovoga Zakona,

– ako uz poreznu prijavu poreza na dobit za razdoblje u kojem je u poslovnim knjigama evidentiran rashod iz članka 19.h stavka 1. ovoga Zakona, ne dostavi kumulativni sažetak izračuna konverzija iz članka 19.e ovoga Zakona temeljem kojeg je evidentirao rashod u poslovnim knjigama, kao i dokaz iz kojeg nedvojbeno proizlazi da je rashod porezno tretiran u skladu s odredbama članka 19.h stavka 1. ovoga Zakona,

– ako uz poreznu prijavu poreza na dohodak, ako vjerovnik podliježe oporezivanju porezom na dohodak, za razdoblje u kojem je u poslovnim knjigama evidentiran rashod iz članka 19.h stavka 1. ovoga Zakona, ne dostavi kumulativni sažetak izračuna konverzija iz članka 19.e ovoga Zakona temeljem kojeg je evidentirao rashod u poslovnim knjigama, kao i dokaz iz kojeg nedvojbeno proizlazi da je rashod porezno tretiran u skladu s odredbama članka 19.h stavka 1. ovoga Zakona,

– ako Ministarstvu financija u propisanom roku ne dostavi izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita sukladno članku 19.i ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kn kaznit će vjerovnik pravna osoba iz članka 19.a stavka 5. ovoga Zakona:

– ako konverziju kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR ne provodi na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR sukladno članku 19.b ovoga Zakona,

– ako na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF ne izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane

u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike uslijed kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita sukladno članku 19.c stavku 1. točki 1. ovoga Zakona,

– ako umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF ne primjeni kamatnu stopu jednaku kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu sukladno članku 19.c stavku 1. točki 2. ovoga Zakona,

– ako početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, ne zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s člankom 19.c stavkom 1. točkama 1. i 2. ovoga Zakona i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeca glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenu početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta sukladno članku 19.c stavku 1. točki 3. ovoga Zakona,

– ako iznose uplaćene radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (izuzev uplata na ime naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) ne pretvori u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR s time da takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, pri čemu se poštuje redosljed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate sukladno članku 19.c stavku 1. točki 4. ovoga Zakona,

– ako ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, na način iz članka 19.c stavka 1. točke 4. ovoga Zakona koji je veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona ne utvrdi kao preplatu sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. ovoga Zakona,

– ako iznos preplate koji ne prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR može zatvoriti preplatom, sve dok

se preplata u potpunosti ne iskoristi sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. podtočki 1. ovoga Zakona,

– ako iznos preplate koji prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne vrati potrošaču u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije sukladno članku 19.c stavku 1. točki 5. podtočki 2. ovoga Zakona,

– ako ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz članka 19.c točke 4. ovoga Zakona koji je manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz članka 19.c stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, ne sklopi sporazum s potrošačem sukladno članku 19.c stavku 1. točki 6. ovoga Zakona,

– ako ne utvrdi iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR na dan 30. rujna 2015., kao razliku novog otplatnog plana utvrđenog sukladno članku 19.c stavku 1. točki 3. ovoga Zakona i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno članku 19.c stavku 1. točki 4. ovoga Zakona, a sukladno članku 19.c stavku 1. točki 7. ovoga Zakona,

– ako ne utvrdi učinak konverzije na način propisan u članku 19.c stavku 1. točki 8. ovoga Zakona,

– ako u propisanom roku ne izradi kalkulator i ne učini ga dostupnim svakom pojedinom potrošaču putem svoje mrežne stranice sukladno članku 19.d stavku 1. ovoga Zakona,

– ako prije objave kalkulatora na mrežnoj stranici ne pribavi mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izrađen u skladu s načinom izračuna propisanim člankom 19.c ovoga Zakona te mišljenje u propisanom roku ne objavi na svojim mrežnim stranicama sukladno članku 19.d stavku 3. ovoga Zakona,

– ako potrošaču i/ili osobama od kojih je zahtijevao ili imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze ne dostavi u propisanom roku i na propisan način izračun konverzije zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu sukladno članku 19.e stavcima 1., 2. i 3. ovoga Zakona,

– ako Ministarstvu financija u propisanom roku ne dostavi izvješće o rezultatima provedbe konverzije kredita sukladno članku 19.i ovoga Zakona.

(4) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka i vjerovnik fizička osoba iz članka 19.a stavka 5. ovoga Zakona.

(5) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka i odgovorna osoba u vjerovniku iz članka 19.a stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 27. (NN 143/13)

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik:

– ako ne pruži potrošaču odgovarajuća objašnjenja u skladu sa člankom 5. stavkom 8. ovoga Zakona,

– ako ne upozori potrošača na troškove koje je dužan platiti javnom bilježniku prilikom sklapanja ugovora o kreditu u skladu sa člankom 5. stavkom 1. točkom j) ovoga Zakona,

– ako ne obavijesti potrošača, besplatno i u primjerenom roku, o informacijama u skladu sa člankom 9. stavkom 2. ovoga Zakona,

– ako na zahtjev potrošača ne dostavi izvještaj u obliku otplatnog plana, besplatno i u bilo kojem trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu u skladu sa člankom 10. stavkom 2. točkom i) ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 27.a (NN 143/13)

U slučaju kad nadležno nadzorno tijelo inspekcijskim nadzorom ili na drugi način ustanovi sumnju na počinjenje prekršaja iz članka 26. stavka 1. podstavaka 20. i 30. ovoga Zakona, predložit će sudu oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem ili kaznenim djelom, sukladno odredbama zakona kojim se uređuje postupak oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28.

(1) Ministar financija donijet će u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona propise za čije je donošenje nadležan na temelju odredaba ovoga Zakona.

(2) Vjerovnici, odnosno kreditni posrednici, dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona do 1. siječnja 2011.

Članak 29.

(1) Ovaj se Zakon ne primjenjuje na ugovore o kreditu sklopljene do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, osim u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Odredbe članka 9., 11., 12., 13. i 17., druga rečenica članka 18. stavka 1. i članak 18. stavak 2., a kojima se propisuju obveze obavještanja potrošača o promjenama uvjeta ugovora, primjenjuju se i na otvorene ugovore o kreditu sklopljene do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Na dan 1. siječnja 2011. prestaju važiti odredbe članka 71. do 86., članka 143. stavka 3. podstavka 9. do 12., članka 143. stavka 3. podstavka 13. u dijelu koji se odnosi na članak 86., članka 144. stavka 1. podstavka 31. do 34. te članka 145. stavka 1. podstavka 28. do 33. Zakona o zaštiti potrošača (»Narodne novine«, br. 79/07. i 125/07.).

(4) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje vrijediti Odluka o jedinstvenoj metodi izračuna efektivne godišnje kamatne stope na potrošačke zajmove (»Narodne novine«, br. 27/08.).

Stupanje na snagu

Članak 30.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2010., osim odredaba članka 9. koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa: 450-05/09-01/01

Zagreb, 19. lipnja 2009.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 112/12

Članak 14.

(1) Vjerovnici koji su do stupanja na snagu ovoga Zakona odobravali kredite na temelju članka 3. stavka 1. točke a) i i) Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 75/09.) stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju s obavljanjem ove djelatnosti te su dužni u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti Ministarstvu financija dokumentirani zahtjev za izdavanje odobrenja za poslove namjenskog potrošačkog kreditiranja.

(2) Vjerovnik koji ne postupi u skladu s odredbama članka 5. ovoga Zakona, a u dijelu kojim je u Zakon o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 75/09.)

dodan članak 11.a stavak 1. ne smije mijenjati postojeće kamatne stope na štetu potrošača i ne smije plasirati nove kredite s promjenjivom kamatnom stopom sve dok se ne uskladi s odredbama članka 5. ovoga Zakona kojim je u Zakon o potrošačkom kreditiranju dodan članak 11.a stavak 1.

(3) Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju vrijediti odobrenja izdana leasing društvima na temelju Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 75/09.) i njegovih podzakonskih akata, kao i obveze koje proizlaze iz tih odobrenja.

(4) Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju vrijediti odobrenja za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja izdana institucijama za elektronički novac i institucijama za platni promet na temelju Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 75/09.) u odnosu na kreditiranje koje je sastavni dio platnih usluga za koje su te institucije dobile odobrenje Hrvatske narodne banke.

Članak 15.

Ministar financija donijet će propis iz članka 11. ovoga Zakona u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi članaka 5. i 7. ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom isteka 90 dana od dana objave ovoga Zakona u »Narodnim novinama«.

Klasa: 450-05/12-01/01

Zagreb, 28. rujna 2012.

HRVATSKI SABOR

Prijelazne i završne odredbe iz NN 143/13

Članak 13.

(1) Članak 3. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na članak 11.a stavak 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 75/09. i 112/12.) primjenjuje se na sve ugovore o potrošačkom kreditu neovisno o datumu sklapanja ugovora o kreditu.

(2) Za postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze, vjerovnici moraju s dužnikom uskladiti kamatnu stopu, određivanjem parametra i fiksne marže, kao i razdoblja promjena kamatnih stopa, najkasnije do 1. siječnja 2014.

Članak 14.

Ministar financija donijet će pravilnik iz članka 1. ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 15.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2014.

Prijelazne odredbe iz NN 09/15

Članak 2.

(1) Odredba članka 1. ovoga Zakona, kojim je dodan članak 11.d Zakona primjenjuje se na ugovore o kreditu u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF sklopljene prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Iznimno od članka 3. stavka 1. Zakona, članak 11.d koji je dodan člankom 1. ovoga Zakona primjenjuje se i na ugovore o kreditu u CHF i u kunama uz valutnu klauzulu u CHF, neovisno o ukupnom iznosu i vrsti kredita, a koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

UREDBA VIJEĆA BR. 44/2001 OD 22. PROSINCA 2000. O NADLEŽNOSTI I IZVRŠENJU SUDSKIH ODLUKA U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM PREDMETIMA

POGLAVLJE I.

POLJE PRIMJENE

Članak 1.

1. Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim predmetima, bez obzira na prirodu i vrstu suda. Ta se ne odnosi posebno na porezne, carinske i upravne predmete.

2. Uredba se ne primjenjuje na:

- a) osobna stanja i pravnu sposobnost fizičkih osoba, vlasnička prava iz bračnih odnosa, oporuke i nasljeđivanje;
- b) stečajeve, prinudne nagodbe i slične postupke;
- c) socijalno osiguranje;
- d) arbitražu.

3. U ovoj Uredbi izraz država članica znači država članica, osim što se tiče Danske.

POGLAVLJE II.

NADLEŽNOST

I. Odjel

Opće odredbe

Članak 2.

1. Uz rezervu primjene odredaba ove Uredbe, osobe s prebivalištem u jednoj od država članica, utužuju se, bez obzira na njihovo državljanstvo, pred sudovima te države.
2. Na osobe koje nisu državljani države u kojoj imaju prebivalište, primjenjuju se propisi o nadležnosti što važe za tuzemce.

Članak 3.

1. Osobe koje imaju prebivalište na području jedne države članice mogu biti tužene pred sudovima druge države članice samo na osnovi odredaba iz odjela 2. do 7. ovog poglavlja.
2. Osobito se na njih ne primjenjuju pravila unutrašnjeg prava o nadležnosti utvrđena u Dodatku I.

Članak 4.

1. Ako tuženik nema prebivalište u jednoj državi članici, nadležnost sudova svake države članice, uz rezerve iz čl. 22 i 23., utvrđuju se po pravu te države članice.
2. Protiv takvog tuženika, može se svaka osoba s prebivalištem u bilo kojoj državi članici, bez obzira na njezino državljanstvo, pozvati na propise o nadležnosti države svog prebivališta, posebno na one navedene u Dodatku I, jednako kao državljani te države.

2. Odjel

Posebne nadležnosti

Članak 5.

Osoba s prebivalištem u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici:

1. a) ako je predmet postupka ugovor ili zahtjevi iz ugovora, pred sudom mjesta gdje je obveza izvršena ili treba biti izvršena ;

b) za svrhe ove odredbe, ako drugačije nije ugovoreno, mjesto je izvršenja obveze:

- u slučaju prodaje robe, mjesto u državi članici, u kojem je po ugovoru roba isporučena ili treba biti isporučena,

- u slučaju pružanja usluga, mjesto u državi članici, u kojem je po ugovoru usluga izvršena ili treba biti izvršena.

c) primjenjuje se odredba pod (a), ako se ne primjenjuje odredba pod (b);

2. ako se radi o predmetu uzdržavanja, pred sudom mjesta gdje ovlaštenik uzdržavanja ima prebivalište ili redovno boravište, ili u slučaju uzdržavanja o kojem se odlučuje u vezi postupka o osobnom stanju, pred sudom koji je po svom pravu nadležan za takav postupak, osim ako se ta nadležnost zasniva samo na državljanstvu jedne od stranaka;

3. ako se radi o predmetima izvanugovorne odgovornosti ili sličnim predmetima, ili ako su zahtjevi iz takvih radnji predmet postupka, pred sudom mjesta gdje je štetna radnja učinjena ili može biti učinjena 4. ako se radi o tužbi radi naknade štete ili za uspostavljanje prvotnog stanja koja se temelji na djelovanjima koja podliježu kaznenom postupku, pred kaznenim sudom pred kojim je takav postupak pokrenut, ukoliko je taj sud po svom pravu nadležan za građanskopravne predmete;

5. ako se radi o sporovima nastalim iz djelovanja podružnice, agenture ili drugih poslovnih mjesta, pred sudom mjesta gdje se te nalaze;

6. ako je ta osoba u svojstvu osnivača, trustee ili korisnika trusta, koji je osnovan po zakonu ili na osnovi pravnog posla u pismenom obliku ili usmeno uz pismeno uvjerenje, pred sudom države članice gdje trust ima sjedište;

7. ako se radi o sporu o plaćanju spašavanja tereta i pružanja pomoći, koje se traži za takve poslove, pred sudom u čijoj nadležnosti je teret ili odgovarajuće potraživanje vezano uz teret:

a) bilo zaplijenjeno radi osiguranja plaćanja, ili

b) moglo biti zaplijenjeno ali je za to dato jamstvo ili drugo osiguranje;

ta se odredba primjenjuje samo ako se tvrdi da tuženi ima pravo na teretu ili ima potraživanja na teretu ili da je imao takva prava u času spašavanja ili pružanja pomoći.

Članak 6.

Osoba s prebivalištem na području države članice može također biti tužena:

1. ako se više osoba zajedno tuži, pred sudom na čijem području ima prebivalište jedan od tuženika, ako su zahtjevi tako usko povezani da je opravdano zajedno o njima postupati i odlučivati radi izbjegavanja rizika nepomirljivih odluka donesenih u odvojenim postupcima;

2. kao treća osoba, ako se radi o tužbi vezanoj uz garancije ili o intervencijskoj tužbi pred sudom glavnog postupka, osim ako ta tužba nije podnesena samo zato da bi se takvu osobu izuzelo od za nju inače nadležnog suda;

3. ako se radi o protutužbi, koja se zasniva na istom ugovoru ili činjeničnom stanju kao sama tužba, pred sudom pred kojim teče postupak povodom tužbe;
4. ako je ugovor ili zahtjevi iz ugovora predmet postupka te se tužba može povezati s tužbom protiv istog tuženoga radi stvarnih prava na nekretninama, pred sudom države članice u kojoj leži nekretnina.

Članak 7.

Ako je sud neke države članice po ovoj Uredbi nadležan za odlučivanje u postupku radi odgovornosti za iskorištavanje broda, tada je nadležan taj sud, ili drugi sud koji je umjesto njega za to određen po unutrašnjem pravu te države članice, i za tužbe radi ograničenja navedene odgovornosti.

3. Odjel

Nadležnost u predmetu osiguranja

Članak 8.

Nadležnost za tužbe u predmetima osiguranja određuje se, ne dirajući u čl. 4. i 5. t. 5, po ovom odjelu.

Članak 9.

1. Osiguravatelj, s prebivalištem na području jedne države članice, može biti tužen:
 - a) pred sudovima države članice u kojoj ima prebivalište, ili
 - b) u drugoj državi članici, u slučaju podnošenja tužbe nosioca police, osiguranika ili korisnika, pred sudovima područja na kojem tužitelj prebiva,
 - c) ako je on suosiguravatelj, pred sudovima države članice pred kojima je pokrenut postupak protiv glavnog osiguravatelja.
2. Ako osiguravatelj nema prebivalište na području države članice, no u jednoj državi članici ima podružnicu, agenturu ili neko drugo poslovno mjesto, tada se što se tiče sporova iz djelovanja podružnica, agentura ili poslovnih mjesta, smatra da osiguravatelj ima prebivalište na području te države članice.

Članak 10.

Kod osiguranja protiv odgovornosti ili kod osiguranja nekretnina može osiguravatelj biti tužen također pred sudom mjesta na kojem je nastupio štetni događaj. To isto se primjenjuje, kad su i pokretnine i nekretnine osigurane istim ugovorom o osiguranju te su pogođene istim štetnim događajem.

Članak 11.

1. Kod osiguranja od odgovornosti, osiguravatelj može biti pozvan pred sud pred kojim je povodom tužbe oštećenog protiv osiguranika parnica pokrenuta, ako je to dozvoljeno po pravu tog suda.
2. Na tužbu koju podnosi oštećeni neposredno protiv osiguravatelja, primjenjuju se čl. 8., 9. i 10., ukoliko su dopuštene takve neposredne tužbe.
3. Ako je po mjerodavnom pravu za takve neposredne tužbe predviđeno suparničarstvo protiv nosioca police ili osiguranika, isti je sud nadležan i za te osobe.

Članak 12.

1. Ne dirajući u odredbe čl. 11. (3), osiguravatelj može tužiti samo pred sudovima države članice u kojoj tuženi ima prebivalište, bez obzira na to da li se radi o nosiocu police, osiguraniku ili korisniku.
2. Odredbe ovog odjela ne diraju pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim je tužba podignuta u skladu s odredbama ovog odjela.

Članak 13.

Od odredaba ovog odjela može se odstupiti samo sporazumom:

1. ako je sporazum zaključen nakon nastanka spora, ili
2. ako sporazum dozvoljava nosiocu police, osiguraniku ili korisniku pokretanje postupka pred sudovima koji nisu navedeni u ovom odjelu, ili
3. ako je sporazum zaključen između nosioca police i osiguravatelja, koji oba u času zaključenja ugovora imaju prebivalište ili redovno boravište u istoj državi članici, kojim se sporazumom utvrđuje nadležnost sudova te države i za slučaj kad štetni događaj nastupi u inozemstvu, ukoliko takav sporazum nije protivan pravu te države, ili
4. ako je sporazum zaključen s nosiocem police koji nema prebivalište u nijednoj državi članici, osim ako se taj sporazum odnosi na obvezno osiguranje ili na osiguranje nekretnina u jednoj državi članici, ili
5. ako se sporazum odnosi na ugovor o osiguranju, i taj pokriva jedan ili više rizika utvrđenih u čl. 14.

Članak 14.

Rizici što ih navodi čl. 13 (5) su slijedeći:

1. bilo koji gubitak ili šteta
 - a) na pomorskim brodovima, postrojenjima pred obalom i na otvorenom moru ili na zrakoplovima, iz opasnosti nastalih u vezi s njihovom upotrebom u gospodarske svrhe,
 - b) na robi što se prevozi, osim putne prtljage putnika, ukoliko se sastoji ili uključuje prijevoz takvim brodovima ili zrakoplovima;

2. bilo koju odgovornost osim odgovornost za osobne povrede putnika ili gubitke ili štete što se tiču njihove prtljage,
 - a) nastalu povodom korištenja pomorskih brodova, postrojenja ili zrakoplova prema točki. 1.(a), ukoliko je, što se tiče korištenja zrakoplova, po propisima države članice u kojoj je zrakoplov registriran, zabranjen sporazum o nadležnosti za osiguranje takvih rizika,
 - b) za gubitke ili štete uzrokovane robom koja se prevozi u smislu točke 1. (b);
3. bilo koji financijski gubitak u vezi sa iskorištenjem pomorskih brodova, postrojenja ili zrakoplova u skladu s točkom 1.(a), posebno gubitak tereta ili chartera;
4. bilo koji drugi rizik što je u vezi s rizicima navedenim pod točkama 1. do 3.;
5. bez obzira na točke 1. do 4., svi "veliki rizici" što su opisani u Smjernici vijeća 73/239 EEC, dopunjenoj Smjernicom Vijeća 88/ 357 EEC 90/ 618 EEC, uvijek u važećim verzijama.

4. Odjel

Nadležnost u predmetu potrošačkih ugovora

Članak 15.

1. Za tužbe iz ugovora koji je osoba, potrošač, zaključila izvan djelokruga svog zanimanja ili profesije, nadležnost se određuje po ovom odjelu, ne dirajući u čl. 4 i čl. 5, točku 5,
 - a) ako je to ugovor o prodaji pokretnina na otplatu, ili
 - b) ako je to ugovor o zajmu otplativ u ratama ili drugi kreditni posao koji je određen za financiranje prodaje pokretnih stvari, ili
 - c) u svim drugim slučajevima, ako je ugovor zaključen s osobom koja obavlja trgovačku ili profesionalnu djelatnost u državi članici potrošačeva prebivališta ili, na bilo koji način upućuje takvu djelatnost na tu državu članicu ili prema više država uključujući tu državu članicu, te ako ugovor ulazi u polje takve djelatnosti.
2. Ako ugovorna strana s kojom potrošač zaključuje ugovor nema prebivalište na području nijedne države članice no ima u jednoj državi ugovornici podružnicu, agenturu ili neko drugo poslovno mjesto, smatra se da ta stranka, što se tiče sporova iz njihovog poslovanja, ima prebivalište na područje te države.
3. Ovaj se odjel ne primjenjuje na transportne ugovore, osim na ugovore koji za paušalnu cijenu uključuju putovanje i smještaj.

Članak 16.

1. Tužba potrošača protiv druge ugovorne stranke može se podići ili pred sudovima države članice na čijem području ta ugovorna stranka ima prebivalište, ili pred sudovima države članice na čijem području potrošač ima prebivalište.

2. Tužba druge ugovorne strane protiv potrošača može se podići samo pred sudovima države ugovornice na čijem području potrošač ima prebivalište.
3. Ovaj članak ne dira u pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim je tužba podnesena prema odredbama ovog odjela.

Članak 17.

Od odredaba ovog odjela može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je zaključen nakon nastanka spora, ili
2. koji dozvoljava potrošaču podnijeti tužbu sudovima koji nisu navedeni u ovom odjelu, ili
3. koji je zaključen između potrošača i druge ugovorne strane s tim da obje imaju u času zaključenja ugovora prebivalište ili redovno boravište u istoj državi članici, te je utvrđena nadležnost sudova te države, osim ako takav sporazum nije dozvoljen po pravu te države.

5. Odjel

Nadležnost u pojedinačnim ugovorima o radu

Članak 18.

1. U predmetima pojedinačnih ugovora o radu, nadležnost se određuje ovim odjelom ne dirajući čl. 4. i čl. 5., točku 5.
2. Ako posloprimac zaključuje pojedinačni ugovor o radu s poslodavcem koji nema prebivalište u državi članici, ali ima podružnicu, agenciju ili poslovno mjesto u jednoj državi članici, smatra se što se tiče sporova iz djelovanja podružnica, agencija ili poslovnog mjesta, da poslodavac ima prebivalište u toj državi članici.

Članak 19.

Poslodavac s prebivalištem u državi članici može biti tužen:

1. pred sudovima države članice u kojoj prebiva, ili
2. u drugoj državi članici:
 - (a) pred sudovima mjesta gdje posloprimac redovito obavlja rad ili pred sudovima zadnjeg mjesta njegova obavljanja rada, ili
 - (b) ako posloprimac redovno ne obavlja ili nije redovno obavljao rad u nijednoj državi, pred sudovima mjesta gdje se nalazi ili se je nalazilo poslovno mjesto koje je zaposlilo posloprimca.

Članak 20.

1. Poslodavac može podnijeti tužbu samo pred sudovima države članice u kojoj posloprimac prebiva.

2. Odredbe ovog odjela ne utječu na pravo podnošenja protutužbe sudu kojem je, u skladu s ovim odjelom, podnesena tužba.

Članak 21.

Od odredaba ovog odjela može se odstupiti samo sporazumom o nadležnosti:

1. koji je zaključen nakon nastanka spora, ili
2. koji dozvoljava posloprimcu podnošenje tužbe pred sudovima koji nisu utvrđeni ovim odjelom.

6. Odjel

Isključiva nadležnost

Članak 22.

Bez obzira na prebivalište, isključivo su nadležni :

1. za tužbe kojima su predmet stvarna prava na nekretninama, kao i najam i zakup nekretnina, sudovi države članice gdje leže nekretnine. Međutim, za tužbe kojima je predmet najam ili zakup nekretnina što je zaključen za privremeno korištenje najviše za neprekinutih šest mjeseci, sudovi države članice u kojoj tuženik prebiva također su nadležni, ako je najmoprimac/zakupnik fizička osoba te najmodavac/zakupodavaci i najmoprimac/ zakupoprimac prebivaju u istoj državi članici;
2. za tužbe kojima je predmet valjanost, ništavost ili prestanak trgovačkog društva ili druge pravne osobe ili udruženja fizičkih ili pravnih osoba, ili valjanosti odluka njihovih tijela, sudovi države članice na čijem području trgovačko društvo, pravna osoba ili udruženje ima sjedište. Radi utvrđenja tog sjedišta, sud primjenjuje svoja pravila međunarodnog privatnog prava;
3. za tužbe kojima je predmet valjanost upisa u javne registre, sudovi države članice na čijem području se vode ti registri;
4. za tužbe kojima je predmet valjanost patenata, žigova, uzoraka i modela ili sličnih prava koja treba položiti ili registrirati, sudovi države članice na čijem je području zatraženo ili izvršeno polaganje ili registriranje ili se smatra da je izvršeno na osnovi instrumenta Zajednice ili međunarodnog ugovora ;
Ne dirajući u nadležnost na osnovi Konvencije o davanju europskog patenta, potpisane u Münchenu 5. listopada 1973., sudovi svake države članice imaju isključivu nadležnost, bez obzira na prebivalište stranaka, o tužbama što se tiču registracije ili valjanosti europskog patenta izdanog za tu državu;
5. za tužbe vezane uz prisilno izvršenje odluka, sudovi države članice na čijem se području ovrha treba provesti ili gdje je ovrha provedena.

7. Odjel

Sporazum o nadležnosti

Članak 23.

1. Ako su se stranke, od kojih barem jedna ima prebivalište na području jedne države članice, sporazumjele da će sud ili sudovi jedne države članice biti nadležni za rješavanje već nastalog spora ili budućeg spora koji će nastati iz određenog pravnog odnosa, tada je taj sud ili ti sudovi nadležni. Ta nadležnost je isključiva, osim ako se stranke nisu drugačije sporazumjele. Takav sporazum o sudskoj nadležnosti treba biti zaključen :

a) pismeno ili usmeno s pismenim dokazom, ili
b) u obliku koji odgovara praksi što su je stranke međusobno uspostavile, ili
(c) u međunarodnoj trgovini, u obliku što odgovara trgovačkom običaju (usansi) kojeg su stranke poznavale ili trebali poznavati, i kojeg ugovorne stranke takvih vrsta ugovora općenito poznaju i redovito primjenjuju.

2. Svako priopćenje elektronskim putem koje omogućuje trajno bilježenje sporazuma izjednačuje se s pismenim.

3. Ako su takav sporazum zaključile stranke od kojih nijedna nema prebivalište na području jedne države članice, sudovi drugih država članica nisu nadležni za rješavanje njihovih sporova, osim ako se sporazumno određeni sud ili sudovi proglašene nenadležnim.

4. Sud ili sudovi države ugovornice kojima je pismenim dokumentom o osnivanju trusta određena nadležnost, isključivo su nadležni za tužbe protiv osnivača, trustee ili korisnika, ako se radi o odnosima između tih osoba ili o njihovim pravima i obvezama u okviru trusta.

5. Sporazum o sudskoj nadležnosti i odgovarajuće odredbe u pismenom dokumentu o osnivanju trusta nemaju pravni učinak, ako su protivne odredbama čl. 13., 17. ili 21., ili ako se njima isključuje nadležnost sudova koji su na osnovi čl. 22. isključivo nadležni.

Članak 24.

Pored nadležnosti na osnovi drugih odredaba ove Uredbe, sud države članice je nadležan ako se tuženi upusti u postupak. To pravilo ne vrijedi u slučaju kad se tuženi upusti u postupak samo radi osporavanja nadležnosti ili ako je na osnovi čl. 22. isključivo nadležan neki drugi sud.

8. Odjel

Ispitivanje nadležnosti i njene dopuštenosti

Članak 25.

Sud države članice proglašava se po službenoj dužnosti nenadležnim, ako je pred njim pokrenut postupak radi spora za koji su na osnovi čl. 22. isključivo nadležni sudovi druge države članice.

Članak 26.

1. Ako je tuženi koji ima prebivalište u jednoj državi članici tužen pred sudom druge države članice pa se ne upusti u postupak, sud se treba po službenoj dužnosti proglasiti nenadležnim, osim ako se njegova nadležnost temelji na odredbama ove Uredbe.

2. Sud prekida postupak tako dugo dok ne utvrdi da je tuženome bilo moguće podnesak kojim se pokreće postupak odnosno ekvivalentni podnesak tako pravovremeno primiti da je mogao pripremiti obranu, ili da su u tu svrhu poduzete sve potrebne mjere.

3. Članak 19. Uredbe Vijeća br. 1348/2000. od 29. svibnja 2000. o dostavi u državama članicama sudskih i izvansudskih podnesaka u građanskim i trgovačkim stvarima primjenjuje se umjesto stavka 2., ako podnesak kojim se pokreće postupak ili ekvivalentni podnesak treba poslati na osnovi ove Uredbe iz jedne države članice u drugu državu članicu.

4. Ako se ne primjenjuju odredbe Uredbe br. 1348/2000., primjenjuje se članak 15. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih podnesaka u građanskim i trgovačkim predmetima, ako podnesak kojim se pokreće postupak ili ekvivalentni podnesak treba biti poslan na osnovi te Konvencije.

9. Odjel

Litispendencija i koneksni (povezani) postupci

Članak 27.

1. Ako su pred sudovima raznih država članica podnesene tužbe o istom zahtjevu između istih stranaka, sud kojem je kasnije podnesena tužba prekida postupak po službenoj dužnosti sve do trenutka dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je prethodno podnesena tužba.

2. Čim se utvrdi nadležnost suda kojem je prethodno podnesena tužba, sud kojem je kasnije podnesena tužba proglašava se nenadležnim u korist navedenog suda.

Članak 28.

1. Ako su podnesene tužbe koje su povezane pred sudovima različitih država članica, može sud, kojem je tužba kasnije podnesena, prekinuti postupak.

2. Ako prvostupanjski postupci teku, sud pred kojim je kasnije podnesena tužba može se na zahtjev jedne stranke proglasiti nenadležnim, ako je sud pred kojim je najranije pokrenut postupak nadležan za takve tužbe te njegovo pravo dozvoljava povezivanje tužbi.

3. U smislu ovog članka tužbe su povezane, ako između njih postoje tako uske veze da je opravdan zajednički postupak i odluka, kako bi se izbjeglo donošenje proturječnih odluka u odvojenim postupcima.

Članak 29.

Ako za tužbe postoji isključiva nadležnost više sudova, treba se svaki sud, pred kojim nije najprije pokrenut postupak, proglasiti nenadležnim u korist suda pred kojim je najprije pokrenut postupak.

Članak 30.

Za svrhe ovog odjela, smatra se da je pred sudom pokrenut postupak:

1. u času kad je podnesak kojima se pokreće postupak ili ekvivalentni podnesak podnesen sudu, pod pretpostavkom da tužitelj nije kasnije propustio poduzeti što je trebao da se izvrši dostava tuženome, ili

2. ako se podnesak treba dostaviti prije podnošenja sudu, u času kad ga je primio organ odgovoran za dostavljanje, pod pretpostavkom da tužitelj nije kasnije propustio poduzeti što je trebalo da se podnesak dostavi sudu.

10. Odjel

Privremene, uključujući zaštitne mjere

Članak 31.

Od sudova država članica mogu se zahtijevati privremene, uključujući i zaštitne mjere, koje predviđa pravo takve države članice, iako su za odlučivanje o glavnoj stvari po ovoj Uredbi nadležni sudovi druge države članice.

POGLAVLJE III.

PRIZNANJE I IZVRŠENJE

Članak 32.

U smislu ove Uredbe, pod "odlukom" podrazumijeva se svaka odluka suda države članice, bez obzira na njezin naziv kao odluka, uključujući rješenje ili nalog za izvršenje, kao i odluku sudskog službenika o utvrđenju troškova.

1. Odjel

Priznanje

Članak 33.

1. Odluke donesene u državi članici priznaju se u drugim državama članicama; za to se ne traži nikakav posebni postupak.
2. Svaka stranka koja zahtjeva priznanje odluke kao glavno pitanje spora, može na osnovi postupka utvrđenog u 2. i 3. odjelu ovog poglavlja tražiti priznanje odluke.
3. Ako ishod postupka o priznanju pred sudom države članice zavisi od utvrđenja priznanja incidentalnog pitanja, taj sud može odlučiti o priznanju.

Članak 34.

Odluka se ne priznaje:

1. ako bi priznanje bilo očito protivno javnom poretku države u kojoj se traži;
2. ako tuženiku, koji se nije upustio u postupak, nije pravilno dostavljen podnesak kojim se započeo postupak ili ekvivalentni podnesak, ili mu takav podnesak nije tako pravovremeno dostavljen da bi se mogao braniti, osim ako je tuženik propustio započeti postupak za podnošenje pravnog lijeka protiv odluke iako mu je to bilo moguće;
3. ako je odluka nespojiva s drugom odlukom koja je donesena između istih stranaka u državi članici u kojoj se traži priznanje;
4. ako je odluka nespojiva s prethodnom odlukom koja je donesena u drugoj državi članici ili u trećoj državi u sporu o istom zahtjevu i između istih stranaka, ukoliko ta odluka ispunjava potrebne pretpostavke u državi u kojoj se traži priznanje.

Članak 35.

1. Nadalje odluka se ne priznaje, ako bi time bili povrijeđeni propisi 3., 4. i 6. odjela II. poglavlja ili kad se radi o slučaju iz čl. 72.
2. Pri ispitivanju nadležnosti iz prethodnog stavka, sud ili organ države u kojoj se traži priznanje vezan je utvrđenim činjenicama na osnovi kojih je sud države članice porijekla zasnovao svoju nadležnost.
3. Nadležnost suda države porijekla ne smije se ispitivati, osim što se tiče propisa iz stavka 1; odredbe o nadležnosti ne spadaju pod javni poredak iz članka 34. stavka 1.

Članak 36.

Inozemna odluka se ne smije ni pod kakvim okolnostima ispitivati s obzirom na njezin sadržaj.

Članak 37.

1. Sud države članice pred kojim se traži priznanje odluke donesene u drugoj državi članici, može prekinuti postupak, ako je protiv odluke uložen redovni pravni lijek.
2. Sud države članice pred kojim se traži priznanje odluke donesene u Irskoj ili Velikoj Britaniji, može prekinuti postupak, ako je izvršenje odluke u državi gdje je odluka donesena privremeno obustavljeno zbog uloženog pravnog lijeka.

2. Odjel

Ovrha

Članak 38.

1. Odluka donesene u jednoj državi članici koja je u toj državi ovršna, ovršna je u drugoj državi članici, ako je tamo na zahtjev ovlaštenika proglašena ovršnom.
2. Međutim u Ujedinjenom Kraljevstvu, takva je odluka u Engleskoj ili Walesu, Škotskoj ili Sjevernoj Irskoj ovršna, ako je na zahtjev ovlaštenika registrirana za ovrhu u tom dijelu Ujedinjenog Kraljevstva.

Članak 39.

1. Zahtjev se podnosi sudu ili nadležnom organu navedenom u popisu Dodatka II.
2. Mjesna nadležnost određuje se po dužnikovom prebivalištu ili prema mjestu ovrhe.

Članak 40.

1. Za postupak za podnošenje zahtjeva mjerodavno je pravo države u kojoj se traži ovrha.
2. Tražitelj treba dati adresu za potrebe postupka na području suda kojem podnosi zahtjev. Ako pravo države članice u kojoj se traži ovrha ne predviđa takvo davanje adrese, tada tražitelj treba imenovati ovlaštenika za dostavljanje.
3. Zahtjevu se prilažu isprave navedene u članku 53.

Članak 41.

Odluka se proglašava ovršnom bez odgađanja nakon ispunjenja formalnosti iz članka 53. i to bez ispitivanja predviđenih člancima 34. i 35. Ovršenik u tom dijelu postupka nema pravo očitovanja o zahtjevu.

Članak 42.

1. S odlukom koja je donesena o ovršnom zahtjevu bez odgađanja se upoznaje tražitelj u skladu s postupkom koji propisuje pravo države članice u kojoj se traži ovrha.
2. Stranci protiv koje se traži ovrha dostavlja se odluka o ovršnosti zajedno sa odlukom, ako joj ta već nije bila dostavljena.

Članak 43.

1. Protiv odluke o zahtjevu za ovršnost priziv mogu podnijeti obje stanke.
2. Priziv se podnosi sudu navedenom u Dodatku III.
3. O prizivu se rješava u skladu s pravilima kontradiktornog postupka.
4. Ako ovršenik propusti pojaviti se pred prizivnim sudom u postupku povodom pravnog lijeka što ga je podnio tražitelj ovrhe, primjenjuje se članak 26. stavak 2 i 4., čak ako stranka protiv koje se traži ovrha nema prebivalište u državi članici.
5. Protiv odluke o ovršnosti priziv treba podnijeti u roku od mjesec dana od dostave te odluke. Ako osoba protiv koje se traži ovrha ima prebivalište u državi članici u kojoj nije donesena odluka o ovršnosti, rok za priziv su dva mjeseca i teče od dana dostave bilo njoj osobno bilo u njezinom boravištu. Isključeno je produženje tog roka zbog udaljenosti.

Članak 44.

Odluka povodom priziva može se napadati samo prizivom navedenim u Dodatku IV.

Članak 45.

1. Sud kojem je podnesen priziv na osnovi članka 43. i 44., odbija ili ukida odluku o ovršnosti samo iz razloga navedenih u člancima 34. i 35. Odluka se donosi bez odlaganja.
2. Ni u kojem slučaju ne može se ispitivati suština strane odluke.

Članak 46.

1. Sud kojem je po člancima 43. i 44. priziv uložen može, na zahtjev stranke protiv koje se zahtjeva ovrha, prekinuti postupak ako je redovni priziv protiv odluke podnesen u državi članici gdje je donesena odluka ili ako još nije istekao rok za podnošenje takvog priziva; u potonjem slučaju sud može odrediti rok u kojem se može podnijeti takav priziv.
2. Ako je odluka donesena u Irskoj ili u Ujedinjenom Kraljevstvu, tada se smatra redovnim u smislu stavka 1. svaki priziv koji se predviđa u zemlji porijekla.
3. Sud može također uvjetovati ovrhu davanjem osiguranja koje sam određuje.

Članak 47.

1. Ako se odluka treba priznati u skladu s ovom Uredbom, ništa ne sprečava tražitelja da ishodi privremene, uključujući zaštitne mjere u skladu s pravom države članice u kojoj postavlja zahtjev, pri čemu se ne traži donošenje odluke o ovršnosti po članku 41.
2. Odluka o ovršnosti sadrži ovlaštenje tražiti bilo koju zaštitnu mjeru.
3. Za vrijeme trajanja roka za priziv na osnovi članka 43, stavka 5. protiv odluke o ovršnosti te sve dok o takvom prizivu nije odlučeno, nikakva mjera ovrhe se ne može poduzeti osim zaštitne mjere što se tiče imovine stranke protiv koje se traži ovrha.

Članak 48.

1. Ako je stranom odlukom dosuđeno više tužbenih zahtjeva no odluka o ovršnosti ne može se donijeti za sve te zahtjeve, tada sud ili nadležno tijelo donosi odluku o ovršnosti za jedan ili više zahtjeva.
2. Tražitelj ovrhe može zahtijevati donošenje odluke o ovršnosti samo za dio predmeta koji je presuđen.

Članak 49.

Inozemne odluke koje glase na plaćanje kazne, ovršne su u zemlji ovrhe ako je visinu plaćanja kazne konačno utvrdio sud države odluke.

Članak 50.

Ako je tražitelju ovrhe u državi članici u kojoj je donesena odluka dato u potpunosti ili djelomično siromaško pravo ili oslobođenje od snanjanja troškova postupka, tada on uživa u postupcima po ovom odjelu, što se tiče siromaškog prava i oslobađanja od snanjanja troškova postupka, najpovoljniji postupak koji predviđa pravo države ovrhe.

Članak 51.

Stranci koja zahtjeva da se odluka donesena u jednoj državi članici ovrši u drugoj državi članici, zbog svojstva stranca ili zbog nepostojanja tuzemnog prebivališta ili boravišta, ne smije se odrediti davanje osiguranja ili polaganje osiguranja, ma kako se to naziva.

Članak 52.

U postupku izdavanja odluke o ovršnosti ne može se u državi članici u kojoj se traži ovrha nametati plaćanje taksa ili naknada na osnovi vrijednosti zahtjeva.

3. Odjel

Zajedničke odredbe

Članak 53.

1. Stranka koja traži priznanje odluke ili zahtjeva odluku o ovršnosti, treba priložiti primjerak odluke koji zadovoljava pretpostavke potrebne za njenu autentičnost.
2. Stranka koja zahtjeva odluku o ovršnosti prilaže potvrdu navedenu u članku 54., bez da se time dira u članak 55.

Članak 54.

Sud ili nadležni organ države članice u kojoj je odluka donesena izdaje, na zahtjev interesirane stranke, potvrdu koristeći standardni oblik iz Dodatka V. ove Uredbe.

Članak 55.

1. Ako se ne prilaži potvrda navedena u članku 54., sud ili nadležni organ može odrediti rok unutar kojeg treba priložiti potvrdu ili se može zadovoljiti s ispravama jednake vrijednosti, ili pak može osloboditi od prilaganja potvrde, ako drži da nije potrebno daljnje razjašnjenje.
2. Na traženje suda ili nadležnog organa, treba priložiti prijevod isprava. Prijevod treba ovjeriti osoba koja je za to ovlaštena u jednoj od država članica.

Članak 56.

Isprave navedene u članku 53. ili u članku 55, stavak 2, kao i isprava o imenovanju ovlaštenika za dostavljanje, ako je takva izdata, ne trebaju biti legalizirane ni ispunjavati slične formalnosti.

POGLAVLJE IV.

JAVNE ISPRAVE I SUDSKE NAGODBE

Članak 57.

1. Javne isprave, koje su formalno izdane ili registrirane kao javne isprave i ovršne u jednoj državi članici, u drugoj državi članici proglašavaju se ovršnim na zahtjev u skladu s postupkom iz članka 38. i dalje. Sud kojem je priziv uložen po članku 43. ili

članku 44. odbija ili ukida odluku o ovršnosti samo ako bi ovršnost iz javne isprave bila očito protivna javnom poretku države članice u kojoj se traži ovršnost.

2. Sporazumi o obvezama uzdržavanja zaključeni s upravnim vlastima ili koje su oni ovjerali, smatraju se javnim ispravama u smislu stavka 1.

3. Priložena isprava treba ispunjavati potrebne pretpostavke za utvrđenje njene autentičnosti u državi članici njezina izdavanja.

4. Odjel 3. Poglavlja III. primjenjuje se shodno. Nadležni organ države članice u kojoj je javna isprava sastavljena ili registrirana, izdaje na zahtjev interesirane stranke potvrdu koristeći standardni oblik iz Dodatka VI. ove Uredbe.

Članak 58.

Nagodbe zaključene tijekom postupka pred sudom, koje su u državi članici zaključenja ovršne, ovršne su i u državi u kojoj se traži ovrha pod istim pretpostavkama kao javne isprave. Sud ili nadležni organ države članice u kojoj je sudska nagodba zaključena, izdaje na zahtjev interesirane stranke potvrdu koristeći standardni oblik iz Dodatka V. ove Uredbe.

POGLAVLJE V.

OPĆE ODREDBE

Članak 59.

1. Za odlučivanje o tome da li stranka ima prebivalište na području države članice pred čijim sudovima je pokrenut postupak, sud primjenjuje svoje unutrašnje pravo.

2. Ako stranka nema prebivalište u državi članici pred čijim sudovima je pokrenut postupak, tada sud, ako odlučuje o tome da li stranka ima prebivalište u drugoj državi članici, primjenjuje pravo te države.

Članak 60.

1. Za svrhu ove Uredbe, trgovačko društvo, druga pravna osoba ili udruženja fizičkih ili pravnih osoba, imaju prebivalište u mjestu u kojem imaju:

- a) statutarno sjedište, ili
- b) glavnu upravu, ili
- c) glavno poslovno mjesto.

2. Što se tiče Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, statutarno sjedište znači registrirani ured ili, ako takav ne postoji, mjesto osnivanja ili, ako takvo mjesto nigdje ne postoji, mjesto po čijem je pravu osnovano.

3. Za određivanje da li trust ima prebivalište u državi članici pred čijim sudovima je pokrenut postupak, sud primjenjuje pravila svog međunarodnog privatnog prava.

Članak 61.

Ne dirajući u povoljnije odredbe unutrašnjeg prava država, osobe s prebivalištem u državi članici koje su kazнено gonjene pred kaznenim sudovima druge države članice čiji nisu državljani za kazнено djelo što nije namjerno izvršeno, mogu braniti kvalificirane osobe čak ako se osobno ne pojavljuju. Međutim sud pred kojim je pokrenut postupak može odrediti osobno pojavljivanje; u slučaju nepojavljivanja, odluka donesena povodom građanske tužbe bez da je osoba imala mogućnost organiziranja obrane ne treba se ni priznati ni ovršiti u drugoj državi članici.

Članak 62.

U Švedskoj, kod sumarnih postupaka radi donošenja odluka o plaćanju (betalningsfäreläggande) i pomoći (handräckning), izraz "sudovi" uključuje Švedski ovršni ured (kronofogdemyndighet).

Članak 63.

1. Osoba s prebivalištem u Luxembourggu protiv koje je pokrenut postupak pred sudom države članice na osnovi članka 5. stavak 1., može odbiti podvrgavanje nadležnosti tog suda, ako je krajnje mjesto isporuke robe pružanje usluga u Luxembourggu.
2. Ako je na osnovi stavka 1. krajnje mjesto isporuke robe ili pružanja usluga u Luxembourggu, svaki sporazum o nadležnosti da bi bio valjan treba biti pismen ili pismeno dokazan u smislu članka 23. stavak 1. (a).
3. Odredbe ovog članka se ne primjenjuju na ugovore o pružanju financijskih sluga.
4. Odredbe ovog članka primjenjuju se kroz razdoblje od šest godina od stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 64.

1. U postupcima u sporovima o novčanoj naknadi ili drugim uvjetima pružanja usluga između zapovjednika broda i posade pomorskih brodova registriranih u Grčkoj ili u Portugalu, sud države članice utvrđuje da li je diplomatski ili konzularni predstavnik zadužen za brod bio obaviješten o sporu. Sud može djelovati čim je taj predstavnik obaviješten.
2. Odredbe ovog članka primjenjuju se kroz razdoblje od šest godina od stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 65.

1. Nadležnost utvrđena u člancima 6., stavak 2. i 11. povodom tužbi o odgovornosti za garancije ili tužbi intervencije, ne postoji u Njemačkoj i Austriji. Osoba s prebivalištem u drugoj državi članici može biti tužena pred sudovima:

- a) u Njemačkoj, na osnovi članka 68. i 72. do 74. zakona o građanskom postupku što se tiče obavještanja treće stranke,
- b) u Austriji, na osnovi članka 21. zakona o građanskom postupku što se tiče obavještanja treće stranke.

2. Odluke donesena u drugim državama članicama na osnovi članka 6. stavak 2. i članka 11. priznaju se i ovršuju u Njemačkoj i Austriji u skladu s III. Poglavljem. Također se priznaje svaki učinak odlukama donesenim u tim državama koje one mogu imati na treće osobe primjenom odredaba stavka 1.

POGLAVLJE VI.

PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 66.

1. Ova Uredba se primjenjuje samo na pokrenute pravne postupke i na isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane kao javne isprave nakon njezinog stupanja na snagu.

2. Međutim ako je u državi članici porijekla pokrenut postupak prije stupanja na snagu ove Uredbe, odluka donesena poslije tog dana priznaje se i ovršuje u skladu s III. Poglavljem,

- a) ako je postupak u državi članici porijekla pokrenut nakon stupanja na snagu Bruxelleske ili Luganske konvencije kako u državi članici porijekla tako i u državi članici gdje je podnesen zahtjev;
- b) u svim drugim slučajevima, ako se nadležnost zasniva na pravilima koja odgovaraju onima bilo iz II. Poglavlja ili konvencija zaključenih između države članice porijekla i države članice gdje je zahtjev podnesen, a ta su pravila bila na snazi kad je postupak pokrenut.

VIII. POGLAVLJE

KONAČNE ODREDBE

Članak 73.

Najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ove Uredbe, Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Gospodarskom i socijalnom vijeću izvješće o

primjeni ove Uredbe. Izvješću se prilažu, po potrebi, prijedlozi prilagodbe ove Uredbe.

Članak 74.

1. Države članice obavještavaju Komisiju o tekstovima izmjena lista utvrđenih u Dodacima I. do IV. Komisija shodno usklađuje te Dodatke.

Članak 76.

Ova Uredba stupa na snagu 1. ožujka 2002.

Ova Uredba je obvezatna u cjelini i neposredno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.

DODATAK I.

ODREDBE O NADLEŽNOSTI UTVRĐENE U ČLANCIMA 3. STAVAK 2. I U ČLANKU 4. STAVAK 2.

Odredbe o nadležnosti utvrđene u članku 3. stavak 2. i članku 4. stavak 2. su sljedeće:

- u Belgiji, članak 15. Građanskog zakonika (Code civil/Burgerlijk Wetboek) i članak 638. zakona o parničnom postupku (Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek),
- u Njemačkoj, članak 23. zakona o parničnom postupku (Zivilprozessordnung),
- u Grčkoj, članak 40. zakona o parničnom postupku,
- u Francuskoj, članci 14. i 15. Građanskog zakonika,
- u Irskoj, pravila koja omogućuju da se nadležnost zasnuje na dostavi tuženome isprave kojim se pokreće postupak za vrijeme njegove privremene nazočnosti u Irskoj,
- u Italiji, članci 3. i 4. zakona br. 218 od 31. svibnja 1995.,
- u Luxembourg, članci 14. i 15. Građanskog zakonika,
- u Nizozemskoj, članci 126. (3) i 127. zakona o parničnom postupku (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering),
- u Austriji, članak 99. zakona o sudskoj nadležnosti (Jurisdiktionsnorm),
- u Portugalu, članak 65. i 65A zakona o parničnom postupku (Codigo de Processo Civil) i članak 11. zakona o radnom postupku (Codigo de Processo de Trabalho),
- u Finskoj, druga, treća i četvrta rečenica prvog stavka 10. poglavlja zakona o sudskom postupku (oikeudenkäymiskaari/rättengångsbalken),

- u Švedskoj, prva rečenica 1. stavka 3. odjela 10. poglavlja zakona o sudskom postupku (rättegångsbalken),
- u Ujedinjenom Kraljevstvu: pravila koja omogućuju zasnivanje nadležnosti na:

- a) dostavljanju tuženome isprave kojim se pokreće postupak za vrijeme njegove privremene nazočnosti u Ujedinjenom Kraljevstvu; ili
- b) postojanju imovinske vrijednosti tuženoga u Ujedinjenom Kraljevstvu; ili
- c) tužiteljevoj zapljeni (seizure) imovine što se nalazi u Ujedinjenom Kraljevstvu.

DODATAK II.

Sudovi ili nadležna tijela kojima se može podnijeti zahtjev utvrđen u članku 39. jesu slijedeći:

- u Belgiji, "tribunal de premiere instance" ili "rechtbank van eerste aanleg", ili "erstinstanzliches Gericht",
- u Njemačkoj, predsjedniku odjela "Landesgericht",
- u Grčkoj, "Μουομελές Πρωτοδικείο"
- u Španjolskoj, "Juzgado de Primera Instancia",
- u Francuskoj, predsjedniku "tribunal de grande instance",
- u Irskoj, "High Court",
- u Italiji, "corte d' appello",
- u Luxembourgu, predsjedniku "tribunal d' arrondissement",
- u Nizozemskoj, predsjedniku "arrondissementsrechtbank",
- u Austriji, "Bezirksgericht",
- u Portugalu, "Tribunal de Comarca",
- u Finskoj, "kaeraejaeioikeus/tingsraett",
- u Švedskoj, "Svea hovraett",
- u Ujedinjenom Kraljevstvu:

a) u Engleskoj i Welesu, "High Court of Justice", ili u slučaju odluke o uzdržavanju, "Magistrate's Court" putem "Secretary of State",

b) u Škotskoj, "Court of Session" ili u slučaju odluke o uzdržavanju, "Sheriff Court" putem "Secretary of State",

c) u Sjevernoj Irskoj, "High Court of Justice" ili u slučaju odluke o uzdržavanju, "Magistrate's Court" putem "Secretary of State",

d) u Gibraltaru, Vrhovni sud Gibraltara, ili u slučaju odluke o uzdržavanju, glavnom tužitelju (Attorney General) Gibraltara.

DODATAK III.

Sudovi kojima se po članku 43. stavak 2. može podnijeti priziv su slijedeći:

- u Belgiji,

(a) što se tiče tuženika: "tribunal de premiere instance" ili "rechtbank van eerste aanleg" ili "erstinstanzliches Gericht",

(b) što se tiče podnosioca zahtjeva, "cour d'appel" ili "hof van beroep",

- u Njemačkoj, "Oberlandesgericht",

- u Grčkoj, "Εφετείο"

- u Španjolskoj, "Adiencia Provincial",

- u Francuskoj, "cour d'appel",

- u Irskoj, "High Court",

- u Italiji, "corte d'appello",

- u Luxembourggu, "Cour superieure de Justice", kao prizivnoj instanci u građanskim predmetima,

- u Nizozemskoj,

a) što se tiče tuženika: "arrondissementsrechtbank",

b) što se tiče podnosioca zahtjeva: "gerechtshof",

- u Austriji, "Bezirksgericht",

- u Portugalu, "Tribunal da Relacao",

- u Finskoj, "hovioikeus/hovraett",

- u Švedskoj, "Svea hovrätt",

- u Ujedinjenom Kraljevstvu:

a) u Engleskoj i Welesu, "High Court of Justice", ili u slučaju odluka o uzdržavanju, "Magistrate's Court",

b) u Škotskoj, "Court of Session" ili u slučaju odluka o uzdržavanju, "Sheriff Court",

c) u Sjevernoj Irskoj, "High Court of Justice" ili u slučaju uzdržavanja, "Magistrate's Court",

d) u Gibraltaru, "Supreme Court of Gibraltar", ili u slučaju uzdržavanja, "Magistrates' Court"

DODATAK IV.

Prizivi koji se mogu podnijeti na osnovi članka 44. su slijedeći:

- u Belgiji, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Italiji, Luxembourggu i Nizozemskoj - kasaciona žalba (an appeal in cassation; Kassationbeschwerde),

- u Njemačkoj, "Rechtsbeschwerde",

- u Irskoj, pravni lijek ograničen na pravna pitanja, pred "Supreme Court",

- u Austriji, "Revisionsrekurs",

- u Portugalu, pravni lijek ograničen na pravna pitanja,
- u Finskoj, priziv se podnosi "korkein oikeus/hoegsta domstolen",
- u Švedskoj, priziv se podnosi "Hoegsta domstolen",
- u Ujedinjenom Kraljevstvu, jedini pravni lijek ograničen na pravna pitanja.

DODATAK V.

POTVRDA UTVRĐENA U ČLANKU 54. I 58 UREDBE O NADLEŽNOSTI I SUDSKOJ NAGODBI

1. Država članica porijekla

2. Sud ili nadležno tijelo koje izdaje svjedodžbu:
 - 2.1. Ime
 - 2.2. Adresa
 - 2.3. Tel./fax/mail

3. Sud koji je donio odluku/odobrio sudsku nagodbu *
 - 3.1. Vrsta suda
 - 3.2. Mjesto suda

4. Odluka/sudska nagodba *
 - 4.1. Datum
 - 4.2. Poslovni broj
 - 4.3. Stranke odluke/sudske nagodbe *
 - 4.3.1. Ime/imena tužitelja
 - 4.3.2. Ime/imena tuženog/tuženih
 - 4.3.3. Ime/imena drugih stranaka, ako ih ima
 - 4.4. Datum uručenja podneska kojim se pokreće postupak, ako je odluka donesena zbog izostanka (judgment was given in default of appearance)
 - 4.5. Tekst odluke/sudske nagodbe * koji se prilaže ovoj svjedodžbi.

5. Imena stranaka kojima je pružena pravna pomoć.

Odluka/sudska nagodba * je ovršna u državi članici porijekla (članak 38. i 58. Uredbe) protiv:

Ime:

Sastavljeno u, dana

Potpisi/ili pečat

DODATAK VI.

POTVRDA UTVRĐENA ČLANKOM 57. STAVAK 4. UREDBE O JAVNIM ISPRAVAMA

1. Država članica porijekla
2. Nadležno tijelo koje izdaje svjedodžbu
 - 2.1. Ime
 - 2.2. Adresa
 - 2.3. Tel./fax/mail
3. Tijelo koje je ovjеровilo ispravu (ako je takav slučaj)
 - 3.1. Tijelo koje je sastavljalo javnu ispravu
 - 3.1.1. Ime i određivanje tijela
 - 3.1.2. Mjesto tijela
 - 3.2. Tijelo koje je registriralo javnu ispravu (ako je takav slučaj)
 - 3.2.1. Vrsta tijela
 - 3.2.2. Mjesto tijela
4. Javna isprava
 - 4.1. Opis javne isprave
 - 4.2. Datum
 - 4.2.1. na koji je isprava sastavljena
 - 4.2.2. ako je različit na koji je isprava registrirana
 - 4.3. Poslovni broj
 - 4.4. Stranke isprave
 - 4.4.1. Ime vjerovnika
 - 4.4.2. Ime dužnika
5. Tekst ovršne obveze kao što je priložen svjedodžbi

Javna je isprava ovršna protiv dužnika u državi članici porijekla (članak 57. stavak 1. Uredbe).

Sastavljeno u dana

Potpis i/ili pečat

32012R1215 20.12.2012. SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE L 351/1

UREDBA (EU) BR. 1215/2012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 12. PROSINCA 2012. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU SUDSKIH ODLUKA U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM STVARIMA (PREINAČENA)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 67. stavak 4. i članak 81. stavak 2. točke (a), (c) i (e),
uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora (1),
u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom (2),
budući da:

(1) Dana 21. travnja 2009. Komisija je usvojila izvješće o primjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (3). Iz izvješća proizlazi da je općenito provođenje ove Uredbe zadovoljavajuće, ali da je poželjno poboljšati primjenu određenih njenih odredaba, dalje olakšati slobodni protok presuda i dodatno poboljšati pristup pravosuđu. Budući da su potrebne brojne promjene ove Uredbe, zbog jasnoće je potrebno da ona bude preinačena.

(2) Na svom zasjedanju u Bruxellesu dana 10. i 11. prosinca 2009., Europsko je vijeće doneslo novi višegodišnji program pod nazivom „Stockholmski program – otvorena i sigurna Europa koja služi i štiti građane” (4). U Stockholmskom programu Europsko vijeće smatra da je potrebno u razdoblju koje je navedeno u Programu nastaviti s ukidanjem svih posrednih mjera (egzekvatura). U isto vrijeme ukidanje egzekvature treba biti popraćeno brojnim osiguranjima.

(3) Unija si je postavila za cilj održavanje i razvoj područja slobode, sigurnosti i pravosuđa, između ostalog, olakšavanjem pristupa pravosuđu, posebno načelom uzajamnog priznavanja sudskih i izvansudskih odluka u građanskim stvarima. S ciljem postupne uspostave tog područja, Unija usvaja mjere u vezi pravosudne suradnje u građanskim stvarima koje imaju prekogranične učinke, posebno ako je potrebno za valjano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(4) Određene razlike između nacionalnih pravila koja reguliraju nadležnost i priznavanje presuda, onemogućavaju nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Odredbe o jedinstvenim pravilima o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim

stvarima, te osiguravanju brzog i jednostavnog priznavanja i izvršenja sudskih odluka donesenih u državi članici neophodni su.

(5) Takve odredbe spadaju u područje pravosudne suradnje u građanskim stvarima u smislu članka 81. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 289

(1) SL C 218, 23.7.2011., str. 78.

(2) Stajalište Europskog parlamenta od 20. studenoga 2012. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 6. prosinca 2012.

(3) SL L 12, 16.1.2001., str. 1.

(4) SL C 115, 4.5.2010., str. 1.

(6) Zbog postizanja cilja slobodnog protoka sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potrebno je i primjereno da pravila koja uređuju nadležnost i priznavanje i izvršenje sudskih odluka budu uređena pravnim instrumentom Unije koji je obvezujući i izravno primjenjiv.

(7) Dana 27. rujna 1968. tadašnje države članice Europskih zajednica postupajući prema članku 220. četvrtoj alineji Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice, zaključile su Konvenciju iz Bruxellesa o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, koja je naknadno izmijenjena konvencijama o pristupanju toj Konvenciji novih država članica (1) (dalje u tekstu: „Konvencija iz Bruxellesa iz 1968.“). Dana 16. rujna 1988. tadašnje države članice Europskih zajednica i neke države EFTA-e zaključile su Lugansku konvenciju o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (2) („Luganska konvencija iz 1988.“) koja je usporedna konvencija Konvenciji iz Bruxellesa iz 1968. Luganska konvencija iz 1988. za Poljsku je počela važiti dana 1. veljače 2000.

(8) Dana 22. prosinca 2000. Vijeće je donijelo Uredbu (EZ) br. 44/2001 koja zamjenjuje Konvenciju iz Bruxellesa iz 1968 u pogledu državnih područja država članica na koje se odnosi UFEU, između država članica osim Danske. Odlukom Vijeća 2006/325/EZ (3), Zajednica je sklopila sporazum s Danskom kojim se osigurava primjena odredaba Uredbe (EZ) br. 44/2001 u Danskoj. Luganska konvencija iz 1988. izmijenjena je Konvencijom o nadležnosti i priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (4), potpisanom u Luganu 30. listopada 2007. od strane Zajednice, Danske, Islanda, Norveške i Švicarske („Luganska konvencija iz 2007.“).

(9) Konvencija iz Bruxellesa iz 1968. nastavlja se primjenjivati na državna područja država članica koja spadaju u teritorijalno područje primjene te Konvencije i koja su isključena iz ove Uredbe sukladno članku 355. UFEU.

(10) Područje primjene ove Uredbe trebalo bi obuhvaćati sve glavne građanske i trgovačke stvari, osim određenih točno utvrđenih stvari, posebno, obveze uzdržavanja, koje bi trebalo isključiti iz područja primjene ove Uredbe nakon donošenja Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka i suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja (5).

(11) Za potrebe ove Uredbe sudovi država članica trebali bi uključivati sudove koji su zajednički za više država članica, kao što je Sud Beneluksa kada ostvaruje nadležnost u stvarima koje spadaju u područje primjene ove Uredbe. Stoga, odluke koje ti sudovi donesu bi se trebale priznavati i izvršavati u skladu s ovom Uredbom.

(12) Ova se Uredba ne bi trebala primjenjivati na arbitražu. Ništa iz ove Uredbe ne bi trebalo sprečavati sudove država članica pred kojima je pokrenut postupak u stvari u pogledu koje su stranke sklopile arbitražni sporazum, da upute stranke na arbitražu, da zastanu s postupkom ili obustave postupak, da ispituju je li arbitražni ugovor ništav, neprovediv ili neizvršiv, u skladu s njihovim nacionalnim pravom.

Odluka suda države članice o tome je li arbitražni sporazum ništav, neprovediv ili neizvršiv, ne bi trebala biti predmetom primjene pravila o priznavanju i izvršenju iz ove Uredbe, neovisno o tome je li sud odlučivao o tom pitanju kao o glavnom ili prethodnom pitanju.

S druge strane, ako sud države članice prilikom ostvarivanja nadležnosti prema ovoj Uredbi ili prema nacionalnom pravu, utvrdi da je arbitražni ugovor ništav, neprovediv ili neizvršiv, to ne sprečava priznavanje odluke suda o glavnoj stvari ili, ovisno o slučaju, izvršenje u skladu s ovom Uredbom. Ovo ne dovodi u pitanje nadležnost sudova država članica da odlučuju o priznavanju i izvršenju arbitražnih odluka u skladu s Konvencijom o priznavanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka, potpisanoj u New Yorku 10. lipnja 1958. („Njujorška konvencija iz 1958.”), koja ima prednost pred ovom uredbom.

Ova se Uredba ne primjenjuje na tužbe ili sporedne postupke koji se odnose na, posebno, uspostavu arbitražnih sudova, ovlasti arbitara, provođenje arbitražnog postupka ili drugim aspektima tog postupka, ni na koju tužbu ili presudu u vezi poništenja, revizije, žalbe, priznavanja ili izvršenja arbitražne odluke. HR 290 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

(1) SL L 299, 31.12.1972., str. 32., SL L 304, 30.10.1978., str. 1., SL L 388, 31.12.1982., str. 1., SL L 285, 3.10.1989., str. 1., SL C 15, 15.1.1997., str. 1. Za pročišćeni tekst vidjeti SL C 27, 26.1.1998., str. 1.

(2) SL L 319, 25.11.1988., str. 9.

(3) SL L 120, 5.5.2006., str. 22.

(4) SL L 147, 10.6.2009., str. 5.

(5) SL L 7, 10.1.2009., str. 1.

(13) Među postupcima na koje se primjenjuje ova Uredba i državnim područjima država članica mora postojati povezanost. Sukladno tome, zajednička se pravila o nadležnosti moraju, u načelu, primjenjivati ako tuženik ima domicil u državi članici.

(14) Na tuženika koji nema domicil u državi članici općenito se primjenjuju nacionalna pravila o nadležnosti koja su važeća na državnom području države članice suda pred kojim je pokrenut postupak.

Međutim, s ciljem osiguranja zaštite potrošača i zaposlenih, radi zaštite nadležnosti sudova država članica u situacijama u kojima imaju isključivu nadležnost i zbog poštivanja autonomije stranaka, određena pravila o nadležnosti iz ove uredbe trebala bi se primjenjivati bez obzira na domicil tuženika.

(15) Pravila o nadležnosti trebala bi biti što je moguće više predvidiva i zasnovana na načelu da se nadležnost općenito temelji na domicilu tuženika. Nadležnost bi uvijek trebala postojati na temelju toga, osim u nekim točno određenim slučajevima u kojima glavni predmet spora ili autonomija stranaka jamče drukčije povezane čimbenike. Samostalno se mora utvrditi domicil pravne osobe, kako bi se zajednička pravila učinila transparentnijima i izbjegli sukobi nadležnosti.

(16) Pored domicila tuženika, trebale bi postojati alternativne osnove nadležnosti temeljene na uskoj povezanosti između suda i tužbe ili zbog olakšavanja pravilnog sudovanja. Postojanje uske povezanosti trebalo bi osigurati pravnu sigurnost i spriječiti mogućnost da tuženik bude tužen pred sudom države članice u vezi kojeg mu nije bilo moguće razumno predvidjeti. Važno je, posebno u slučajevima u vezi izvanugovornih obveza koje nastaju iz povrede privatnosti i osobnih prava, uključujući klevetu.

(17) Vlasnik kulturnog predmeta, kako je definiran u članku 1. stavku 1. Direktive Vijeća 93/7/EEZ od 15. ožujka 1993. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih iz državnog područja države članice (1) trebao bi imati mogućnost prema ovoj Uredbi pokrenuti postupak u pogledu građanske tužbe za povrat, temeljen na

vlasništvu, takvog kulturnog predmeta baštine pred sudovima mjesta gdje se kulturni predmet nalazio u vrijeme pokretanja postupka. Taj postupak ne bi trebao dovoditi u pitanje postupak pokrenut prema Direktivi 93/7/EEZ.

(18) U pogledu osiguranja, u potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu, slabija stranka bi trebala biti zaštićena pravilima o nadležnosti koja su povoljnija za njene interese od općih pravila.

(19) Autonomija ugovornih stranaka, osim u slučaju osiguranja, u potrošačkim ugovorima i ugovorima o radu gdje je autonomija u pogledu utvrđivanja nadležnih sudova dozvoljena samo u smanjenom opsegu, trebala bi se poštovati zbog isključivih osnova nadležnosti iz ove Uredbe.

(20) Pitanje o tome je li sporazum o izboru nadležnog suda o izboru suda ili sudova države članice ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti trebalo bi presuditi u skladu s pravom države članice suda ili sudova utvrđenih sporazumom, uključujući pravila o sukobu zakona te države članice.

(21) U interesu usklađenog sudovanja, potrebno je smanjiti mogućnost sličnih postupaka i osigurati da se ne donose proturječne odluke u različitim državama članicama. Trebao bi postojati jasan i učinkovit mehanizam rješavanja slučajeva litispendinga i povezanih tužbi, te za sprječavanje problema koja proizlaze iz nacionalnih različitosti u vezi određivanja trenutka za koji se smatra da je postupak započeo. U smislu ove Uredbe, taj trenutak bi se trebao utvrditi autonomno.

(22) Međutim, s ciljem poboljšanja učinkovitosti sporazuma o isključivoj nadležnosti i izbjegavanja zlorabi procesnih ovlaštenja potrebno je utvrditi odstupanje od općeg pravila litispendinga radi zadovoljavajućeg rješavanja konkretne situacije u kojoj može doći do pokretanja usporednih postupaka. To je situacija kada sud koji sporazumom o isključivoj nadležnosti nije određen kao nadležan započne s postupkom, a određeni sud naknadno započne postupak o istom predmetu spora između istih stranaka. U tom slučaju, sud koji je prvi započeo postupak trebao bi zastati s postupkom, čim je pokrenut postupak pred određenim sudom sve do trenutka dok taj sud ne izjavi da temeljem sporazuma o isključivoj nadležnosti nije nadležan. ovo je kako bi se osiguralo da, u takvoj situaciji, određeni sud ima prvenstvo odlučivanja o valjanosti sporazuma i o tome u kojoj se mjeri sporazum primjenjuje na spor koji se pred tim sudom vodi. Određeni sud bi trebao imati mogućnost voditi postupak bez obzira je li sud koji nije određen između stranaka odlučio zastati s postupkom. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 291

(1) SL L 74, 27.3.1993., str. 74.

Ova Iznimka ne bi trebala pokrivati slučajeve kada su stranke sklopile suprotne sporazume o isključivoj nadležnosti suda ili kada je pred sudom određenim u sporazumu o isključivoj nadležnosti najprije pokrenut postupak. U tim bi se slučajevima trebalo primjenjivati opće pravilo o litispendenciji iz ove Uredbe.

(23) Ova bi Uredba trebala omogućiti prilagodljiv mehanizam koji sudovima država članica omogućava saznanje o postupcima u tijeku pred sudovima trećih država, uzimajući u obzir posebno mogućnost priznavanja i izvršenja presude treće države u konkretnoj državi članici prema pravu te države članice i pravilno sudovanje.

(24) Vodeći računa o pravilnom sudovanju, sud dotične države članice trebao bi ocijeniti sve okolnosti slučaja kojeg razmatra. Te okolnosti mogu uključivati vezu između činjenica slučaja i stranaka i konkretne treće države., fazu postupka u kojoj je predmet u trećoj državi u vrijeme pokretanja postupka pred sudom države članice te može li se očekivati presuda suda treće države u razumnom vremenu.

Ocjena također može uključivati razmatranje pitanja ima li sud treće države isključivu nadležnost u konkretnom slučaju u okolnostima kada bi sud države članice trebao imati isključivu nadležnost.

(25) Koncept privremenih, uključujući mjere osiguranja, trebao bi uključivati, primjerice, zaštitne mjere koje za cilj imaju pribavljanje informacija ili očuvanje dokaza iz članka 6. i 7. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o izvršenju prava intelektualnog vlasništva (1). On ne bi trebao uključivati mjere koje nisu mjere osiguranja, kao što su mjere kojim se određuje saslušanje svjedoka. To ne bi smjelo dovesti u pitanje primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (2).

(26) Uzajamno povjerenje u sudovanje u Uniji opravdava načelo da bi se sudske odluke donesene u državi članici trebale priznati u svim državama članicama bez potrebe provođenja posebnog postupka. Nadalje, cilj skraćivanja trajanja prekograničnih sporova te smanjenje troškova njihova vođenja, opravdavaju ukidanje potvrde o izvršnosti prije izvršenja u zamoljenoj državi članici. Slijedom toga, potrebno je sudsku odluku donesenu pred sudom države članice smatrati kao da je donesena pred sudom zamoljene države članice.

(27) Zbog slobodnog protoka sudskih odluka trebalo bi sudsku odluku donesenu u državi članici priznati i izvršiti u drugoj državi članici i onda kada je donesena protiv osobe koja nema domicil u nekoj od država članica.

(28) Ako sudska odluka sadrži mjeru ili nalog koji nije poznat u pravu zamoljene države članice, ta mjera ili nalog, uključujući pravo koje je u njima sadržano, trebali bi

u mjeri u kojoj je moguće, biti prilagođeni onome što je prema pravu te države članice jednako po učincima i dovodi do sličnih ciljeva. Kako i prema čemu se prilagodbe treba obaviti, utvrđuje svaka država članica.

(29) Izravno izvršenje u zamoljenoj državi članici sudske odluke koja je donesena u drugoj državi članici bez potvrde o izvršnosti, ne bi trebalo ugroziti poštivanje prava na obranu. Stoga, osoba protiv koje se traži izvršenje trebala bi moći uložiti zahtjev za odbijanje priznanja ili izvršenja sudske odluke, ako smatra da postoji neki od razloga za odbijanje priznanja. To bi trebalo uključivati razloge da osoba nije bila u mogućnosti pripremiti svoju obranu jer je sudska odluka donesena zbog izostanka u građanskom postupku povezanim s kaznenim postupkom. Također bi trebalo uključivati razloge na koje se moguće pozvati na temelju sporazuma između zamoljene države članice i treće države, a koji je zaključen na temelju članka 59. Konvencije iz Bruxellesa 1968.

(30) Stranka koja osporava izvršenje sudske odluke donesene u drugoj državi članici bi trebala moći da se u mjeri u kojoj je moguće i u skladu s pravnim sustavom zamoljene države članice pozove, u istom postupku, pored razloga za odbijanje koji su predviđeni ovom Uredbom, na razloge za odbijanje dostupne u nacionalnom pravu i unutar rokova utvrđenih tim pravom.

Priznavanje sudske odluke trebalo bi, međutim, odbiti, samo ako postoji jedan ili više razloga za odbijanje iz ove Uredbe. HR 292 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11
(1) SL L 157, 30.4.2004., str. 45.

(2) SL L 174, 27.6.2001., str. 1.

(31) Tijekom pobijanja izvršenja sudske odluke, trebalo bi pred sudovima zamoljene države članice moguće tijekom cijelog postupka, uključujući svaki prigovor, biti moguće da se dozvoli izvršenje, osim u slučaju ograničenja izvršenja ili davanja osiguranja.

(32) Kako bi se obavijestilo osobu protiv koje se traži izvršenje sudske odluke donesene u drugoj državi članici, potvrda utvrđena ovom Uredbom, kojoj je, prema potrebi, priložena sudska odluka, dostavlja se toj osobi u razumnom roku prije prve mjere izvršenja. U tom kontekstu, prva mjera izvršenja bi trebala značiti prva mjera izvršenja nakon takve dostave.

(33) Ako privremene, uključujući mjere osiguranja naloži sud koji ima nadležnost u pogledu glavne stvari, njihov slobodan protok trebao bi biti zajamčen temeljem ove Uredbe. Međutim, privremene, uključujući mjere osiguranja, koje je odredio takav sud bez da je pozvao na sud tuženika ne bi trebalo priznati niti izvršiti prema ovoj Uredbi, osim ako sudska odluka koja sadrži mjeru nije dostavljena prije izvršenja. To ne bi

trebalo sprečavati priznavanje i izvršenje tih mjera temeljem nacionalnog prava. Ako privremene, uključujući mjere osiguranja, naloži sud koji nema nadležnost u pogledu glavne stvari, učinak bi tih mjera trebalo ograničiti, temeljem ove Uredbe, na državno područje te države članice.

(34) Treba se osigurati kontinuitet između Konvencije iz Bruxellesa iz 1968., Uredbe (EZ) br. 44/2001 i ove Uredbe, a u tom cilju potrebno je donijeti i prijelazne odredbe. Isti se zahtjev za kontinuitetom primjenjuje u pogledu tumačenja Suda Europske unije o Konvenciji iz Bruxellesa iz 1968. i uredbama koje je zamjenjuju.

(35) Poštivanje međunarodnih obveza koje su preuzele države članice znači da ova Uredba ne bi trebala utjecati na konvencije koje se odnose na posebna pitanja, a kojih su države članice stranke.

(36) Ne dovodeći u pitanje obveze država članica prema Ugovorima, ova Uredba ne bi trebala utjecati na primjenu bilateralnih sporazuma između treće države i države članice koji su sklopljeni prije datuma stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 44/2001 koja se odnosi na pitanja uređena ovom Uredbom.

(37) Zbog osiguravanja da se potvrde koje se koriste u vezi s priznavanjem ili izvršenjem sudskih odluka, ažuriraju se vjerodostojne isprave i sudske nagodbe iz ove Uredbe, a ovlast donošenja akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebalo bi prenijeti na Komisiju u pogledu izmjena priloga I. i II. ovoj Uredbi. Osobito je važno da Komisija provodi odgovarajuća savjetovanja tijekom svog pripremnog rada, uključujući na razini stručnjaka. Komisija bi trebala prilikom pripreme i izrade delegiranih akata osigurati istovremeni, pravovremeni i odgovarajući prijenos važnih dokumenata Europskom parlamentu i Vijeću.

(38) Ova Uredba poštuje temeljna prava i načela priznata u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, posebno prava na učinkoviti pravni lijek i na pravično suđenje koja su zajamčena člankom 47. Povelje.

(39) Kako cilj ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, određenom u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom razmjernosti, određenom u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje tog cilja.

(40) Ujedinjena Kraljevina i Irska, u skladu s člankom 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske, koji je priložen UEU-u, i tadašnjem Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, sudjelovale su u donošenju i primjeni Uredbe (EZ) br. 44/2001. U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u,

Ujedinjena Kraljevina i Irska obavijestile su o svojoj želji da sudjeluju u donošenju i primjeni ove Uredbe.

(41) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske priloženom UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe, ona ju ne obvezuje niti se na nju primjenjuje, ne dovodeći u pitanje mogućnost da Danska primjenjuje izmjene Uredbe (EZ) br. 44/2001 sukladno članku 3. Sporazuma od 19. listopada 2005. između Europske zajednice i Kraljevine Danske o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (1),HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 293

(1) SL L 299, 16.11.2005., str. 62.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

1. Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima, bez obzira na vrstu suda. Ne proteže se posebno na financijske, carinske ili upravne predmete ili na odgovornost države za radnje i propuste u izvršavanju javnih ovlasti (acta iure imperii).

2. Ova se Uredba na primjenjuje:

(a) osobna stanja i pravnu i poslovnu sposobnost fizičkih osoba, stvarna prava koja proizlaze iz bračnog odnosa ili odnosa za koji se prema pravu koje se primjenjuje na takav odnos smatra odnosom s učincima sličnim braku;,

(b) stečaj, postupke u vezi likvidacije nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postupke prisilnog poravnanja ili slične postupke;

(c) socijalno osiguranje;

(d) arbitražu;

(e) obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbinskog srodstva;

(f) oporuke i nasljeđivanje, uključujući obveze uzdržavanja koje nastaju na temelju smrti.

Članak 2.

U smislu ove Uredbe:

(a) „sudska odluka” znači svaka odluka koju je donio sud države članice, bez obzira kako se naziva, uključujući nalog, naredbu, odluku ili nalog o izvršenju, kao i odluku o utvrđivanju troškova, koju izdaje sudski službenik.

U smislu poglavlja III. „sudska odluka” uključuje privremene, uključujući i mjere osiguranja koje naloži sud koji na temelju ove Uredbe ima nadležnost u pogledu glavne stvari. To ne uključuje privremene, uključujući mjere koje osiguranja nalaže sud koji nije pozvao tuženika, osim ako je sudska odluka koja sadrži mjeru dostavljena tuženiku prije izvršenja;

(b) „sudska nagodba” znači nagodba koju je odobrio sud države članice ili koja je sklopljena pred sudom države članice tijekom postupka;

(c) „vjerodostojna isprava” znači isprava koja je formalno sastavljena ili registriran kao vjerodostojna isprava u državi članici porijekla i čija vjerodostojnost:

i. se odnosi na potpis i sadržaj isprave; te

ii. je utvrđena od strane javnog tijela ili drugog tijela ovlaštenog u tu svrhu;

(d) „država članica porijekla” znači država članicu u kojoj je, ovisno o slučaju, sudska odluka donesena, potvrđena ili zaključena sudska nagodba ili formalno sastavljena ili registrirana vjerodostojna isprava;

(e) „zamoljena država članica” znači država članica u kojoj se zahtijeva priznavanje sudske odluke ili u kojoj se zahtijeva izvršenje sudske odluke, sudske nagodbe ili vjerodostojne isprave;

(f) „sud porijekla” znači sud koji je donio sudsku odluku čije se priznavanje ili izvršenje zahtijeva.

Članak 3.

U smislu ove Uredbe izraz „sud” uključuje sljedeća tijela u mjeri u kojoj imaju nadležnost u stvarima iz područja primjene ove Uredbe:

(a) u Mađarskoj, u skraćenim postupcima u vezi platnih naloga (fizetési meghagyásos eljárás), javni bilježnici (közjegyző);

(b) u Švedskoj u skraćenim postupcima u vezi platnih naloga (betalningsföreläggande) i pomoć kod izvršenja (handräckning): služba za izvršenje (Kronofogdemyndigheten).HR 294 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

POGLAVLJE II.

NADLEŽNOST

ODJELJAK I.

Opće odredbe

Članak 4.

1. Podložno ovoj Uredbi, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice.

2. Na osobe koje nisu državljani države članice u kojoj imaju domicil primjenjuju se pravila o nadležnosti koja se primjenjuju na državljane te države članice.

Članak 5.

1. Osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice, samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.

2. Posebno, pravila o nacionalnoj nadležnosti, o kojima Komisiju u skladu s točkom (a) članka 76. stavka 1. obavješćuju države članice, ne primjenjuju se na osobe iz stavka 1.

Članak 6.

1. Ako tuženik nema domicil u državi članici, nadležnost sudova države članice se, u skladu s člankom 18. stavkom 1., člankom 21. stavkom 2. i člancima 24. i 25., utvrđuje pravom te države članice.

2. Svaka osoba s domicilom u državi članci može se, bez obzira na njezino državljanstvo, u pogledu takvog tuženika, u toj državi članici pozvati na pravila o nadležnosti koja su tamo na snazi, posebno ona o kojima su države članice dužne obavijestiti Komisiju sukladno točki (a) članka 76. stavka 1., na isti način kao i državljani te države članice.

ODJELJAK 2.

Posebna nadležnost

Članak 7.

Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici:

1. (a) u stvarima povezanim s ugovorom, pred sudom mjesta izvršenja konkretne obveze;

(b) za potrebe ove odredbe, te ako nije drukčije dogovoreno, mjesto izvršenja konkretne obveze je:

— u slučaju prodaje robe, mjesto u državi članici u kojoj je roba dostavljena ili trebala biti dostavljena sukladno ugovoru,

— u slučaju pružanja usluga, mjesto u državi članici u kojoj su usluge pružene ili trebale biti pružene sukladno ugovoru;

(c) ako se ne primjenjuje točka (b), primjenjuje se točka (a);

2. u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima pred sudom mjesta u kojem je nastala ili može nastati štetna radnja;

3. u pogledu građanske tužbe za naknadu štete ili povrat u prijašnje stanje koja se temelji na djelu zbog kojeg se pokreće kazneni postupak, u mjeri u kojoj taj sud ima nadležnost prema vlastitom pravu voditi parnični postupak;

4. u pogledu građanske tužbe za povrat, temeljene na vlasništvu, kulturnog predmeta kako je definiran u točki 1. članka 1. Direktive 93/7/EEZ, koju je podnijela osoba koja zahtijeva vraćanje tog predmeta, pred sudom mjesta u kojem se predmet nalazi u trenutku pokretanja postupka;

5. u pogledu spora koji nastaje iz poslovanja podružnice, predstavništva ili druge poslovne jedinice pred sudom mjesta u kojem se nalazi ta podružnica, predstavništvo ili poslovna jedinica;

6. u pogledu spora protiv osnivača, upravitelja ili ovlaštenika trusta nastalog na temelju zakona ili pisanog instrumenta ili utemeljenog usmeno i zabilježenog u pisanom obliku, pred sudovima države članice u kojoj je domicil trusta;

7. u pogledu spora u vezi plaćanja naknade za spašavanje tereta, pred sudom pod čijom nadležnošću je predmetni teret:

(a) zadržan zbog osiguranja plaćanja; ili

(b) mogao biti zadržan ali je dano osiguranje ili drugo jamstvo;

uz uvjet da se ova odredba primjenjuje samo ako se tvrdi da tuženik ima pravo na teretu ili da ga je imao u vrijeme njegova spašavanja. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 295

Članak 8.

Osoba koja ima domicil u državi članici, može također biti tužena:

1. ako je ona jedan od više tuženika, pred sudom mjesta u kojem jedan od njih ima domicil, ako su tužbeni zahtjevi međusobno tako usko povezani da ih je brže za saslušati i o njima odlučiti zajedno, kako bi se izbjegla opasnost od proturječnih sudskih odluka koje bi nastale u odvojenim postupcima;
2. kao treća strana u postupku zbog jamstva ili u bilo kojem postupku protiv treće strane, pred sudom na kojemu je pokrenut prvotni postupak, osim ako je postupak pokrenut isključivo s ciljem izuzimanja te osobe iz nadležnosti suda koji bi bio nadležan u njezinome slučaju;
3. ako je riječ o protutužbi koja proizlazi iz istog ugovora ili činjeničnog stanja kao i prvotna tužba, pred sudom na kojemu je u tijeku prvotni postupak;
4. u stvarima koji se odnose na ugovor, ako se tužba može povezivati s tužbom protiv istog tuženika u stvarima koji se odnose na stvarna prava na nekretnine, pred sudom države članice u kojoj se nalazi nekretnina.

Članak 9.

Ako je u skladu s ovom Uredbom sud države članice nadležan za postupke koje se odnose na odgovornost zbog korištenja broda, taj sud ili bilo koji drugi zamjenski sud, utvrđen unutarnjim pravom, nadležan je za odlučivanje u sporovima za ograničavanje takve odgovornosti.

ODJELJAK 3.

Nadležnost u stvarima koje se odnose na osiguranje

Članak 10.

U stvarima koje se odnose na osiguranje, nadležnost se utvrđuje ovim odjeljkom, ničime ne dovodeći u pitanje odredbe članka 4. i članka 5. točke 5.

Članak 11.

1. Osiguravatelj s domicilom u državi članici može biti tužen:

(a) pred sudovima države članice u kojoj ima domicil;

(b) u drugoj državi članici, u slučaju tužbi koje podnose ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik osiguranja, pred sudovima mjesta u kojem tužitelj ima domicil; ili

(c) ako je suosiguravatelj, pred sudovima države članice u kojoj je započet postupak protiv glavnog osiguravatelja.

2. Osiguravatelj koji nema domicil u državi članici, ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, u sporovima koji proizlaze iz poslovanja podružnice, predstavništva ili poslovne jedinice, smatra se da ima domicil u toj državi članici.

Članak 12.

U pogledu osiguranja od odgovornosti ili osiguranja nepokretne imovine, osiguravatelj može također biti tužen pred sudom u mjestu u kojem se dogodila štetna radnja. Isto se primjenjuje ako su pokretna i nepokretna imovina obuhvaćene istom policom osiguranja i obje su pogođene istim događajem.

Članak 13.

1. U pogledu osiguranja od odgovornosti, osiguravatelj također može, ako to dopušta pravo suda, sudjelovati u postupku koji je oštećena stranka pokrenula protiv osiguranika.

2. Članci 10., 11. i 12. primjenjuju se na tužbe koje podigne oštećena stranka izravno protiv osiguravatelja, ako je takva izravna tužba dopuštena.

3. Ako pravo koje uređuje izravne tužbe predviđa da ugovaratelj osiguranja ili osiguranik budu obuhvaćeni istom tužbom, za njih nadležan isti sud.

Članak 14.

1. Ne dovodeći u pitanje članak 13. stavak 3., osiguravatelj može pokrenuti postupak samo pred sudovima države članice u kojoj tuženik ima domicil, bez obzira je li ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik.

2. Odredbe ovog odjeljka ne utječu na pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim u skladu s ovim Odjeljkom teče prvotni postupak.

Članak 15.

Od odredaba ovog odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon nastanka spora;

2. koji omogućuje ugovaratelju osiguranja, osiguraniku ili korisniku pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u ovom odjeljku;

3. koji je sklopljen između ugovaratelja osiguranja i osiguravatelja, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju domicil ili uobičajeno boravište u istoj državi članici, i koji ima za učinak prenošenje nadležnosti na sudove te države članice čak i ako se štetni događaj dogodio u inozemstvu, pod uvjetom da takav sporazum nije suprotan pravu te države članice; HR 296 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

4. koji je zaključen s ugovarateljem osiguranja koji nema domicil u državi članici, osim ako je osiguranje obvezno ili se odnosi na nekretnine u državi članici; ili

5. koji se odnosi na ugovor o osiguranju u mjeri u kojoj pokriva jedan ili više rizika iz članka 16.

Članak 16.

Točka 5. članka 15. odnosi se na sljedeće rizike:

1. svaki gubitak ili štetu na:

(a) morskim plovilima, pučinskim objektima ili onima na otvorenom moru ili na zrakoplovu, koji su posljedica rizika povezanih s njihovim korištenjem u gospodarske svrhe;

(b) robi u provozu, osim putničke prtljage, ako se provoz sastoji od prijevoza ili uključuje prijevoz tim plovilima ili zrakoplovom;

2. svaku odgovornost, osim tjelesne povrede putnika, gubitka ili oštećenja njihove prtljage:

(a) koja proizlazi iz korištenja ili upravljanja plovilima, objektima ili zrakoplovom iz točke 1. podtočke (a), ako u slučaju posljednjeg, pravo države članice u kojoj je takav zrakoplov registriran ne zabranjuje sporazume o nadležnosti koji se odnose na osiguranje od takvih rizika;

(b) za gubitak ili štetu koju je prouzročila roba u provozu, kako je opisano u točki 1. podtočki (b);

3. svaki financijski gubitak povezan s korištenjem ili upravljanjem plovilima, objektima ili zrakoplovom iz točke 1. podtočke (a), posebno gubitak tereta ili čartera;

4. svaki rizik ili interes povezan s nekim od onih iz točaka 1. do 3.;

5. neovisno o točkama 1. do 4., sve „velike rizike”, kako su utvrđeni u Direktivi 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (1).

ODJELJAK 4.

Nadležnost za potrošačke ugovore

Članak 17.

1. U pitanjima u vezi ugovora kojeg sklapa osoba, potrošač, u svrhu koja se može smatrati da je izvan njegove profesionalne ili gospodarske djelatnosti, nadležnost se utvrđuje ovim Odjeljkom, ne dovodeći u pitanje članak 6. i točku 5. članka 7., ako:

(a) je riječ o ugovoru o kupoprodaji robe s obročnom otplatom cijene;

(b) je riječ o ugovoru o zajmu s obročnom otplatom ili o ugovoru o bilo kakvom drugom obliku kredita, sklopljenim za financiranje prodaje robe; ili

(c) u svim drugim slučajevima, ako je ugovor sklopljen s osobom koja obavlja trgovačku ili profesionalnu djelatnost u državi članici u kojoj potrošač ima domicil, ili ako na bilo koji način usmjerava svoje djelatnosti u tu državu članicu ili više država uključujući tu državu članicu, ugovor spada u okvir te djelatnosti.

2. Ako potrošač sklopi ugovor sa strankom koja nema domicil u državi članici ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, za tu se stranku u sporovima koji proizlaze iz poslovanja te podružnice, predstavništva ili poslovne jedinice smatra da ima domicil u toj državi članici.

3. Ovaj se odjeljak ne primjenjuje na ugovor o prijevozu, osima ako se ne radi o ugovoru u kojem je u cijenu uračunata kombinacija prijevoza i smještaja.

Članak 18.

1. Potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne stranke bilo pred sudovima države članice u kojoj ta stranka ima domicil, ili, neovisno o domicilu druge stranke, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil.

2. Druga ugovorna stranka može pokrenuti postupak protiv potrošača samo pred sudovima države članice u kojoj potrošač ima domicil.

3. Ovaj članak ne utječe na pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim, u skladu s ovim Odjeljkom, teče prvotni postupak. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 297

(1) SL L 335, 17.12.2009., str. 1.

Članak 19.

Od odredaba ovog odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon nastanka spora;
2. koji omogućuje potrošaču pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u ovom odjeljku; ili
3. koji je sklopljen između potrošača i druge ugovorne stranke, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju domicil ili uobičajeno boravište u istoj državi članici i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države članice, pod uvjetom da taj sporazum nije suprotan pravu te države članice.

ODJELJAK 5.

Nadležnost za pojedinačne ugovore o radu

Članak 20.

1. U stvarima koje se odnose na pojedinačne ugovore o radu, nadležnost se određuje ovim Odjeljkom, ne dovodeći u pitanje članak 6., točku 5. članka 7., te u slučaju postupka protiv poslodavca, točku 1. članak 8.
2. Kada zaposlenik sklapa pojedinačni ugovor o radu s poslodavcem koji nema domicil u državi članici ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, u sporovima koji proizlaze iz poslovanja te podružnice, predstavništva ili poslovne jedinice, smatra se da poslodavac ima domicil u toj državi članici.

Članak 21.

1. Poslodavac s domicilom u državi članici može biti tužen:
 - (a) pred sudom države članice u kojoj ima domicil; ili
 - (b) u drugoj državi članici:

- i. pred sudom mjesta u kojem ili iz kojeg zaposlenik redovno obavlja svoj rad ili pred sudom zadnjeg mjesta u kojem je tako radio; ili
- ii. ako zaposlenik redovno ne obavlja ili nije obavljao svoj rad u jednoj te istoj zemlji, pred sudom mjesta u kojima se nalazi ili se nalazila poslovna jedinica koja ga je zaposlila.

2. Poslodavac koji nema domicil u državi članici može biti tužen pred sudom države članice u skladu s točkom (b) stavka 1.

Članak 22.

1. Poslodavac može pokrenuti postupak samo pred sudom države članice u kojoj zaposlenik ima domicil.

2. Odredbe ovog odjeljka ne utječu na pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim, u skladu s ovim odjeljkom, teče prvotni postupak.

Članak 23.

Od odredaba ovog odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon nastanka spora;
2. koji omogućuje zaposleniku pokretanje postupka pred sudom različitim od onog koji je naveden u ovom odjeljku.

ODJELJAK 6.

Isključiva nadležnost

Članak 24.

Sljedeći sudovi države članice imaju isključivu nadležnost, neovisno o domicilu stranaka:

1. u postupcima čiji su predmet stvarna prava na nekretninama ili najam/zakup nekretnina, sudovi države članice u kojoj se nekretnina nalazi.

Međutim, u postupcima čiji je predmet najam/zakup nekretnine zaključeni radi privremene privatne uporabe na najduže šest uzastopnih mjeseci, sudovi države članice u kojoj tuženik ima domicil također imaju nadležnost, ako je najmodavac/zakupnik fizička osoba, te da najmodavac/zakupodavac i najmodavac/zakupnik imaju domicil u istoj državi članici;

2. u postupcima čiji je predmet valjanost osnivanja, ništavost ili prestanak trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba ili udruženja fizičkih ili pravnih osoba ili valjanost odluka njihovih tijela, sudovi države članice u kojoj trgovačko društvo, pravna osoba ili udruženje imaju svoje sjedište. Radi utvrđivanja sjedišta, sud primjenjuje svoja pravila međunarodnog privatnog prava;

3. u postupcima čiji je predmet valjanost upisa u javne registre, sudovi države članice u kojoj se vodi registar; HR 298 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

4. u postupcima u vezi registracije ili valjanosti patenata, žigova, dizajna ili drugih sličnih prava koje je potrebno deponirati ili registrirati, neovisno o tome je li pitanje pokrenuto na temelju tužbe ili prigovora, sudovi države članice kojima je podnesen zahtjev za deponiranje ili registraciju, u kojoj je deponiranje ili registracija izvršena ili se pod uvjetima iz instrumenta Unije ili međunarodne konvencije smatra da su izvršeni.

Ne dovodeći u pitanje nadležnost Europskog ureda za patente prema Konvenciji o dodjeli europskih patenata koja je potpisana 5. listopada 1973. u Münchenu, sudovi svake države članice imaju isključivu nadležnost u postupcima za registraciju ili valjanost svakog europskog patenta koji je dodijeljen za tu državu članicu;

5. u postupcima koji se odnose na izvršenje sudskih odluka, sudovi države članice u kojoj je sudska odluka izvršena ili treba biti izvršena.

ODJELJAK 7.

Prorogacija nadležnosti

Članak 25.

1. Ako su se stranke neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice. Ta nadležnost je isključiva osim ako su se stranke drukčije sporazumjele. Sporazum o nadležnosti se sklapa:

(a) u pisanom obliku ili se potvrđuje u pisanom obliku;

(b) u obliku koji je u skladu s praksom koja je ustaljena među strankama;

(c) u međunarodnoj trgovini, u obliku koji je u skladu s običajima koji su poznati strankama ili bi im morali biti poznati, a koji su opće poznati u međunarodnoj trgovini i

redovito ih poštuju stranke ugovora iste vrste u okviru trgovine o kojoj je riječ.

2. Svaka komunikacija elektroničkim sredstvima koja omogućuje trajni zapis sporazuma smatra se jednaka „pisanom obliku”.

3. Sud ili sudovi države članice kojima je dodijeljena nadležnost na temelju akta o osnivanju trusta imaju isključivu nadležnost u postupcima pokrenutima protiv osnivača, upravitelja ili korisnika ako je riječ o odnosima tih osoba ili njihovih prava ili obveza u okviru trusta.

4. Sporazumi ili odredbe akta o osnivanju trusta kojima se dodjeljuje nadležnost nemaju pravnu snagu ako su suprotni člancima 15., 19. i 23., ili ako isključuju nadležnost sudova koji na temelju članka 24. imaju isključivu nadležnost.

5. Sporazum o nadležnosti koji je dio ugovora, smatra se sporazumom neovisnim od drugih uvjeta ugovora.

Valjanost sporazuma o nadležnosti ne može se osporavati samo zbog nevaljanosti ugovora.

Članak 26.

1. Osim nadležnosti koja proizlazi iz drugih odredaba ove Uredbe, nadležan je sud države članice pred kojim se tuženik upušta u postupak. Ovo se pravilo ne primjenjuje ako se tuženik upustio u postupak kako bi osporavao nadležnost ili ako je drugi sud isključiva nadležan temeljem članka 24.

2. U stvarima iz odjeljaka 3., 4. i 5. u kojima je tuženik imatelj ugovaratelj osiguranja, osiguranik, korisnik ugovora o osiguranju, oštećena stranka, potrošač ili zaposlenik, sud, prije utvrđivanja nadležnosti prema stavku 1., osigurava da je tuženik obaviješten o svom pravu osporavanja nadležnosti suda i o posljedicama upuštanja ili neupuštanja u postupak.

ODJELJAK 8.

Razmatranje nadležnosti i dopustivosti

Članak 27.

Ako je pred sudom države članice pokrenut postupak koji se prvenstveno tiče stvari za koju su nadležni sudovi druge države temeljem članka 24., taj se sud po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.

Članak 28.

1. Ako je tuženik koji ima domicil u državi članici tužen pred sudom druge države članice, te se nije upustio u postupak, sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim, osim ako njegova nadležnost ne proizlazi iz odredaba ove Uredbe. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 299

2. Sud zastaje s postupkom na ono vrijeme koje je potrebno da se utvrdi je li tuženiku bilo omogućeno pravodobno zaprimiti pismeno kojim se pokreće postupak ili slično pismeno kako bi mu se omogućilo pripremiti obranu ili poduzeti potrebne korake u tom smjeru.

3. Članak 19. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) (1) primjenjuje se umjesto stavka 2. ovog članka, ako je pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno trebalo poslati iz jedne države članice u drugu sukladno ovoj Uredbi.

4. Ako se ne primjenjuje Uredba (EZ) br. 1393/2007, primjenjuje se članak 15. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima, ako je pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno trebalo poslati u inozemstvo sukladno toj Konvenciji.

ODJELJAK 9.

Litispendencija i povezani postupci

Članak 29.

1. Ne dovodeći u pitanje članak 31. Stavak 2., ako su pred sudovima različitih država članica pokrenuti postupci u pogledu istog predmeta spora između istih stranaka, svaki sud, osim onog koji je prvi pokrenuo postupak, po službenoj dužnosti zastaje s postupkom sve dok se ne utvrdi nadležnost suda koji je prvi pokrenuo postupak.

2. U slučajevima iz stavka 1., na zahtjev suda pred kojim je pokrenut postupak povodom spora, svaki drugi sud pred kojim je pokrenut postupak bez odgode obavješćuje prethodni sud o datumu pokretanja postupka u skladu s člankom 32.

3. Ako se utvrdi nadležnost suda koji je prvi pokrenuo postupak, svaki sud osim tog suda se proglašava se nenadležnima u korist tog suda.

Članak 30.

1. Ako povezani postupci teku pred sudovima različitih država članica, svaki sud osim suda koji je prvi pokrenuo postupak može zastati s postupkom.

2. Ako teče postupak pred sudom koji je prvi pokrenuo postupak koji je prvostupanjski sud, svaki drugi sud može također, na zahtjev jedne od stranaka, odbiti nadležnost ako sud koji je prvi pokrenuo postupak nadležan u stvarima o kojima je riječ te ako njegovo pravo omogućuje spajanje postupaka.

3. Za potrebe ovog članka, postupci se smatraju povezanim ako među njima postoji toliko bliska veza da postoji interes da se odvijaju zajedno i da bude donesena jedna sudska odluka, kako bi se izbjegla opasnost donošenja proturječnih sudskih odluka zbog vođenja odvojenih postupaka.

Članak 31.

1. Ako je za odlučivanje isključivo nadležno više sudova, svaki sud osim suda koji je prvi započeo postupak proglašava se nenadležnim u korist tog suda.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 26., ako postupak pokrene sud države članice kojem je sporazumom iz članka 25. dodijeljena isključiva nadležnost, svaki sud druge države članice prekida postupak do trenutka kada se sud koji je pokrenuo postupak na temelju sporazuma proglasi nenadležnim temeljem sporazuma.

3. Ako sud koji je određen u sporazumu utvrdi nadležnost u skladu sa sporazumom, svaki sud druge države članice proglašava se nenadležnim u korist tog suda.

4. Stavci 2. i 3. ne primjenjuju se na stvari iz odjeljaka 3., 4. i 5., ako je tužitelj ugovaratelj osiguranja, osiguranik, korisnik ugovora o osiguranju, oštećena stranka, potrošač ili zaposlenik, te ako sporazum nije valjan prema odredbama iz ovih odjeljaka.

Članak 32.

1. U svrhu ovog odjeljka smatra se da je sud pokrenuo postupak:

(a) u trenutku kada je pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno predano sudu, pod uvjetom da tužitelj nije nakon toga propustio poduzeti korake koje je trebao poduzeti za potrebe dostave pismena tuženiku; ili

(b) ako se pismeno mora dostaviti prije podnošenja sudu, u trenutku kada ga je zaprimilo tijelo odgovorno za dostavu, pod uvjetom da tužitelj nije nakon toga propustio poduzeti korake koje je trebao poduzeti radi podnošenja pismena sudu.

Tijelo odgovorno za dostavu iz točke (b) prvo je tijelo koje zaprima pismeno koje se dostavlja.

(1) SL L 324, 10.12.2007., str. 79.

2. Sud ili tijelo odgovorno za dostavu iz stavka 1., bilježi datum podnošenja pismena kojim se pokreće postupak ili jednakovrijednog pismena ili datum primitka pismena koje treba dostaviti.

Članak 33.

1. Kada se nadležnost temelji na članku 4. ili na člancima 7., 8. ili 9., a pred sudom treće države teče postupak u vrijeme kada je pred sudom države članice pokrenut postupak u vezi s istim predmetom spora i između istih stranaka kao što je postupak pred sudom treće države, sud države članice može zastati s postupkom, ako:

(a) se očekuje da sud treće države donese odluku koju je moguće priznati i, prema potrebi, izvršiti u toj državi članici; i

(b) sud države članice smatra da je zastoj postupka potreban zbog pravilnog sudovanja.

2. Sud države članice može nastaviti postupak u svako doba, ako:

(a) se s postupkom pred sudom treće države zastalo ili je prekinut;

(b) sud države članice smatra da postupak pred sudom druge države članice vjerojatno neće biti okončan u razumnom roku; ili

(c) je nastavak postupka potreban zbog pravilnog sudovanja.

3. Sud države članice obustavlja postupak, ako je postupak pred sudom treće države okončan i donesena je sudska odluka koju je moguće priznati i, prema potrebi, izvršiti u toj državi članici.

4. Sud države članice primjenjuje ovaj članak na zahtjev jedne od stranaka ili, ako je to moguće prema nacionalnom pravu, po službenoj dužnosti.

Članak 34.

1. Kada se nadležnost temelji na članku 4. ili na člancima 7., 8. ili 9., a pred sudom treće države teče postupak u vrijeme kada je pred sudom države članice pokrenut postupak koji je povezan s postupkom pred sudom treće države, sud države članice može zastati s postupkom, ako:

(a) je svrhovito zajedno raspraviti i odlučiti o povezanim predmetima kako bi se izbjegla opasnost od proturječnih sudskih odluka koje proizlaze iz odvojenih postupaka;

(b) se očekuje da će sud treće države donijeti sudsku odluku koju je moguće priznati i, prema potrebi, izvršiti u toj državi članici; te

(c) sud države članice smatra da je zastoj postupka potreban zbog pravilnog sudovanja.

2. Sud države članice može nastaviti s postupkom u svakom trenutku, ako:

(a) sud države članice smatra da više ne postoji opasnost od proturječnih sudskih odluka;

(b) se s postupkom pred sudom treće države zastalo ili je obustavljen;

(c) sud države članice smatra da postupak pred sudom treće države vjerojatno neće biti okončan u razumnom roku; ili

(d) je nastavak postupka potreban radi pravilnog sudovanja.

3. Sud države članice može obustaviti postupak, ako je postupak pred sudom države članice okončan i ako je donesena sudska odluka koju je moguće priznati i, prema potrebi, izvršiti u toj državi članici.

4. Sud države članice primjenjuje ovaj članak na zahtjev jedne od stranaka ili, ako je to moguće prema nacionalnom pravu, po službenoj dužnosti.

ODJELJAK 10.

Privremene mjere, uključujući i mjere osiguranja

Članak 35.

Sudovima države članice može se podnijeti zahtjev za takve privremene, uključujući mjere osiguranja, koje su dostupne prema pravu te države članice, čak i kada sudovi druge države članice imaju nadležnost u pogledu glavne stvari. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 301

POGLAVLJE III.

PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE

ODJELJAK I.

Priznavanje

Članak 36.

1. Sudska odluka donesena u državi članici priznaje se u drugim državama članicama bez zahtijevanja posebnog postupka u tu svrhu.
2. Svaka zainteresirana stranka može, u skladu s postupkom iz pododjeljka 2. odjeljka 3. zahtijevati donošenje odluke o tome da ne postoje razlozi za odbijanje priznanja iz članka 45.
3. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o rješavanju prethodnog pitanja o odbijanju priznanja, za to je pitanje nadležan taj sud.

Članak 37.

1. Stranka koja se želi u državi članici pozvati na odluku donesenu u drugoj državi članici podnosi:

(a) primjerak sudske odluke koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti; i

(b) potvrdu izdanu sukladno članku 53.

2. Sud ili tijelo pred kojim se poziva na sudsku odluku donesenu u drugoj državi članici može, ako je potrebno, zahtijevati od stranke koja se poziva na sudsku odluku da dostavi, u skladu s člankom 57., prijevod ili transliteraciju sadržaja potvrde iz točke

(b) stavka 1. Sud ili tijelo može zahtijevati od stranke da dostavi prijevod sudske odluke umjesto prijevoda sadržaja potvrde, ako nije u mogućnosti nastaviti s postupkom bez tog prijevoda.

Članak 38.

Sud ili pred kojim se poziva na sudsku odluku donesenu u drugoj državi članici može prekinuti postupak, u cijelosti ili djelomično, ako:

(a) se sudska odluka pobija u državi članici porijekla; ili

(b) je podnesen zahtjev za donošenje odluke da ne postoje razlozi za odbijanje priznanja iz članka 45. ili za odluku da treba odbiti priznanje na temelju jednog od tih razloga.

ODJELJAK 2.

Izvršenje

Članak 39.

Sudska odluka donesena u državi članici koja je izvršna u toj državi članici, izvršna je u drugim državama članicama bez zahtijevanja potvrde o izvršnosti.

Članak 40.

Izvršna sudska odluka po samom zakonu uključuje ovlast za poduzimanje svih mjera osiguranja predviđenih pravom zamoljene države članice.

Članak 41.

1. Podložno odredbama ovog odjeljka, postupak za izvršenje sudskih odluka donesenih u drugoj državi članici uređen je pravom zamoljene države članice. Sudska odluka donesena u državi članici koja je izvršna u zamoljenoj državi članici izvršava se pod istim uvjetima kao i sudska odluka donesena u zamoljenoj državi članici.

2. Neovisno o stavku 1., razlozi za odbijanje ili prekid izvršenja prema pravu zamoljene države članice primjenjuju se u mjeri u kojoj nisu nespojivi s razlozima iz članka 45.

3. Stranka koja zahtijeva izvršenje sudske odluke donesene u drugoj državi članici ne mora imati poštansku adresu u zamoljenoj državi članici. Ta stranka također ne mora imati ovlaštenog predstavnika u zamoljenoj državi članici, osim ako je takav predstavnik obvezan, bez obzira na državljanstvo ili domicil stranaka.

Članak 42.

1. U svrhu izvršenja u državi članici sudske odluke donesene u drugoj državi članici, podnositelj zahtjeva podnosi nadležnom tijelu izvršenja:

(a) primjerak sudske odluke koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti; i

(b) potvrdu izdanu sukladno članku 53., kojom se potvrđuje da je sudska odluka izvršna i koja sadrži sažetak sudske odluke kao i, prema potrebi, bitne informacije o troškovima postupka koji se naknađuju i izračunu kamata. HR 302 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

2. U svrhu izvršenja u državi članici sudske odluke donesene u drugoj državi članici kojom se određuju privremene, uključujući mjere osiguranja, podnositelj zahtjeva podnosi nadležnom tijelu izvršenja:

(a) primjerak sudske odluke koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti;

(b) potvrdu izdanu sukladno članku 53., koja sadrži opis mjere i potvrđuje da:

- i. je sud nadležan u pogledu glavne stvari; i
- ii. je sudska odluka izvršna u državi članici porijekla; i

(c) ako je mjera određena bez pozivanja tuženika pred sud, dokaz o dostavi sudske odluke.

3. Nadležno tijelo izvršenja može, ako je potrebno, zahtijevati da podnositelj zahtjeva podnese, u skladu s člankom 57., prijevod ili transliteraciju sadržaja potvrde.

4. Nadležno tijelo izvršenja može zahtijevati da podnositelj zahtjeva podnese prijevod sudske odluke samo ako ono nije u mogućnosti nastaviti s postupkom bez tog prijevoda.

Članak 43.

1. Ako se zahtijeva izvršenje sudske odluke donesene u drugoj državi članici, potvrda izdana u skladu s člankom 53. dostavlja se osobi protiv koje se zahtijeva izvršenje prije prve mjere izvršenja. Potvrdi se prilaže presuda, ako već nije dostavljena toj osobi.

2. Ako osoba protiv koje se zahtijeva izvršenje ima domicil u državi članici koja nije država članica porijekla, ona može zahtijevati prijevod sudske odluke kako bi pobijala izvršenje, ako sudska odluka nije napisana ili joj nij priložen njezin prijevod na jednom od sljedećih jezika:

(a) jeziku koji osoba razumije; ili

(b) službenom jeziku države članice u kojoj ima domicil ili, ako u toj državi ima više službenih jezika, službenom jeziku ili jednom od službenih jezika mjesta domicila.

Ako se zahtijeva prijevod sudske odluke prema prvom podstavku, ne smiju se provoditi mjere izvršenja osim mjera osiguranja, do dostavljanja prijevoda osobi protiv koje je izvršenje određeno.

Ovaj se stavak ne primjenjuje ako je sudska odluka već dostavljena osobi protiv koje se zahtijeva izvršenje na nekom od jezika iz prvog podstavka ili ako joj je priložen prijevod na jednom od tih jezika.

3. Ovaj se članak ne primjenjuje na izvršenje mjere osiguranja sadržane u sudskoj odluci ili ako osoba koja zahtijeva izvršenje poduzima mjere osiguranja u skladu s člankom 40.

Članak 44.

1. U slučaju zahtjeva za odbijanje izvršenja sudske odluke sukladno pododjeljku 2. odjeljka 3., sud zamoljene države članice može, na zahtjev osobe protiv koje se zahtijeva izvršenje:

(a) ograničiti postupak izvršenja na mjere osiguranja

(b) uvjetovati izvršenje davanjem osiguranja kojeg sam odredi; ili

(c) u cijelosti ili djelomično prekinuti postupak izvršenja.

2. Nadležno tijelo zamoljene države članice na zahtjev osobe protiv koje se zahtijeva izvršenje prekida postupak izvršenja, ako je izvršnost sudske odluke u državi članici porijekla ukinuta.

ODJELJAK 3.

Odbijanje priznavanja i izvršenja

P o d o d j e l j a k 1 .

O d b i j a n j e p r i z n a v a n j a

Članak 45.

1. Priznavanje sudske odluke odbija se na zahtjev zainteresirane stranke:

(a) ako je takvo priznavanje očigledno suprotno javnom poretku (ordre public) u zamoljenoj državi članici;

(b) ako je sudska odluka donesen u odsutnosti tuženika, ako tuženiku nije dostavljeno pismeno kojim se pokreće postupak ili jednakovrijedno pismeno pravovremeno i na način koji mu omogućuje pripremu obrane, osim ako tuženik nije propustio pokrenuti postupak pobijanja sudske odluke kad je to mogao učiniti; HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 303

(c) ako je sudska odluka proturječna sudskoj odluci između istih stranaka u zamoljenoj državi članici;

(d) ako je sudska odluka proturječna ranijoj sudskoj odluci donesenoj u drugoj državi članici ili u trećoj državi u pogledu istog predmeta spora i između istih stranaka, pod uvjetom da ranija sudska odluka ispunjava uvjete potrebne za njeno priznavanje u zamoljenoj državi članici; ili

(e) ako je presuda suprotna sa:

- i. odjeljcima 3., 4. i 5. poglavlja II., ako je tuženik ugovaratelj osiguranja, osiguranik, korisnik ugovora o osiguranju, oštećena stranka, potrošač ili zaposlenik; ili
- ii. odjeljkom 6. poglavlja II.

2. Prilikom ispitivanja osnove nadležnosti iz točke (e) stavka 1., sud kojem je podnesen zahtjev vezan je utvrđenim činjeničnim stanjem na kojem sud porijekla temelji svoju nadležnost.

3. Ne dovodeći u pitanje točku (e) stavka 1., nadležnost suda porijekla ne može se preispitivati. Ispitivanje javnog poretka iz točke (a) stavka 1. ne može se primjenjivati na pravila u vezi nadležnosti.

4. Zahtjev za odbijanje priznavanja je u skladu s postupcima iz pododjeljka 2. te, prema potrebi, odjeljka 4.

P o d o d j e l j a k 2 .

O d b i j a n j e i z v r š e n j a

Članak 46.

Na zahtjev osobe protiv koje se zahtijeva izvršenje, izvršenje sudske odluke se odbija ako postoje neki od razloga iz članka 45.

Članka 47.

1. Zahtjev za odbijanje izvršenja podnosi se sudu o kojem je država članica Komisiji dostavila obavijest u skladu s točkom (a) članka 75., kao o sudu kojem se podnosi zahtjev.

2. Postupak odbijanja izvršenja, u mjeri u kojoj nije obuhvaćen ovom Uredbom, uređen je pravom zamoljene države članice.

3. Podnositelj zahtjeva podnosi sudu primjerak sudske odluke te, ako je potrebno, prijevod ili njenu transliteraciju.

Sud može osloboditi podnositelja zahtjeva obveze podnošenja isprava iz prvog stavka, ako ih već ima ili smatra da zahtijevanje njihova podnošenja nije razumno. U potonjem slučaju, sud može zahtijevati od druge stranke da podnese te isprave.

4. Stranka koja zahtijeva odbijanje izvršenja sudske odluke donesene u drugoj državi članici, ne mora imati poštansku adresu u zamoljenoj državi članici. Ta stranka također ne mora imati ovlaštenog zastupnika u zamoljenoj državi članici, osim ako je zastupnik obavezan, bez obzira na državljanstvo ili domicil stranaka.

Članak 48.

Sud hitno odlučuje o zahtjevu za odbijanje izvršenja.

Članak 49.

1. Druga stranka može pobijati odluku o zahtjevu za odbijanje izvršenja.

2. Pravni se lijek podnosi sudu o kojem je dotična država članica dostavila obavijest Komisiji sukladno točki (b) članka 75. kao o sudu kojem se podnosi pravni lijek.

Članak 50.

Odluka donesena povodom pravnog lijeka može se pobijati pravnim lijekom samo ako je o sudovima kojima se podnosi pravni lijek država članica obavijestila Komisiju sukladno točki (c) članka 75.

Članak 51.

1. Sud kojem je podnesen zahtjev za odbijanje izvršenja ili koji razmatra pravni lijek podnesen skladu s člankom 49. ili člankom 50., može zastati s postupkom, ako je podnesen redovni pravni lijek protiv sudske odluke u državi članici porijekla ili ako rok za podnošenje takvog pravnog lijeka još nije istekao. U potonjem slučaju, sud može navesti rok u kojem se taj pravni lijek podnosi.

2. Ako je sudska odluka donesena u Irskoj, na Cipru ili u Ujedinjenoj Kraljevini, svaki pravni lijek koji je na raspolaganju u državi članici porijekla smatra se redovnim pravnim lijekom u smislu stavka 1. HR 304 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

ODJELJAK 4.

Zajedničke odredbe

Članak 52.

Sudska odluka donesena u državi članici ne može ni pod kojim uvjetima preispitivati u pogledu glavne stvari u zamoljenoj državi članici.

Članak 53.

Sud porijekla na zahtjev zainteresirane stranke, izdaje potvrdu na obrascu iz Priloga I.

Članak 54.

1. Ako sudska odluka sadrži mjeru ili nalog koji nisu poznati u pravu zamoljene države članice, ta mjera ili nalog će, u najvećoj mogućoj mjeri, biti prilagođeni mjeri ili nalogu koji su poznati u pravu te države članice, a koji imaju jednakovrijedne učinke i koji ispunjavaju slične ciljeva i interese.

Takva prilagodba ne proizvodi učinke koji prelaze one koji su predviđeni pravom države članice porijekla.

2. Svaka stranka može pobijati prilagodbu mjere ili naloga pred sudom.

3. Ako je potrebno, od stranke koja se poziva na sudska odluku ili zahtijeva njeno izvršenje, može se zatražiti da podnese prijevod ili transliteraciju sudske odluke.

Članak 55.

Sudska odluka donesena u državi članici u kojoj se nalaže plaćanje novčane kazne, izvršiva je u zamoljenoj državi članici samo ako je iznos kazne konačno utvrdio sud porijekla.

Članak 56.

Od stranke koja u jednoj državi članici podnese zahtjev za izvršenje sudske odluke koja je donesena u drugoj državi članici ne može se zahtijevati nikakav oblik osiguranja ili pologa, zato što je ta stranka strani državljanin ili nema domicil ili prebivalište u zamoljenoj državi članici.

Članak 57.

1. Ako se ovom Uredbom zahtijeva prijevod ili transliteracija, takav prijevod ili transliteracija je na službenom jeziku dotične države članice ili, ako u toj državi članici ima više službenih jezika, na službenom jeziku ili službenim jezicima sudskog postupka u mjestu u kojem se poziva na sudska odluku koju je donijela druga država članica ili u kojem je podnesen zahtjev, u skladu s pravom te države članice.

2. Za potrebe obrazaca iz članaka 53. i 60., prijevodi ili transliteracije mogu biti na nekom drugom službenom jeziku ili službenim jezicima institucija Unije koje je dotična država članica navela kao prihvatljive.

3. Svaki prijevod prema ovoj Uredbi obavlja osoba koja je za to osposobljena u jednoj od država članica.

POGLAVLJE IV.

VJERODOSTOJNE ISPRAVE I SUDSKE NAGODBE

Članak 58.

1. Vjerodostojna isprava koja je izvršiva u državi članici porijekla, također je izvršiva u drugim državama članicama, bez potrebe da se zahtijeva potvrda o izvršnosti. Izvršenje vjerodostojne isprave može se odbiti samo ako je takvo izvršenje očigledno suprotno javnom poretku (*ordre public*) u zamoljenoj državi članici.

Odredbe odjeljka 2., pododjeljka 2. odjeljka 3, te odjeljka 4. poglavlja III. prema potrebi se primjenjuju na vjerodostojne isprave.

2. Podnesena vjerodostojna isprava mora ispunjavati uvjete koji se zahtijevaju za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti u državi članici porijekla.

Članak 59.

Sudska nagodba koja je izvršiva u državi članici porijekla, izvršava se u drugim državama članicama pod istim uvjetima kao vjerodostojne isprave.

Članak 60.

Nadležno tijelo ili sud države članice porijekla, na zahtjev zainteresirane stranke, izdaju potvrdu na obrascu iz Priloga II., koja sadrži sažetak izvršive obveze navedene u vjerodostojnoj ispravi ili sažetak sporazuma između stranaka koji je sadržan u sudskoj nagodbi.

POGLAVLJE V. OPĆE ODREDBE

Članak 61.

Za isprave koje su izdane u državi članci u okviru ove Uredbe ne zahtijeva se legalizacija niti druga slična formalnost. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 305

Članak 62.

1. Radi utvrđivanja ima li stranka domicil u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje svoje unutarnje pravo.

2. Ako stranka nema domicil u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, tada, radi utvrđivanja ima li stranka domicil u drugoj državi članici, sud primjenjuje pravo te države članice.

Članak 63.

1. Za potrebe ove Uredbe, trgovačko društvo ili druga pravna osoba ili udruženje fizičkih ili pravnih osoba ima domicil u mjestu gdje ima svoje:

(a) statutarno sjedište;

(b) središnju upravu; ili

(c) glavno mjesto poslovanja.

2. U vezi Irske, Cipra i Ujedinjene Kraljevine, „statutarno sjedište” znači „registered office” ili, ako takvo mjesto ne postoji, „place of incorporation” (mjesto stjecanja pravne osobnosti) ili ako takvo mjesto ne postoji, mjesto temeljem čijeg je prava izvršeno osnivanje.

3. S ciljem utvrđivanja ima li trust domicil u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje svoja pravila međunarodnog privatnog prava.

Članak 64.

Ne dovodeći u pitanje povoljnije odredbe nacionalnog prava, osobe s domicilom u državi članici kojima se sudi pred kaznenim sudom druge države članice čije države oni nisu državljani, za kazneno djelo koje nije počinjeno s namjerom, može braniti osoba koja je za to osposobljena, čak i kada se one osobno ne pojave pred sudom. Međutim, sud pred kojim je pokrenut postupak, može odrediti osobno pojavljivanje pred sudom; u slučaju nepojavljivanja, sudska odluka donesena povodom građanske tužbe bez da je dotična osoba imala priliku pripremiti svoju obranu, ne mora se priznati ili izvršiti u drugim državama članicama.

Članak 65.

1. Nadležnost iz članka 8. točke 2. i članka 13. za tužbe u vezi jamstava ili u bilo kojem postupku protiv treće strane moguće je izvršavati u državama članicama s popisa koji je izradila Komisija sukladno članku 76. stavku 1. točki (b) i članku 76. stavku 2., samo u mjeri u kojoj je to dopušteno na temelju nacionalnog prava. Osoba s domicilom u drugoj državi članici može se pozvati da se pridruži postupku pred sudovima onih država članica sukladno pravilima o obavješćivanju trećih koja su navedena u popisu.

2. Sudske odluke donesene u državi članici na temelju članka 8. točke 2. ili članka 13. priznaju se i izvršavaju u skladu s poglavljem III. u svakoj drugoj državi članici. Svi učinci koje imaju sudske odluke koje su donesene u državama članicama s popisa iz stavka 1., mogu imati, u skladu s pravom tih država članica, na treće primjenom stavka 1., priznaju se u svim državama članicama.

3. Države članice s popisa iz stavka 1., u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima osnovanom Odlukom Vijeća 2001/470/EZ (1) („Europska pravosudna mreža”) pružaju informacije o načinu utvrđivanja, u skladu s njihovim nacionalnim pravom, učinaka sudskih odluka iz druge rečenice stavka 2.

POGLAVLJE VI.

PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 66.

1. Ova se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su u tijeku, na vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015.

2. Neovisno o članku 80., Uredba (EZ) br. 44/2001 nastavlja se primjenjivati na sudske odluke donesene u sudskim postupcima koji su u tijeku, na vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015., a koji spadaju u područje primjene ove Uredbe.

POGLAVLJE VII.

ODNOS S DRUGIM INSTRUMENTIMA

Članak 67.

Ova Uredba ne dovodi u pitanje primjenu odredaba o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka o posebnim pitanjima sadržanim u instrumentima Unije ili

nacionalnom zakonodavstvu koje je usklađeno sukladno tim instrumentima. HR 306
Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

(1) SL L 174, 27.6.2001., str. 25.

Članak 68.

1. Ova Uredba između država članica zamjenjuje Konvenciju iz Bruxellesa iz 1968., osim u pogledu državnih područja država članica koja spadaju u teritorijalno područje primjene te Konvencije i koja su u skladu s člankom 355. UFEU isključena iz ove Uredbe.

2. U mjeri u kojoj ova Uredba zamjenjuje odredbe Konvencije iz Bruxellesa iz 1968. između država članica, svako upućivanje na tu Konvenciju smatra se upućivanjem na ovu Uredbu.

Članak 69.

Podložno člancima 70. i 71., ova Uredba zamjenjuje između država članica konvencije koje obuhvaćaju ista pitanja kao i ova Uredba. Posebno se zamjenjuju konvencije s popisa kojeg je utvrdila Komisija u skladu s člankom 76. stavkom 1. točkom (c) i člankom 76. stavkom 2.

Članak 70.

1. Konvencije iz članka 69. nastavljaju proizvoditi učinke u pogledu pitanja na koja se ova Uredba ne primjenjuje.

2. One nastavljaju proizvoditi učinke u pogledu donesenih sudskih odluka, vjerodostojnih isprava koje su formalno sastavljene ili registrirane te sudskih nagodbi potvrđenih ili sklopljenih prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 44/2001.

Članak 71.

1. Ova Uredba ne utječe na konvencije čije su države članice stranke i koje, u pogledu posebnih pitanja, uređuju nadležnost ili priznavanje ili izvršenje presuda.

2. S ciljem njezinog jedinstvenog tumačenja, stavak 1. primjenjuje se na sljedeći način:

(a) ova Uredba ne sprečava sud države članice koja je stranka konvencije o posebnom pitanju da svoju nadležnost utemelji u skladu s tom konvencijom, čak i

kada tuženik ima domicil u drugoj državi članici koja nije stranka te konvencije. Sud koji vodi postupak, u svakom slučaju, primjenjuje članak 28. ove Uredbe;

(b) sudske odluke koje su donesene u državi članici od strane suda u provođenju nadležnosti iz konvencije o posebnom pitanju, priznaju se i izvršavaju u drugim državama članicama u skladu s ovom Uredbom.

Ako konvencija o posebnom pitanju, kojoj su država članica porijekla i zamoljena država članica stranke, utvrđuje uvjete za priznavanje i izvršenje sudskih odluka, primjenjuju se ti uvjeti. U svakom slučaju, mogu se primjenjivati odredbe ove Uredbe o priznavanju i izvršenju sudskih odluka.

Članak 72.

Ova Uredba ne utječe na sporazume na temelju kojih su se države članice prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 44/2001 preuzele obvezu, sukladno članku 59. Konvencije iz Bruxellesa iz 1968., da neće priznavati donesene sudske odluke, posebne one koje su donesene u drugim ugovornim strankama te Konvencije, protiv tuženika koji imaju domicil ili uobičajeno boravište u trećoj državi, ako, u slučajevima iz članka 4. te Konvencije, se sudska odluka može temeljiti samo na osnovi nadležnosti navedenoj u članku 3. stavku 2. te Konvencije.

Članak 73.

1. Ova Uredba ne utječe na primjenu Luganske konvencije iz 2007.
2. Ova Uredba ne utječe na primjenu Njujorške konvencije iz 1958.
3. Ova Uredba ne utječe na primjenu bilateralnih konvencija i sporazuma između treće države i države članice koji su sklopljeni prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 44/2001, a koja se odnosi na pitanja uređena ovom Uredbom.

POGLAVLJE VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Države članice u okviru Europske pravosudne mreže, a s ciljem dostupnosti informacija javnosti, daju opis nacionalnih pravila i postupaka u vezi izvršenja, uključujući tijela nadležna za izvršenje, te informacije o svakom ograničenju izvršenja, posebno pravila o zaštiti dužnika, te rokovima zastare.

Države članice stalno ažuriraju ove informacije. HR 19/Sv. 11 Službeni list Europske unije 307

Članak 75.

Do 10. siječnja 2014. države članice dostavljaju Komisiji podatke o:

- (a) sudovima kojima se sukladno članku 47. stavku 1. podnosi zahtjev za odbijanje izvršenja;
- (b) sudovima kojima se sukladno članku 49. stavku 2. podnosi pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja;
- (c) sudovima kojima se sukladno članku 50. podnosi daljnji pravni lijek; i
- (d) jezicima koji su prihvatljivi za prijevod obrazaca iz članka 57. stavka 2.

Komisija te informacije stavlja na raspolaganje javnosti na svaki prikladan način, posebno preko Europske pravosudne mreže.

Članak 76.

1. Države članice Komisiju obavješćuju o:

- (a) pravilima o nadležnosti iz članka 5. stavka 2. i članka 6. stavka 2.;
- (b) pravilima o obavješćivanju trećih iz članka 65.; i
- (c) konvencijama iz članka 69.

2. Komisija utvrđuje odgovarajuće popise na temelju obavijesti država članica iz stavka 1.

3. Države članice obavješćuju Komisiju o svim naknadnim izmjenama tih popisa koje je potrebno izvršiti.

4. Komisija objavljuje popise i sve njihove naknadne izmjene u Službenom listu Europske unije.

5. Komisija javno objavljuje sve informacije koje su dostavljene sukladno stavcima 1. i 3. na svaki drugi prikladan način, posebno preko Europske pravosudne mreže.

Članak 77.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 78. u vezi s izmjenom priloga I. i II.

Članak 78.

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 77. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje počevši od 9. siječnja 2013.

3. Europski parlament i Vijeće mogu u svakom trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 77. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću. 5. Delegirani akt donesen na temelju članka 77. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 79.

Do 11. siječnja 2022. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru o primjeni ove Uredbe. To izvješće sadrži ocjenu moguće potrebe za daljnjim proširenjem pravila o nadležnosti na tuženike koji nemaju domicil u državi članici, uzimajući u obzir primjenu ove Uredbe i mogući razvoj situacije na međunarodnoj razini. Prema potrebi, izvješću se prilaže prijedlog za izmjenu ove Uredbe.

Članak 80.

Ova Uredba stavlja izvan snage Uredbu (EZ) br. 44/2001. Upućivanju na Uredbu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga III. HR 308 Službeni list Europske unije 19/Sv. 11

Članak 81.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Primjenjuje se od 10. siječnja 2015., osim članaka 75. i 76., koji se primjenjuju od 10. siječnja 2014.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

IZVOD IZ ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA

pročišćeni tekst zakona

NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15

3. Raskid ugovora zbog neispunjenja

Prava jedne strane kad druga strana ne ispuni svoju obvezu

Članak 360.

U dvostranoobveznim ugovorima, kad jedna strana ne ispuni svoju obvezu, druga strana može, ako nije što drugo određeno, zahtijevati ispunjenje obveze ili, pod pretpostavkama predviđenim u idućim člancima, raskinuti ugovor jednostavnom izjavom, ako raskid ugovora ne nastupa po samom zakonu, a u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete.

Kad je ispunjenje u roku bitan sastojak ugovora

Članak 361.

(1) Kad je ispunjenje obveze u određenom roku bitan sastojak ugovora, pa dužnik ne ispuni obvezu u tom roku, ugovor se raskida po samom zakonu.

(2) Ali vjerovnik može održati ugovor na snazi ako nakon isteka roka, bez odgađanja obavijesti dužnika da zahtijeva ispunjenje ugovora.

(3) Kad je vjerovnik zahtijevao ispunjenje, pa ga nije dobio u razumnom roku, može izjaviti da raskida ugovor.

(4) Ova pravila važe kako u slučaju kad su ugovorne strane predvidjele da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku, tako i onda kad je ispunjenje ugovora u određenom roku bitan sastojak ugovora po naravi posla.

Kad ispunjenje u roku nije bitan sastojak ugovora

Članak 362.

(1) Kad ispunjenje obveze u određenom roku nije bitan sastojak ugovora, dužnik zadržava pravo da i nakon isteka roka ispuni svoju obvezu, a vjerovnik da zahtijeva njezino ispunjenje.

(2) Ali ako vjerovnik želi raskinuti ugovor, mora ostaviti dužniku primjeren naknadni rok za ispunjenje.

(3) Ako dužnik ne ispuni obvezu u naknadnom roku, nastupaju iste posljedice kao i u slučaju kad je rok bitan sastojak ugovora.

Raskid ugovora bez ostavljanja naknadnog roka

Članak 363.

Vjerovnik može raskinuti ugovor bez ostavljanja dužniku naknadnog roka za ispunjenje ako iz dužnikova držanja proizlazi da on svoju obvezu neće ispuniti ni u naknadnom roku.

Raskid ugovora prije isteka roka

Članak 364.

Kad je prije isteka roka za ispunjenje obveze očito da jedna strana neće ispuniti svoju obvezu iz ugovora, druga strana može raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete.

Raskid ugovora s uzastopnim obvezama

Članak 365.

(1) Kad u ugovoru s uzastopnim obvezama jedna strana ne ispuni jednu obvezu, druga strana može, u razumnom roku, raskinuti ugovor glede svih budućih obveza, ako je iz danih okolnosti očito da ni one neće biti ispunjene.

(2) Ona može raskinuti ugovor ne samo glede budućih obveza nego i glede već ispunjenih, ako njihovo ispunjenje bez izostalih ispunjenja nema interesa za nju.

(3) Dužnik može održati ugovor ako dade odgovarajuće osiguranje.

Dužnost obavješćivanja

Članak 366.

Vjerovnik koji zbog neispunjenja dužnikove obveze raskida ugovor dužan je to priopćiti dužniku bez odgađanja.

Kad se ugovor ne može raskinuti

Članak 367.

Ugovor se ne može raskinuti zbog neispunjenja neznatnog dijela obveze.

Učinak raskida

Članak 368.

(1) Raskidom ugovora obje su strane oslobođene svojih obveza, osim obveze na naknadu štete.

(2) Ako je jedna strana ispunila ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo na povrat onoga što je dala.

(3) Ako obje strane imaju pravo zahtijevati vraćanje danog, uzajamna vraćanja obavljaju se po pravilima za ispunjenje dvostranoobveznih ugovora.

(4) Svaka strana duguje drugoj naknadu za koristi koje je u međuvremenu imala od onoga što je dužna vratiti, odnosno nadoknaditi.

(5) Strana koja vraća novac dužna je platiti zatezne kamate od dana kad je isplatu primila

4. Izmjena ili raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti

Pretpostavke za raskid

Članak 369.

(1) Ako bi zbog izvanrednih okolnosti nastalih nakon sklapanja ugovora, a koje se nisu mogle predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora, ispunjenje obveze za jednu ugovornu stranu postalo pretjerano otežano ili bi joj nanijelo pretjerano veliki gubitak, ona može zahtijevati da se ugovor izmijeni ili čak i raskine.

(2) Izmjenu ili raskid ugovora ne može zahtijevati strana koja se poziva na promijenjene okolnosti ako je bila dužna u vrijeme sklapanja ugovora uzeti u obzir te okolnosti ili ih je mogla izbjeći ili savladati.

(3) Strana koja zahtijeva izmjenu ili raskid ugovora ne može se pozivati na promijenjene okolnosti koje su nastupile nakon isteka roka određenog za ispunjenje njezine obveze.

(4) Kad jedna strana zahtijeva raskid ugovora, ugovor se neće raskinuti ako druga strana ponudi ili pristane da se odgovarajuće odredbe ugovora pravično izmijene.

(5) Ako izrekne raskid ugovora, sud će na zahtjev druge strane obvezati stranu koja ga je zahtijevala da ovoj naknadi pravičan dio štete koju trpi zbog toga.

Dužnost obavještanja

Članak 370.

Strana koja je ovlaštena zbog promijenjenih okolnosti zahtijevati izmjenu ili raskid ugovora dužna je o svojoj namjeri obavijestiti drugu stranu čim sazna da su takve okolnosti nastupile, a ako to ne učini, odgovara za štetu koju je druga strana pretrpjela zbog toga što joj zahtjev nije bio na vrijeme priopćen.

Okolnosti značajne za odluku suda

Članak 371.

Pri odlučivanju o izmjeni ugovora, odnosno o njegovu raskidu sud će se rukovoditi načelom savjesnosti i poštenja, vodeći računa osobito o svrsi ugovora, o podjeli rizika koja proizlazi iz ugovora ili zakona, o trajanju i djelovanju izvanrednih okolnosti te o interesima objiju strana.

Odricanje od pozivanja na promijenjene okolnosti

Članak 372.

Strane se mogu ugovorom unaprijed odreći pozivanja na određene promijenjene okolnosti, osim ako je to u opreci s načelom savjesnosti i poštenja.

5. Nemogućnost ispunjenja

Nemogućnost ispunjenja za koju ne odgovara nijedna strana

Članak 373.

(1) Kad je ispunjenje obveze jedne strane u dvostranoobveznom ugovoru postalo nemoguće zbog izvanrednih vanjskih događaja nastalih nakon sklapanja ugovora a prije dospelosti obveze, koji se u vrijeme sklapanja ugovora nisu mogli predvidjeti, niti ih je ugovorna strana mogla spriječiti, izbjeći ili otkloniti te za koje nije odgovorna ni jedna ni druga strana, gasi se i obveza druge strane, a ako je ova nešto ispunila od svoje obveze, može zahtijevati vraćanje po pravilima o vraćanju stečenog bez osnove.

(2) U slučaju djelomične nemogućnosti ispunjenja zbog događaja za koji nije odgovorna ni jedna ni druga strana, druga strana može raskinuti ugovor ako djelomično ispunjenje ne odgovara njezinim potrebama, inače ugovor ostaje na snazi, a druga strana ima pravo zahtijevati razmjerno smanjenje svoje obveze.

Nemogućnost ispunjenja za koju odgovara druga strana

Članak 374.

(1) Kad je ispunjenje obveze jedne strane u dvostranoobveznom ugovoru postalo nemoguće zbog događaja za koji odgovara druga strana, njezina obveza se gasi, ali ona zadržava svoju tražbinu prema drugoj strani, s tim što se smanjuje za onoliko koliko je ona mogla imati koristi od oslobođenja od vlastite obveze.

(2) Osim toga, ona je dužna ustupiti drugoj strani sva prava koja bi imala prema trećim osobama u vezi s objektom svoje obveze čije je ispunjenje postalo nemoguće.

IZVOD IZ OVRŠNOG ZAKONA

pročišćeni tekst zakona
NN [112/12](#), [25/13](#), [93/14](#)
na snazi od 01.09.2014.

Odgoda ovrhe na prijedlog ovršenika

Članak 65. (NN 93/14)

(1) Na prijedlog ovršenika sud može, ako ovršenik učini vjerojatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ili ako učini vjerojatnim da je to potrebno da bi se spriječilo nasilje, u potpunosti ili djelomice odgoditi ovrhu:

1. ako je protiv odluke na temelju koje je određena ovrha izjavljen pravni lijek,
2. ako je podnesen prijedlog za povrat u prijašnje stanje u postupku u kojemu je donesena odluka na temelju koje je određena ovrha ili prijedlog za ponavljanje postupka,
3. ako je podnesena tužba za poništaj presude izbranoga suda na temelju koje je određena ovrha,
4. ako je podnesena tužba za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništavosti,
5. ako je ovršenik protiv rješenja o ovrsi izjavio žalbu iz članka 52. ili 53. ovoga Zakona ili podnio tužbu iz članka 52. ili 55. ovoga Zakona,
6. ako je ovršenik izjavio žalbu protiv rješenja kojim je potvrđena ovršnost ovršne isprave, odnosno ako je podnio prijedlog za ponavljanje postupka u kojemu je to rješenje doneseno,

7. ako ovršenik ili sudionik u postupku zahtijeva otklanjanje nepravilnosti pri provedbi ovrhe,

8. ako ovrha, prema sadržaju ovršne isprave, ovisi o istodobnom ispunjenju neke obveze ovrhovoditelja, a ovršenik je uskratio ispunjenje svoje obveze zato što ovrhovoditelj nije ispunio svoju obvezu niti je pokazao spremnost da je istodobno ispuni,

9. ako je Vlada Republike Hrvatske proglasila katastrofu sukladno propisu kojim se uređuje sustav zaštite i spašavanja građana, materijalnih i drugih dobara u katastrofama i velikim nesrećama, a ovršenik je na dan donošenja odluke o proglašenju katastrofe imao prebivalište ili sjedište i obavljao djelatnost na području za koje je proglašena katastrofa,

10. ako se vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti u vezi s tražbinom zbog čijeg se prisilnog ostvarenja vodi ovršni postupak.

(2) Odluku o prijedlogu za odgodu sud će donijeti nakon što ovrhovoditelju omogući da se o njemu očituje, ako okolnosti slučaja ne zahtijevaju da se postupi drukčije.

(3) Sud može na zahtjev ovrhovoditelja odgodu ovrhe uvjetovati davanjem primjerene jamčevine. Takav prijedlog ovrhovoditelj može podnijeti i nakon što je rješenje o odgodi ovrhe doneseno.

(4) Ako ovršenik ne da jamčevinu u roku koji mu sud odredi, a koji ne može biti duži od petnaest dana, smatrat će se da je odustao od prijedloga za odgodu, sud će donijeti rješenje o nastavku ovrhe.

(5) Za vrijeme odgode ovrhe neće se poduzimati radnje kojima se ona provodi.

(6) Iznimno od odredbe stavka 5. ovoga članka, u ovrsi radi naplate novčane tražbine i nakon donošenja rješenja o odgodi ovrhe provest će se radnje na temelju kojih ovrhovoditelj stječe založno pravo ili pravo namirenja na predmetu ovrhe. Na prijedlog ovrhovoditelja provest će se i procjena predmeta ovrhe.

(7) Ako odbije prijedlog za odgodu ovrhe, sud će nastaviti s ovrhom i prije pravomoćnosti rješenja kojim je prijedlog odbijen.

IZVOD IZ ZAKONA O ZAŠTITI POTROŠAČA

NN [41/14](#), [110/15](#)

na snazi od 21.10.2015.

Odjeljak II. SKLAPANJE NA DALJINU UGOVORA O PRODAJI FINANCIJSKIH USLUGA

Pojam

Članak 80.

(1) Ugovor o prodaji financijskih usluga sklopljen na daljinu je ugovor između trgovca i potrošača, čiji je predmet pružanje financijskih usluga, a sklopljen je u okviru plana organizirane prodaje na daljinu proizvoda ili usluga trgovca koji prije i u vrijeme sklapanja ugovora, za potrebe sklapanja takvih ugovora, isključivo koristi jedno ili više sredstava daljinske komunikacije.

(2) Financijske usluge na koje se odnosi ugovor iz stavka 1. ovoga članka jesu bankovne usluge, usluge kreditiranja, usluge osiguranja, uključujući usluge dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, investicijske usluge, usluge stambene štednje te platne usluge.

(3) U slučaju da se na temelju ugovora o financijskim uslugama potrošaču sukcesivno pruža određena usluga, odnosno da mu se pruža niz odvojenih usluga iste prirode, odredbe ovoga odjeljka Zakona odnose se samo na početni ugovor.

(4) U slučaju da se potrošaču sukcesivno pružaju određene usluge, odnosno da mu se pruža niz odvojenih usluga iste prirode, a da između njega i trgovca nije sklopljen početni ugovor, odredbe članaka 81. do 86. ovoga Zakona primjenjivat će se samo kad se ta usluga pruža prvi put.

(5) Ako, u slučaju iz stavka 4. ovoga članka, usluga određene vrste potrošaču nije pružena u razdoblju od godinu dana, sljedeća usluga iste vrste smatrat će se prvom uslugom te će se na tu uslugu primjenjivati odredbe članaka 81. do 86. ovoga Zakona.

Prethodna obavijest

Članak 81.

(1) U razumnom roku prije sklapanja ugovora potrošač mora biti obaviješten o trgovcu, financijskoj usluzi koja je predmet ugovora, pojedinostima ugovora te načinu rješavanja sporova.

(2) Prethodna obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati podatke koji su predviđeni člancima 82. do 85. ovoga Zakona.

(3) Prethodna obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati jasno istaknutu komercijalnu namjeru trgovca, mora biti jednoznačna, jasna, lako razumljiva i prilagođena sredstvu daljinske komunikacije koje se upotrebljava.

(4) U slučaju uporabe telefona, identitet trgovca, kao i komercijalna svrha poziva moraju biti izričito navedeni prilikom početka razgovora.

(5) Uz izričit pristanak potrošača, osoba koja u ime trgovca kontaktira s potrošačem dužna je obavijestiti ga o svom identitetu, kao i o prirodi odnosa između nje i trgovca te podacima predviđenim člankom 83. točkama 1., 2. i 5. i člankom 84. točkom 1. ovoga Zakona.

(6) Osoba koja kontaktira s potrošačem obavijestit će ga o tome da mu na njegov zahtjev mogu biti dostavljene daljnje obavijesti te će ga obavijestiti o tome kakve su prirode te obavijesti.

(7) U svakom slučaju, trgovac je dužan dostaviti potrošaču obavijest koja sadrži sve podatke iz članaka 82. do 85. ovoga Zakona prilikom ispunjenja svoje obveze iz članka 86. ovoga Zakona.

(8) Obavijesti o ugovornim obvezama potrošača, koje su mu dostavljene prije sklapanja ugovora, moraju biti sukladne ugovornim obvezama koje bi za potrošača proizlazile iz primjene prava koje će biti mjerodavno za taj ugovor, ako on naknadno bude sklopljen.

(9) Uz podatke koji su navedeni u stavcima 1. do 8. ovoga članka te člancima 82. do 85. ovoga Zakona, potrošač mora biti obaviješten i o svim ostalim podacima predviđenim propisima kojima se uređuju pojedine financijske usluge koje su predmet ugovora između potrošača i trgovca.

Članak 82.

(1) Obavijest o trgovcu sadrži: njegovo ime, naziv ili tvrtku, njegovu djelatnost, punu adresu njegova prebivališta ili sjedište, bilo koju drugu adresu koja utječe na njegov odnos s potrošačem te njegov matični broj i registar u kojem je upisan.

(2) Ako je djelatnost trgovca podložna izdavanju određene dozvole ili dopuštenja od strane tijela javne vlasti, obavijest o trgovcu uključuje i navođenje pojedinosti te dozvole ili dopuštenja, poput navođenja tijela koje je izdalo dozvolu ili dopuštenje, na koji je rok i s kojim sadržajem izdana ta dozvola ili dopuštenje.

(3) Ako trgovac u Republici Hrvatskoj ima svog predstavnika, obavijest o trgovcu uključuje i ime, naziv ili tvrtku tog predstavnika, kao i adresu koja utječe na odnos potrošača s tim predstavnikom.

(4) Ako potrošač stupa u ugovorni odnos s trgovcem putem neke druge osobe, koja nije njegov predstavnik, obavijest o trgovcu uključuje i ime, naziv ili tvrtku te osobe, svojstvo u kojem ona djeluje te sjedište ili drugu adresu koja utječe na odnos potrošača s tom osobom.

Članak 83.

Obavijest o financijskoj usluzi koja je predmet ugovora sadrži:

1. opis osnovnih obilježja financijske usluge
2. ukupnu cijenu koju je potrošač dužan platiti za tu uslugu, uključujući sve poreze, pristojbe, naknade i ostale troškove, odnosno, kad točan iznos ukupne cijene nije moguće utvrditi, elemente za izračun ukupne cijene koji omogućavaju potrošaču da sam utvrdi cijenu
3. ako je potrebno, naznaku da financijska usluga uključuje financijske instrumente povezane s posebnim rizikom koji proizlazi iz specifičnosti tog instrumenta, odnosno financijske usluge koja se nudi
4. ako je potrebno, naznaku da cijena ili rezultati financijske usluge ovise o promjenama na financijskom tržištu na koje trgovac nema utjecaja te naznaku da dosadašnja cijena i rezultati financijske usluge nisu pokazatelj buduće cijene i budućih rezultata te financijske usluge
5. naznaku o postojanju mogućnosti da potrošač bude obvezan na plaćanje nekih dodatnih poreza ili troškova, u skladu s poreznim propisima koje ne plaća trgovcu, odnosno koje ne plaća putem trgovca
6. bilo koje vremensko ograničenje valjanosti obavijesti
7. pojedinosti u odnosu na plaćanje cijene i ispunjenje financijske usluge
8. naznaku bilo kojeg dodatnog troška koji je potrošač dužan platiti za uporabu sredstava daljinske komunikacije.

Članak 84.

Obavijest o pojedinostima ugovora sadrži:

1. naznaku postoji li ili ne postoji, pravo potrošača na jednostrani raskid ugovora iz članka 87. ovoga Zakona te, kada to pravo postoji, naznaku roka u kojem se to pravo može ostvariti, pretpostavke pod kojima se ono može ostvariti, uključujući i naznaku iznosa na čije bi plaćanje potrošač mogao biti obvezan na temelju članka 90. stavka 3. ovoga Zakona, kao i naznaku posljedica neostvarivanja prava na jednostrani raskid ugovora
2. minimalno trajanje ugovora o financijskoj usluzi, ako je riječ o usluzi koja se pruža trajno ili ponavljano

3. naznaku o pravu na jednostrani raskid ili otkaz ugovora prije isteka vremena na koje je ugovor sklopljen, kao i naznaku ugovorne kazne ili bilo kojeg drugog oblika obeštećenja predviđenog ugovorom za te slučajeve

4. praktične upute za ostvarivanje prava na jednostrani raskid iz članka 87. ovoga Zakona, uključujući adresu na koju se obavijest o raskidu dostavlja

5. naznaku države čije je pravo mjerodavno za uređenje odnosa trgovca i potrošača prije sklapanja ugovora

6. naznaku ugovorne odredbe o određivanju prava mjerodavnog za ugovor o financijskoj usluzi, kao i naznaku ugovorne odredbe o određivanju suda nadležnog za rješavanje sporova iz tog ugovora

7. naznaku jezika na kojem ili na kojima su sastavljeni ugovor i prethodna obavijest te naznaku jezika na kojem ili na kojima će, uz pristanak potrošača, trgovac za vrijeme trajanja ugovora komunicirati s potrošačem.

Članak 85.

Obavijest o načinu rješavanja sporova sadrži:

1. naznaku je li predviđen određeni mehanizam izvansudskog rješavanja sporova i naknade štete koji je predviđen ugovorom sklopljenim na daljinu te na koji se način i pod kojim pretpostavkama potrošač može koristiti tim mehanizmom

2. naznaku je li predviđen određeni jamstveni fond ili neki drugi oblik obeštećenja potrošača koji nije određen Zakonom o kreditnim institucijama i Zakonom o tržištu kapitala.

Oblik prethodne obavijesti

Članak 86.

(1) U razumnom roku prije sklapanja ugovora ili predugovora trgovac će dostaviti potrošaču ugovorne odredbe i uvjete te prethodnu obavijest iz članka 81. ovoga Zakona koja sadrži sve podatke navedene u člancima 82. do 85. ovoga Zakona, u pisanom obliku ili na drugom, potrošaču dostupnom, trajnom mediju.

(2) Ako je na izričit zahtjev potrošača ugovor sklopljen uporabom sredstva daljinske komunikacije koje ne omogućava da mu se ugovorne odredbe i uvjeti te prethodna obavijest iz članka 81. ovoga Zakona dostave u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, trgovac će ispuniti svoju obvezu iz stavka 1. ovoga članka odmah nakon sklapanja ugovora.

(3) U svakom slučaju, potrošač je u bilo kojem trenutku tijekom trajanja ugovornog odnosa ovlašten zahtijevati da mu se dostavi primjerak ugovora koji je sklopio s trgovcem.

(4) Potrošač je isto tako ovlašten promijeniti sredstvo daljinske komunikacije kojim se koristi, osim ako je to nespojivo sa sklopljenim ugovorom ili prirodom financijske usluge koja mu se pruža.

Pravo na jednostrani raskid ugovora

Članak 87.

(1) Svaki ugovor o financijskim uslugama sklopljen sredstvom daljinske komunikacije potrošač može, ne navodeći za to razloge, raskinuti u roku od 14 dana, odnosno u roku od 30 dana ako je riječ o ugovoru o životnom osiguranju i dobrovoljnom mirovinskom osiguranju.

(2) Rok za raskid ugovora iz stavka 1. ovoga članka započinje teći od dana sklapanja ugovora, odnosno u slučaju sklapanja ugovora o životnom osiguranju i dobrovoljnom mirovinskom osiguranju od dana kada je potrošač obaviješten da je ugovor sklopljen.

(3) Ako je, sukladno odredbi članka 86. stavka 2. ovoga Zakona, ugovor sklopljen prije nego što su potrošaču dostavljene ugovorne odredbe i uvjeti, te prethodna obavijest sa svim podacima iz članaka 82. do 85. ovoga Zakona, rok za raskid ugovora iz stavka 1. ovoga članka započinje teći od dana kad su mu ugovorne odredbe i uvjeti te prethodna obavijest dostavljeni sukladno članku 86. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona.

(4) Potrošač nema pravo na jednostrani raskid ugovora predviđen stavkom 1. ovoga članka ako je:

1. sklopljen ugovor o financijskim uslugama čija cijena ovisi o promjenama na financijskom tržištu koje su izvan utjecaja trgovca do čega može doći tijekom trajanja roka za raskid ugovora iz stavka 1. ovoga članka, kao što su usluge koje se odnose na kupoprodaju strane valute, instrumente novčarskog tržišta, prenosive obveznice, udjele u investicijskim fondovima, ročnice uključujući usporedive instrumente s ugovorenom gotovinskom namirom; kamatni terminski ugovor; kamatne, valutne i dioničke zamjene te opcije stjecanja ili otuđenja nekog od prethodno navedenih instrumenata, uključujući ekvivalentne instrumente koji se namiruju gotovinskim sredstvima, a posebice opcije na valute i kamatne stope

2. sklopljen ugovor o osiguranju putnika i prtljage ili neka druga kratkoročna polica osiguranja koja se sklapa na rok kraći od mjesec dana

3. ugovor u potpunosti ispunjen na izričit zahtjev potrošača prije nego što je potrošač iskoristio svoje pravo na raskid ugovora iz ovoga članka.

Oblik jednostranog raskida ugovora

Članak 88.

(1) Ugovor se raskida obaviješću u pisanom obliku ili na drugom, potrošaču dostupnom, trajnom mediju, poslanom prije isteka roka za raskid ugovora,

predviđenog člankom 87. ovoga Zakona, s tim da je potrošač dužan slijediti upute za ostvarivanje prava na jednostrani raskid koje su mu dane u prethodnoj obavijesti iz članka 81. ovoga Zakona.

(2) Smatra se da je ugovor raskinut na vrijeme ako je obavijest o raskidu upućena unutar rokova iz članka 87. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Ugovor je raskinut u trenutku kad je trgovac ili od njega određena osoba primila obavijest o raskidu.

Početak ispunjenja ugovora

Članak 89.

(1) Trgovac može započeti s ispunjenjem ugovora prije isteka roka za jednostrani raskid ugovora iz članka 87. ovoga Zakona jedino uz izričit pristanak potrošača.

(2) Trgovac nije ovlašten zahtijevati ispunjenje potrošačeve obveze iz ugovora prije isteka roka za jednostrani raskid ugovora, predviđenog člankom 87. ovoga Zakona.

Posljedice jednostranog raskida ugovora

Članak 90.

(1) U slučaju jednostranog raskida ugovora iz članka 87. ovoga Zakona, potrošač ne odgovara za štetu koju je trgovac zbog toga pretrpio te nije dužan platiti nikakvu kaznu ili naknadu za raskid ugovora.

(2) U slučaju raskida ugovora, svaka je strana dužna vratiti drugoj ono što je na temelju tog ugovora primila od druge strane.

(3) Ako se priroda pružene usluge protivi vraćanju, potrošač je dužan platiti cijenu dijela usluge koja mu je pružena do trenutka raskida ugovora.

(4) Iznos koji bi potrošač bio dužan platiti trgovcu na temelju stavka 3. ovoga članka mora biti proporcionalan pruženoj usluzi te ni u kojem slučaju ne smije biti takav da ga se može ocijeniti kao kaznu ili naknadu za raskid ugovora.

(5) Trgovac nema pravo zahtijevati od potrošača plaćanje bilo kojeg iznosa na temelju stavka 3. ovoga članka ako nije u stanju dokazati da je o mogućnosti toga plaćanja potrošač bio obaviješten u prethodnoj obavijesti iz članka 81. ovoga Zakona, na način predviđen člankom 84. točkom 1. ovoga Zakona.

(6) Trgovac nema pravo zahtijevati od potrošača plaćanje cijene dijela usluge koja je ispunjena prije jednostranog raskida ugovora iz članka 87. ovoga Zakona, ako je usluga pružena suprotno odredbi članka 89. stavka 1. ovoga Zakona.

(7) Raskine li potrošač ugovor na temelju članka 87. ovoga Zakona, trgovac je dužan bez odgađanja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je trgovac ili od njega

određena osoba obaviještena o raskidu ugovora, vratiti potrošaču sve što je na temelju tog ugovora od njega primio, umanjeno za iznos koji je trgovac ovlašten, na temelju stavka 3. ovoga članka, naplatiti od potrošača.

(8) Raskine li potrošač ugovor na temelju članka 87. ovoga Zakona, dužan je bez odgađanja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana odašiljanja obavijesti o raskidu, vratiti trgovcu ono što je od njega primio na temelju tog ugovora.

Utjecaj raskida potrošačkog ugovora o financijskoj usluzi na druge ugovore

Članak 91.

Iskoristi li potrošač svoje pravo na jednostrani raskid ugovora iz članka 87. ovoga Zakona, raskidom ugovora o financijskoj usluzi raskida se i svaki drugi ugovor koji je, na temelju ili u vezi s ugovorom o financijskoj usluzi, potrošač sklopio s trgovcem ili nekom drugom osobom koja je ugovor s potrošačem sklopila na temelju prethodnog sporazuma s trgovcem.

Postupanje protivno odredbama ovog odjeljka

Članak 92.

(1) Ako trgovac ne ispuni bilo koju obvezu predviđenu ovim odjeljkom, potrošač ima pravo raskinuti ugovor u bilo kojem trenutku.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, potrošač neće biti dužan nadoknaditi trgovcu štetu koju je ovaj zbog raskida pretrpio, niti mu platiti bilo koju drugu naknadu za raskid ugovora.

Teret dokaza

Članak 93.

(1) Trgovac je dužan dokazati da je ispunio svoju obvezu prethodnog obavještanja potrošača te da je potrošač pristao sklopiti ugovor, odnosno pristao na to da mu trgovac započne pružati ugovorenu uslugu prije isteka roka za jednostrani raskid ugovora iz članka 87. ovoga Zakona.

(2) Ugovorna odredba kojom je predviđeno da će teret dokaza u odnosu na činjenice navedene u stavku 1. ovoga članka biti na potrošaču, smatrat će se nepoštenom ugovornom odredbom, u smislu odredbi glave II. ovoga dijela Zakona.

Odgovarajuća primjena

Članak 94.

Odredbe članka 46. ovoga Zakona i zakona kojim se uređuju elektroničke komunikacije u dijelu koji se odnosi na neželjene elektroničke komunikacije na odgovarajući se način primjenjuju i na ugovore iz ovoga odjeljka.